

नमोतस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्सः ।

धम्मोत्तय

नेपाल भाषाया छगूजक लय्-पौ

वर्मा प्रधान मन्त्री तखेंनुया जहाजे धातु वन्दना ।

वर्ष ४

अंला

बुद्ध संवत् २४६५

शुगु अंकया ॥)

पूर्ण संख्या ४८-४६

कोला

नेपाल संवत् १०७१

दच्छिया चन्दा ३)

* पनिका *

विषय—	पौल्या	विषय	पौल्या
बुद्धवचना मृत	२०६	पासा (कविता)	फणीन्दरत्न—
भारते बौद्ध धर्मया पुनरुद्धारक भिक्षु महानाम	२१०	अनाथ पिण्डिक—	सुदर्शन—
जन्मदि—	२१२	घोया सृष्टि—	गुह्य साय्मि
प्रभात स्तुति—	२१३	हाल-कन कनया लोभ-वर्णवज्ज ब०	२३३
कट्टर मानया गोलमाल शील लालधन	२१८	मचा.....	बसुधा.....
समाज.....नयन	२२१	बुद्ध धर्मया रूपरेखा-मणिहर्ष	२३५
जीवन या ख्वाबि धाःगुलि गुह कुमार	२२३	प्रतिज्ञा—	कुमारी प्रमोला
आधुनिक युये विरक्त त्यागी भवया छुं मूमदु०	२२३	मायत्रिलिचिगु दन्त कथा-गजरत्न....	२४२
तृतीय संगीति -	२२६	अग्र श्रावक अर्थात् सारीपत्र व महामौद्ग	२४३
सत्या सत्य सीहेदे—	२२८	ल्यायन चरित्र	भि० अमृतानन्द

तःधं मनूतय् तःधं ज्ञां

कतः मिसा मां बराबर

छन्हु शिवाजिं छम्ह ल्यायेह्य मुसमानि नाप लात । व ल्यास्ये शिवाजी खना मुग्ध जुया व नाप हे च्वनेगु इच्छायाना धाल—“जित छिये जाम्ह हे काय् मचा छम्ह दय्का ब्यु ।”

शिवाजिं चट्ट लिसः बिल—“मां ! छं मती तुना थें तुरन्त ज्वीके मासे वःसा जित हे छं काय मचा भापिरे ।”

न्हागु ज्यायां टंग मा

अमेरिकाया प्रसिद्ध विद्वान एमर्सन् व वयकया अबु दकले च्वेया दर्जायापि साहित्यकार खः । छन्हु अबु व काय् निम्ह कोठाय् च्वना गम्भीर साहित्य रचना याना च्वन । उगु बखते गोठं साचा छम्ह खिप चफुना कोठाय् दुने बिस्ये वल । थव खना अबु व काय् निम्हं जाना साचायात गोठे लित यंकेगु खत । छम्हस्यां न्हाय्पं ज्वना साल छम्हस्यां न्हिपं ज्वना ध्वात । साचा छफुति हे मसं कडा जुया दना च्वन । उगु बखते भ्वात्तिम्ह द्वाहां वल । वं साचायात भचा उसि उसियाःना प्यंपाय् तीजक दाल । साचा सुरु सुरु वन । थव खना एमर्सन् धाल न्हागु ज्यायां याय्गु टंग दु । टंग मदुगु परिश्रमया छुं मू मदु ।

अमील

“भासये जोतये धम्मं”

सम्पादक :—भिक्षु महानाम “कोविद”

वर्ष ४

कलकत्ता

भाद्रपद वि० संवत् २००८
सितम्बर ईस्वी संवत् १९५१

अंक ११-१२

कुद्ध=क्वचनामृत

“हे अतुल ! थ्व थौं कन्हे यागु खँ मखु न्हापां नसें चले जुया वया क्वंगु खः । गुम्ह छुं खँ मल्हास्ये सुंक च्वं च्वन, वैत नं निन्दा याई । गुम्ह आपा खँ ल्हाना च्वन, वैत नं निन्दा याई । गुम्ह माछि जक खँ ल्हाना च्वन, वैत नं निन्दा याई । निन्दा मफःपिं थ्व लोके सुं हे मदु ।

गबलें हे सुदगुं निन्दा हे निन्दा जक फःम्ह तथा प्रशंसा हे प्रशंसा जक फःम्ह थ्व संसारे न दु, न दत्त, न दई ।

खः, गुम्ह दोष मदुम्ह, प्रज्ञादुम्ह, सदाचारी मनूया विद्वानपिसं बालाक भापा प्रशंसा याई, (लुं) या अशर्फी थें व मनूयात सुना नं निन्दा याय् फई मखु । देवता तथा ब्रह्मां नं वयागु प्रशंसा हे प्रशंसा जक याई ।”

(धम्मपद १७-७)

भारते बौद्ध-धर्मया पुनरुद्धारक—

धर्मपाल जुया जीवन मध्यकालीन युगया छगू कहानि हे खः। वसपोलं थौं-कन्हैया दां-ध्यवायागु युगे धनयात प्यंकाः, संसारे बौद्ध-धर्म प्रचार याय्त दृढ़ व्रत काल। थनि डी दोलत्या दँ न्हापा भगवान बुद्धं विश्वयात गुगु पवित्र सन्देश बिल, उगु सन्देश धर्मपालजुं हानं थव संसारे फैले याय्त आपालं प्रयत्न यात। वसपोलया हे प्रयत्नया फल खः कि बुद्धगयास बौद्धपिन्त नं छगू स्थान पावे जूगु वथे हे सारनाथे अशोक समययागु बौद्धपिनि बां-बांलाःगु नष्टावशेष दुगु स्थाने करुणा, दया तथा मैत्रीया मूर्ति स्वरूप मूलगन्धकुटी विहार दय्के फत। वसपोलं अन्तर्राष्ट्रीय बौद्ध विश्व-विद्यालय छगू नं दय्केगु कल्पना यात, गुकीभिन्न-भिन्न बौद्ध सम्प्रदायपिं मिले जुया, थव पृथिवले भगवान् बुद्धया दया धर्म फैले याय् फई।

स्व० देवमित्र धर्मपाल

धर्मपालजुया जन्म लंकाद्वीपे कोलम्ब नगरे १८६५ दँस सितम्बर महीनास जूगु जुल। वसपोलया थःथिति लंकाया तःथं तथा धनी कुटुम्बपिं मध्ये जुल। उगु समये लंकास अंगरेजी पादरि पिनिगु अधिकार आपा दया च्वन। राजनैतिक व आर्थिक सुबिस्तां याःना आपा हे मनुतय्त ईसाई-धर्म माने याकेत कर यात। उगु समये थःपिनि पूर्व पुरुष पिनिगु धर्म विश्वास याय्गु नं फैशन हे जुया च्वन, न भिगु रीति हे समके जुया च्वन। अनगारिक स्वतन्त्रवृत्ति तथा नैतिक वीरता अवश्यमेव वसपोलया अबुजु मुदलियर हेवावितारण या हे प्रताप खः।

समयया अनुसारं वसपोलया शिक्षा नं अंग्रेजतय्

स्कूले हे जुल। थव छगू आश्चर्यया कारण खः कि थःगु भावी जीवने गुम्हस्यां लंकादेशे ईसाई पिनिगु प्रभाव घटे याय्त आपालं प्रयत्न यात, व हे विद्यार्थि जीवने थःगु स्कूले बाइबलया सम्बन्धे दकसिबे सःभू विद्यार्थि जुल।

कालेज तोःते वं वसपोलयात सरकारी नौकरी प्राप्त जुल। तर वसपोलं सरकार लिसे नौकरीयागु ज्या अधिक दिन तक चले याय् मफुत। अड्डायागु ज्यालँस व्यस्त जुयानं वसपोल बौद्ध-धर्मय अध्ययन याना हे च्वन। उगु हे समये मैडम् ब्लैवाट्स्की व कर्नल ओलकोट लंकास थ्यंक बल। गुम्हस्यां याना धर्मपाल जुयाजीवने छगू महान् परिवर्तन जुल। कर्नल ओलकोट थःगु योग्यतम व उद्योगया परिचय बियाः लंकास बौद्ध-धर्मया पुनरुत्थान याय्त ज्या थाले यात वं लंका द्वीपे

दकबनं चाः चाः हिला बौद्ध-धर्म विषये व्याख्यान बिया, सिंहलीतयूगु ध्यान इमिगु अतीत गौरवे आकर्षित यात। ईसाई-धर्म पत्या जुया मोह निद्रास च्वना च्वंपिनि न्ह्यलं चाल, तथा सारा लंका देशे न्हूगु जागृति फैले जुल।

भुयु मनुतय्सं (=विदेशी) हाकु मनुतय्यू (=देशी) धर्मया तारीफ याई थव छगू आश्चर्ययागु हे खँ खः। श्री धर्मपालजुं कर्नल ओलकोटया सम्पर्के वया, वया लिसे-लिसे चाः चाः हिला वयागु व्याख्यान सिंहल भाषं अनुवाद यात।

१८८६ दँस वसपोलं नौकरी तोःता थःगु सारा जीवन धर्म-प्रचार याय्या लागि अर्पण याना बिल। कर्नल ओलकोट नाप वसपोलं सन् १८६० तक ज्या

यात । वसपोलं थः देशवासी पिनिगु नुगले थ्व खँ
द्वहाँ वंका बिल कि इमिगु अतीत गौरव, ईसाई तयगु
असत्य आडम्बर स्वया अतिकं हे श्रेष्ठ खः वसपोलया
विचार छु धाःसा एशियाई मनुत पश्चिमी मनुत
स्वया नं सिद्धान्तं च्चे खः, गथे हिन्दी भाषं धाइकि—”

“जिसकी लाठी उसकी भैंस” वथे हे कार्य रूपे प्रच
लित जुया च्वन । थुगु प्रकारं लयाय्हाम् धर्मपालं लंका
देशे बौद्ध-धर्मया पुनरुत्थानया अग्रदूत समझे जुल ।

१८६० दँस दिसम्बर महीनास वसपोल बुद्धगया
स विज्यात । अनयागु परम पवित्र बौद्ध-विहारया
दुर्दशा खना वसपोलया नुगः दुःखं जाल । वसपोलं
दृढ़ निश्चय यात कि बुद्धगया यागु मन्दिर हानं बौद्ध
पिनि लहाते लाका तिनि जिं सासः लहाये । थुकथं
कठोर निश्चय याना, सन् १८६१ नसें ६१० तक उगु
पवित्र भूमि बौद्धतयगु अधिकारे कायूत वसपोलं
अखण्ड चेष्टा याना विज्यात । बार-बार असफल
जूसानं हिम्मत मतोःतु । थःगु मिशनया उारे वस-
पोलया पूरा पूरा विश्वास दु । बुलुं-बुलुं वसपोलया
नां हिन्दुस्थाने प्रख्यात जुल । आपालां हिन्दुतयूत नं
वसपोलया पक्ष न्याय-संगत ठहरे जुल । तर कानूनी
दिकतं याना वसपोलयात विशेष सफलता प्राप्त मजुल ।

उगु समये थथे समझे जुया च्वन कि पुर्वीय मनु-
तयूत छु हे कार्यया संचालन याय्गु क्षमता मडु । तर
धर्मपालजुं १८६२ दँस बुद्धगयास अन्तर्राष्ट्रीय बौद्ध
सम्मेलन यानाः थ्व कारणयात असत्य साबित यात ।
उगु सम्मेलने एशियावासी सकल मनुत शामिल जुल
तथा भाग काल ।

थ्वयां दच्छि न्ह्यो हे १८६१ दँस मई महीनास
वसपोलया अधिक परिश्रमया फल स्वरूप सिंहलद्वीपे
महाबोधि सभा स्थापना जुल । थनं नसें वसपोलया
अन्तर्राष्ट्रीय मिशनया ज्या थाले जूगु जुल । १८६२
दँस अंगरेजी भाषं “महाबोधि” धेगु पत्रिकाया प्रका-

शन आरम्भ यात । गुगु धर्मपालजुया देख-रेखे संसारे
बौद्ध-धर्म प्रचारयाय् गुलि आपा सहायक जुल । थ्व
पत्रिका आनं कलकत्ताया महाबोधि सभा द्वारा प्रका-
शन जुया च्वंगु दु । थ्व पत्रिकां डा० बरोजया ध्यान
वसपोलया पाखे आकर्षित जुयाः वसपोलयात १८६३
दँस शिकागोया सर्वधर्म-सम्मेलने निमन्त्रित यात ।
रहस्यवादी पूर्वी शिकागो देशवासी मनुतयगु उपरे
जादुया असर यात । धर्मपालजु तथा वसपोलया
हिन्दु मित्र अर्थात पासातेजस्वी विवेकानन्दया कारणं
उगु सभाले एशियाई पिनिगु विशेष रूपं हिन्दु-
स्थानया बारे हे खँ-खँ जुल । अमेरिका वासीपिसं
तरुण ताःहाकगु ग्वाय् दुम्ह धर्मपालजुया तुलना ईसा-
मसीह थें यात ।

थुगु समय तक धर्मपालजुया ख्याति आपा जुई
धुंकल । होनोलूलू, जापान तथा चीन आदि देशे
वनाः, अनं लिहाँ विज्याय् न्ह्यो हे वसपोलं इमिगु
देशे आपा व्याख्यान बिया विज्यात । होनोलूलू देशे
श्रीमती मेरी फोस्टर नाप वसपोलया सन्मुख जुल ।
श्रीमती फोस्टरयात वसपोलया उपदेशं याना अपार
शान्ति पावे जुल । व उपासिकाया लखंलख दानया
फल स्वरूप थौं मीसं कलकत्तास धर्मराजिक विहार,
सारनाथे मूलगन्ध कुटी विहार, लंकास फोस्टर
रोबिन्सन अस्पताल तथा अनेक पाठशाला इंग्लैंडे
बुद्धिस्ट मिशन आदि अनेक संस्था खने दत ।

अनागारिक धर्मपालजुयात गया या महन्तया
लत्रापुं यानाः आपा हे कष्ट सियेमाल । उगु कष्टया
असर लिपा वसपोलया स्वास्थे नं आपा पड़े जुल ।

१६११ दँस धर्मपालजु थःगु जन्मभूमि लंकास
लिहाँ विज्यात । अनं वसपोलं सत्य तथा न्यायया
विजेता घोषित यात लंकावासी मनुतयूसं धर्मपाल-
जुयात मैत्रीय बुद्ध समझे जुल । वसपोलं थःगु धाकौ
फुक्क सम्भत्ति थःगु उद्देश्य पूर्तिया लागी परित्यागयाना

बिल । एवं आपा हे निःशुल्क पाठशाला खोलेयात ।
तथा पालि व्वंकेया निमित्त अनेक छात्रवृत्ति बिल ।

१६१२ दॅस हानं छको पृथ्वी चाहिलेया लागी
पिहीं बिज्यात, चीन तथा जापाने नं बिज्यात । अन
वसपोलयात आपा हे धूम-धामं स्वागत यात । १६१४
दॅस वसपोल कलकत्तास लिहां बिज्यानाः, हिन्दुस्थाने
बौद्ध धर्म प्रचार याय् गुली लगे जुल ।

१६१५ दॅस लंका देशे बौद्ध तथा मुसमान पिनिगु
बिचे ल्वापु जूगुया कारणे सरकारं वसपोलयात कल-
कत्तास नजरबन्दयात । तर थःगु नजर बन्दी जीवने
नं वसपोलयात विश्राम धइगु गन ? वसपोल सतत
जागरुके च्वं च्वनीम्ह पुरुष खः । वसपोलं कलकत्तास
हे च्वना थःगु प्रचार-कार्य चले याना बिज्यानाः
च्वन ।

१६२० दॅस मार्किंस आफ जेटलैंड द्वारा
कलकत्तास धर्मपालजुं निर्माण याकूगु श्रीधर्मराजिक
विहारया उद्घाटन जुल । १६२४ दॅस श्रीमती फोस्टर
उपासिकाया सहायतां लण्डने बुद्धिस्ट मिशन या
स्थापना जुल । लिपा पेरिस तथा बर्लिने नं मिश-

नया शाखा खोले जुल । १६२५ दॅस न्यूयार्क अमे-
रिकन महाबोधि खभा वने जुल गुकिया शाखा
शिकागो तथा सैन फ्रान्सिस्को ले नं खोले जुल ।

वसपोलया थुगु त्यागमय जीवनया पूर्णता सार-
नाथया मूलगन्धकुटी विहारे दु । गुगुली नवीन बौद्ध-
कलाया उत्कृष्ट नमूना दया च्वन । सारनाथ हे बौद्ध-
धर्मया उद्गमस्थान खः । थुगु विहार बने जुसं नसें
सारनाथं हानं थःगु न्हापायागु गौरव प्राप्त याना
काल । आ ला सारनाथ सारा बौद्ध संसारया छगू
उपनिवेश जुल ।

१६३१ दॅस १६ जनवरी महीनास अनागारिक
धर्मपालजुं उपसम्पदा ग्रहण यात । पवित्र ऋषिपत्तने
उगु हे दॅस वसपोलं थःगु शरीर त्याग यागु बखते थथे
धया बिज्यात—‘जिगु इच्छा थत्र कि जि याकनं
सिना हानं याकनं जन्म ग्रहण याय् नयी न्याको
जन्म ग्रहण यानाः थत्र पृथिवि ले भगवान् बुद्ध
यागु पवित्र धर्मया प्रचार याः वे तिनि ।

जन्मदिं—

जन्म गौतम जूगु दिन खः थौं थव हे स्वांयाःपुन्ही
भक्ति भावं वैगु माने याय्नु पासा जन्मदिं ॥ धु ॥
स्वार्थ रक्षा याय निंति ईशया नामं सफू
असत खं भय् व्यूगु पिकया दुन्य दुन्यं सोभामनू
हाकनं खन्य दय्क बफुरा पशुत नं स्याना जुया
च्वंगु च्वे च्वंपिन्त खंका शरण कायिम्ह थः जुया । जन्म०
“वर्णं कर्मविभाग मखु, खः, किन्तु जन्म विभाग व”
थय् धका थः थःगु कतिलाः जक स्वया च्वे च्वंपिसं
नित्य च्वे च्वंपिन्त अत्याचार याना च्वंगुलि
वीत शिक्षा अमित रक्षा याय निंति लुम्बिनी ॥ जन्म० ॥

श्री केदारमान “व्यथित”

कपट च्वे च्वं पिनिगु मथुया अमिगु ल्य ल्य ले जुया
छुं बिचाः बाचाः मयासें अन्धविश्वासे दुना
स्वर्ग थाहां वन्यगु पलयसा फुक मनू नरके क्वहां
वंगु खंका अमित रक्षा याय् शास्ता थः जुया ॥ जन्म० ॥
मारया साकार पौभाः तुल्य च्वेच्वंपिनि भयं
बोध शक्ति व धर्म हानं संघ शक्ति निर्भयं
दलिततय् थाय् वय्त् ग्याना च्वंगु खंका “पन्य मते—
मार !” धाधां ल्वाय्त् प्रज्ञा-शस्त्र भ्याना भारते ॥ जन्म० ॥
न्हाबले काय्का प्रमादं भ्रष्ट मार्गं जूगुलि
सरस प्यंगू सत्य त्वंका दुखित शासित भारती—

तयत् यायु उद्धार भाःपा आर्य अष्टाङ्गिक पथं
जाल च्वेच्वंपिनिगु फुक विध्वंश यांयत हतपतं ॥जन्म०॥
“धर्म जूलिस्य हास जगते वैगु रक्षा यायुत वे”

धैगु याना तैगु वाचा थःगु लुमना वेव हे
कृष्ण हानं रामचन्द्रं पूमयाःनिगु सुन्दर
थःगु मौलिक मार्ग मध्यम सृष्टि याना सत्वर ॥जन्म०॥

प्रभात स्तुति—

अ० भदन्त शान्ति भिक्षु

नेपाया बौद्धजनतापिनि मध्ये थव स्त्रोत्र आपालं
हे नां जागु जुया च्वन । घने न्हो उपासकपिसं
थुकियागु (तथा मेगु महायान सूत्र यागु) पाठ
याई । बज्राचार्य तयगु परम्परां याना थुकियागु रक्षा
थुलि प्रमाद नकसां जुया च्वन कि स्त्रोत्र प्रायः याना
बांलाक पाथ्याईपिसं पाठ यायु हे अयोग्य जुया च्वन ।
बिन्दु, विसर्ग मात्रायागु गडवडं याना थुकियात
आपालं थिकृत याना बिल । थन थुगु दोषयात प्रायः
याना संशोधित याना बियागु दु । थन याना बियागु
भवा प्रमुख संशोधन थथे—

श्लोक	पाद	अशुद्ध	शुद्ध
३, १८	३	समसुख	शमसुख
”	”	—शैलः	शैलं
७	२	साम—	साङ्ग—
६	२	—चित्ताः	—चेताः
८	१	म्भ	भ
१२	१	म्भ	भ
१५	१	असन	अशन
१५	२	विधाता	विधाना(?)
१६	१	प्रसुप्ताः	प्रसुप्तै (?)
२२	३	मुने	मनो (?)
२२	४	बुध्यते	बुध्यसे (?)

प्रश्न—चिन्हं अंकित जुया च्वंगु संशोधन
यानागु पूर्णतया निश्चयात्मकगु मखुनि । स्त्रोत्रयागु
रचना साब अःपु तथा बांला जू । न्हेगुगु, गुंगु,
फिङ्गुगु व फिनिगुगु श्लोकयागु तृतीय पाद छन्दो

भंग दोषं दूषित जुया च्वन । यदि उकी ब्रह्मायागु
स्थाने धाता अथवा वेधाः याना व्यूसा छगू उगु दोषं
मुक्त जूवनी । सकल स्त्रोत्रयागु अभिप्राय थथे खः कि
गुम्ह वीतराग, वीतदोष तथा वीतमोह खः, वसपो-
लया लागी न्ह्याबलेसं प्रभात (सुथे) जुया च्वनी-
न्ह्याबले संहे ज्ञानरूपि सूर्य उदय जुया च्वनी । गुम्ह
थथे ज्वी मख वया लागी ज्ञानरूपि सूर्य विना वने
धुंकल । फल स्वरूपं थव अविद्यारूपी चान्हे वैत घँहे
जक घनेगु ज्वी-भूर्ख जुया, संज्ञाहीनम्ह जुया च्वनेगु
ज्वी । थव भावपूर्ण रचनास कवियागु प्रौढ मज्जुगु
भाव स्थान स्थान पत्तिकं प्रकट जुया च्वंगु दु । ४।३
स “धाता अब्ज०” थव विसन्धि दोषं थथगु पाठ
जुया च्वन गुकीयात थन “धाता अब्ज” याना
बिया । ११।१ स जटा यागु थासे जट, १६।१ स
निद्रा यागु थासे निद्रयागु प्रयोग “अपि मापं
मषं कुर्यात् छन्दो भङ्ग न कारयेत्” धैगु न्याय
पालन यायु हे खः । १८।२ स कणाद यागु थासे
कण जक पाठ याना तल गुगु समासया दुने दया
च्वन । कणाद्या यागु थासे यदि कणादा धका
च्वना यंकूसां तबि वचनं दोष मदई मख । द्विवचन-
यागु थासे बहु वचन प्रयोग जूवनी ।

स्तुतमपि सुरसंघैः सिद्ध गंधर्वयक्षै -
दिवि भुवि सुविचित्रैः स्तोत्रवाग्भि र्यतीशैः ।
अहमपि कृतशक्तिर्नोमि संबुद्धमाय
न भसि गरुडयाते किं न यान्ति द्विरेफाः ॥१॥
स्वर्गे तथा पृथिव ले साब बांलागु स्तुति वचनं, आर्य

बुद्ध-भगवानयागु स्तुति देवगणपिसं, सिद्ध तयूसं,
गांधर्व व यक्षतयूसं तथा ऋषि-मुनिपिसं यासां तबि
जि (छम्ह तुच्छम्ह प्राणी) थःगु दक्को शक्ति लगे
याना वसपोलयागु स्तुति यावने तेना। (जि थथे
यावनागु आपसिया मती मल्वेफु तर थुकिं लु ज्वीगु
दु ?) छु आकाशे गरूड बोया वं धका, ध्वयानिम्ति
उकी भँबः बोई मखुला ?

क्षवितद्रुरितपक्षः क्षीणनिःशेषदोषो

द्रवितकनकवर्णः फुल्लपद्मायताक्षः ।

सुरुचिरपरिवेशः सुप्रभामण्डल श्रीः

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥२॥

गुह्यसिया पापपक्ष मदय् धुंकल, गुह्यसिया सकल
दोष क्षय ज्वी धुंकल, गुह्यसिया मिखा ह्या च्वंगु पले
स्वासमान जुया च्वन, गुह्यसिया वर्ण नायाच्वंगु लु
समान जुया च्वन, गुह्यसिया छ्वालयलं साव हे
बांला, गुह्यसिया प्रभा मण्डल यागु रस्मिःशोभायमान
जुया च्वन, हे दशबल धारी ! थथि ज्याह्य छलपो-
लया प्रभात न्हाबले सनं सुप्रभात जुया च्वन ।

मदनबल विजेतुः कापथोच्छेदकर्तु—

स्त्रिभुवनहितकर्तुः स्त्रीलताजालहर्तुः ।

शमसुखफलदातुर्भक्तुरज्ञानशैलं

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥३॥

मारसेनायात त्याका विज्याह्य, असत्मार्गयात
उच्छेदयाना विज्याह्य, स्वंगु लोकायात हितयाना
विज्याह्य, स्त्री (=माया) रूपी गुंखि जालयात मद-
युका छ्या विज्याह्य, शान्ति सुखया फल बिया
विज्याईम्ह, अज्ञानरूपी पर्वतयात तक्षाना विज्याह्य,
हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले सनं
सुप्रभात जुया च्वन ।

असुरसुरनराणां योऽप्रजन्माप्रदेवः

सकलभुवननाथो लोकसृष्टयेक शब्दः ।

स्वपिति मनुजधाता ह्यब्जयोनिः स्वयंभूः

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥४॥

गुह्य देव, असुर, तथा मनुष्यपिनि मध्ये दकले
न्हापा उत्पन्न जुया विज्यात, गुह्य देवतापिनि मध्ये
श्रेष्ठ जुया विज्याना च्वन, गुह्य सकल भुवनया
स्वामी जुया च्वन, गुगु लोकसृष्टिया छगू शब्द
(ओंकार) खः, वसपोल कमलं उत्पन्न जुया
विज्याह्य, मनुष्यपित सृष्टियाना विज्याह्य, स्वयंभू
(ब्रह्मा) न्होवेका च्वन । (तर) हे दशबल धारी !
छलपोलया प्रभात न्हाबले सनं सुप्रभात जुया च्वन ।

उदयगिरि तटस्थो विद्रुमच्छेद ताम्र—

स्तिमिरनिकरहन्ता चक्षुरेकः प्रजानां ।

रविरपि मदलोलः सर्वथा सोऽपि सुप्तो

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥५॥

उदयाचलया सिथे च्वना विज्याकह्य, भिपू थें
ह्याङ्गु, अन्धकार-समूहयात विनाश याना विज्याह्य,
प्राणिपिनि छगः जक मिखा जुया विज्याह्य, सूर्य नं
अभिमानं चंचल जुया न्हाबलेसं न्होवेका च्वन ।
(तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले
सनं सुप्रभात जुया च्वन ।

द्विरददशनपाण्डुः शीतरश्मिः शशांको

ज्वलित इव रजन्यां सर्वचूडामणिर्यः ।

अविगत मद्रागः सर्वथा सोऽपि सुप्तो

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥६॥

किसि दं थें तुयुगु तथा सिचुगु किरण दुह्य
चन्द्रमा, गुह्य विश्वया चूडा मणि जुया चच्छि-चच्छि
च्याना च्वनी, वनं मद तथा रागं रहित मजुगु जूया-
निम्ति न्हाबले सं न्हो वेका च्वन । (तर) हे दशबल
धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले सनं सुप्रभात जुया
च्वन ।

प्रवरभुजचतुष्कः षोडशार्धाध्वत्रो

जपनियम विधिज्ञः सांगवेदप्रवक्ता ।

अमलकमलयोनिः सोऽपि ब्रह्मा प्रसुप्तो

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥७॥

अत्यन्त श्रेष्ठं प्यका लहादुम्ह, चतुरानन, गुम्ह जप, नियम व यज्ञ -) विधि स्यूम्ह तथा (खुगु) अंग नाप नापं वेदयागु प्रवचन याइम्ह, गुम्ह (विष्णुया नाभि बुधा वःगु) निर्मल पलेस्वानं उ.पन्न जूम्ह ब्रह्मा खः, वनं न्होवेका च्वन । (तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले सं सुप्रभात जुया च्वन ।

हिमगिरिशिखराभः सर्पयज्ञोपवीतसु
त्रिपुरदहनदक्षो व्याघ्रचर्मोत्तरीयः ।
सह गिरिवरपुत्र्या सोऽपि सुप्रस्त्रिगुली
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥८॥

हिमालय पर्वतया च्वका समान (तुयू वर्णह), सर्पया जनेउ धारण याना च्वंह, त्रिपुरासुर दैत्यात भस्मयाना छ्वेत चतुर जुया च्वंम्ह, धुंया छ्यंगु न्यया च्वंम्ह, वसपोल त्रिशूली (महाद्यो) नं पारवती नाप घना च्वन । (तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले सं सुप्रभात जुया च्वन ।

ज्वलित कुलिशपाणि दुर्जयो दानवानां
सुरपतिरपि शच्या विभ्रमे मूढचेताः ।
अनिशि निशि प्रसुप्तः कामपङ्के निमग्नो
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥९॥

ज्वाला ज्वालां छ्या च्वंगु बज्रयात लहाते कया, दैत्यतयसं त्याके मपुह, देवतापिनि मालिक (इन्द्र) नं शची (इन्द्राणि) यागु हाव-भावं याना मूढ चित्त जुया, काम रूपी भ्यांतनाले दुना, चच्चि २ न्हिच्चि २ थं जक घना च्वन (तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले सं सुप्रभात जुया च्वन ।

कुवलयदलनीलः पुण्डरीकायताक्षः
सुररिपुबलहन्ता विश्वकीर्तिस्वरूपी ।
हरिरपि चिरसुप्तो गर्भवासैरमुक्तो
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥१०॥

वैचुगु पलेस्वां समानं वैचु २ धाम्ह, तुयूगु पलेस्वां समानं तः तः ग्वःगु मिखा दुम्ह, असुर-सेना तयत् नाशयाइम्ह, सकल प्रकारं यशस्वी जुया च्वंम्ह, विष्णु नं गर्भवासयागु (बन्धने) कयना च्वन, हानं ताकाल तक न्होवेका च्वन । (तर) हे दशबल धारी ! छल-पोलया प्रभात न्हाबले सं सुप्रभात जुया च्वन ।

ज्वलित जटकलापो रक्त ताम्रारुणाक्षः

पशुपतिरतिकाले सङ्गभङ्गैक दक्षः ।

समरस ज्वलिताङ्गः सोऽपि सुप्तो हुताशो

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥११॥

गुह्यसिया जटा प्वाय् प्रज्वलित जुया च्वनी, गुह्यसिगु मिखा ह्याङ्गु सिज समान जुया च्वन, महाद्योया रमण याईगु समये प्रसङ्ग भंग यायगुली सुनिपुर्ण जुया च्वन, समान भावं प्रज्वलित जुया च्वंगु अंग दुम्ह, व अग्निदेव नं, न्होवेका च्वन । (तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले सं सुप्रभात जुया च्वन ।

हिमशशिकुमुदाभो मद्यपानारुणाक्षो

दृढकठिन भुजाङ्गो लाङ्गलीशक्ति हस्तः ।

बल इह शयितोऽसौ रेवतीकण्ठलग्नो

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥१२॥

च्वापु, तिमिला, व कुमुद (तुयू-पलेस्वां) समान (श्वेत) आभा दुह, मद्यपानं याना अरुण वर्ण नेत्र जूम्ह, दृढं तथा कठिन लहा (तथा शरीर) यागु अंगं युक्तम्ह, लहाते हलरूपी शक्ति धारण याना च्वंह, बलराम, थन (थः कला रेवतीया गःपते प्यपुना) घना च्वन । (तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्हाबले सं सुप्रभात जुया च्वन ।

गजमुखदशनैकः सर्वथा विघ्नहन्ता

अविगतमदवारिः षट्पदोत्कीर्ण गण्डः ।

गणपतिरपि सुप्तो वारुणीपानमत्तो

दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥१३॥

छपु जक दँ दुम्ह किसि ख्वाम्ह, सर्व प्रकारं
विघ्न बाधायात मद्यूका बीम्ह, मद्रूपी लखं विरहित
मजूम्ह भँवः तय्सं आकीर्ण जुया च्वंगु गण्डस्थल
दुह्य, गणेद्योनं मद्यपानं प्रमत्त जुया न्ह्योवेका च्वन ।
(तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्ह्याबले
सनं सुप्रभात जुया च्वन ।

अतसिकुसुमनीलो यस्य शक्तिः कराग्रे
नवकमलवपुष्मान षण्मुखः कौञ्चहन्ता ।
त्रिनयनतनयो ऽसौ नित्यसुप्तः कुमारो
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥१४॥

अतसी स्वां समानं वँचुगु वर्णह्य, शक्ति (आयुध)
यात लहाया च्वकायू तथा तह्य, न्हूगु पले स्वां थें
(शोभायमान) शरीर दुह्य, क्रौंच पर्वतयात तछ्याना
छह्य, स्वंग मिखा दुह्य (महा द्यो) या कायू व खुपा
ख्वादुह्य कुमार नं न्ह्याबले सनं न्ह्योवेका च्वन । (तर)
हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्ह्याबले सनं
सुप्रभात जुया च्वन ।

अशनवसनहीना नित्ययोगानुयुक्ता
बहुविविधविधाना प्रेतवद्गधदैहाः ।
उभयगतिविहीना स्तेऽपि नम्राः प्रसुप्ता
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥१५॥

भोजन व वस्त्रं रहितह्य, न्ह्याबलें योग यायू गुली
लगे जुया च्वंह्य, विविध प्रकारयागु आपालं (तपस्या)
या विधान याना च्वंह्य, (हानं उकीया निर्मित हे)
प्रेतत समानं गंसिगु शरीर दुह्य, निगू गतिं नं हीन
जुया च्वंपि इपि दिगम्बरत नं न्ह्यो जक वेका च्वन ।
(तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया प्रभात न्ह्याबले
सनं सुप्रभात जुया च्वन ।

ऋषय इह महान्तो वत्सभृग्वङ्गिराद्याः
ऋतुपुलहवसिष्ठ व्यास वाल्मीकि गर्गाः ।
पर युवतिबिहारासै मोहिता स्तेऽपि सुप्ता
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभावतम् ॥१६॥

थन वत्स, भृगु, अङ्गीरा, ऋतु, पुलह, वसिष्ठ,
व्यास, वाल्मीकि, तथा गर्ग आदि तःतः धंपि ऋषि
मुनिपि पर स्त्रीपिनिगु हाव भावं मोहित जुया न्ह्यो-
वेका च्वन । (तर) हे दशबल धारी ! छलपोलया
प्रभात न्ह्याबले सनं सुप्रभात जुया च्वन ।

यमवरुणकुवेरा यक्षदैत्योरगेन्द्रा
दिवि भुवि गगने वा लोकपालास्तथान्ये ।
युवतिमद् कटाक्षैर्वीक्षितास्तेऽपि सुप्ता
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥१७॥

यम, वरुण, कुवेर, यक्ष, दैत्य, नागराज, तथा
मेपि स्वर्ग, पृथ्वी व अन्तरिक्षया लोकपालपि, युवति-
पिनिगु मदभरे जुया च्वंगु वेको मिखां नकल कया
स्वेव, सकलें न्ह्यो वेकी । (तर) हे दशबल धारी !
छलपोलया प्रभात न्ह्याबले सनं सुप्रभात जुया च्वन ।

भवजलधिनिमग्ना मोहजालावृताङ्गा
मुनि कपिलकणाद्या भ्रामिता मूढचित्तः ।
शमसुख परिहीना बालिशस्तेऽपि सुप्ता
दशबल तव नित्यं सुप्रभातं प्रभातम् ॥१८॥

संसार रूपी समुद्रे दुबे जुया, मोह रूपी जालं
त्वपुयां (चित्र रूपी) अङ्ग दुपि, भ्रान्त, मूढमति जुया,
कपिल कणाद आदि ऋषिमुनिपि शान्ति सुखं रहित
जुया, मूर्ख-बुद्धि जुया, घना च्वन । (तर) हे दशबल
धारी ! छलपोलया प्रभात न्ह्याबले सनं सुप्रभात जुया
च्वन ।

अज्ञाननिद्ररजनीतमसि प्रसुप्ते
तृष्णा विशालशयने विषयोपधाने ।
काले शुभाशुभफले परिवर्तमाने
जागर्ति यः सततमेव नमोऽस्तु तस्मै ॥१९॥

अज्ञान रूपी निद्रायागु रात्री-अन्धकारे, तृष्णा-
यागु विशाल लासायू, विषय (भोग) फुंगया
बःकया, शुभ तथा अशुभ फल दुगु काल (चक्र)
चाहिला च्वनी बले, (थ्व) न्ह्योवेका च्वंगु (संसारया)

बिचे गुह्य निरन्तर जागृत जुया च्वन, वसपोल्यात
जिगु नमस्कार जुल ।

तीर्थेषु गोकुलशतानि पिबन्ति तोयं
वृष्टिं व्रजन्ति न च तत् क्षयमभ्युपैति ।

तद्वन्मुने कविशतैरपि संस्तुतस्य

न क्षीयते गुणनिधि गुणसागरस्य ॥२०॥

गथे (लः) तोर्थ (सरोवरादि) स सलंसः सात

लः त्वना वृष्ट ज्वी तर व (लः) फुना वनी मखु । अथे
हेतुं हे मुनि-तथागत । सलंसः कवितयू सं स्तुति
याना च्वंसानं छलपोल्यागु गुणसागर या गुण निधि
गवलें है फुना वनी मखु ।

सुप्रभातं तवैकस्य ज्ञानोन्मीलितबक्षुषः ।

अज्ञानतिमिरान्धानां नित्यमस्तस्थितो रविः ॥२१॥

ज्ञानं चाला च्वंगु मिखा दया विज्याकह्य (हे भग-

वान) छलपोल याकःचित हे जक थन सुप्रभात
जुया च्वन । अज्ञानं याना मिखा तिसिना च्वंपि

(जिपि संसारिक मनूतयू ला) न्ह्याबलेसनं सुद्यौ
अस्ताचले (=बिना वनी पाखे) हे जक च्वं च्वनी ।

पुनः प्रभातं पुनरुत्थितो रविः

पुनः शशाङ्कः पुनरेव शर्वरी ।

मृत्युर्जरा जन्म तथैव हे मनो

गतागतं मूढ कथं बुध्यसे ॥ २२ ॥

हानं प्रभात ज्वी, हाकनं सुद्यौ लुया वै, हानं
चन्द्रमा (लुयावै), अले हाकनं बहनी वै । उगु हे
नकसां मृत्यु जरा, तथा जन्म (हानं हानं वयान
च्वनी तिनि) । हे जिगु मूरख मन ! गति व अगति
छाय् बुक्के मजुल ?

सुप्रभातं सुनक्षत्रं श्रिया प्रत्यभिनोदितं ।

बुद्धं धर्मं च संघं च प्रणमामि दिने दिने ॥ २३ ॥

शोभाय मान जुया च्वंगु प्रभात समानह्य बुद्ध,
शोभन नक्षत्र समान धर्म, हानं श्रीं प्रेरित (मुहूर्त
समान) संघयात न्हिया न्हियं नमस्कार याये ।

स्तुत्वा लोकगुरुं महामुनिवरं सद्धर्मपुण्यद्रुमं

निद्वन्द्वं हतरागदोषतिमिरं शान्तेन्द्रियं निःस्पृहम् ।

यत्पुण्यं समुपार्जितं खलु मया तेनेह लोकोऽखिलं

प्रत्युपस्तुतिर्हर्षितो दशबले श्रद्धां परां विन्दताम् ॥२४॥

जगद्गुरु, सद्धर्मया पुण्यतरु, द्वन्द्व मदया विज्या
कह्य, राग द्वेषया अन्धकार यात विनाशयाना

विज्याकह्य, शान्तिन्द्रिय जुया विज्याकह्य, स्पृहामदया
विज्याकह्य, महान् मुनिवरया स्तुति यानाः जि गुलि

पुण्य कमायू यानागु ख, उकिं लोकपिसंपूर्णरूपं प्रभात
स्तुति हर्षित जुया दशबल धारी तथागत सम्यक्

संभुद्धया उपरे परम श्रद्धा उत्पन्न याना काय्
फयमा ।

कट्टरमानया गोलमाल शील

सदांयार्थे थुगुसिनं 'गूला' (श्रावण) वल ।
'गूला' छुखः ? नेपाली (नेवा) समाजया छगु २
अधिष्ठान याना धर्म याइगु ला (महिका) खः । थ्व
लद्धि प्रत्येक विहार (बहाले) धर्मशालाय् व देव
मन्दोरादि भक्तपिसं हरेक प्रकार भक्ति याना च्वंगु
खनेदु । गनं धर्म-कथा न्यना च्वनीपिं, गनं भजन
किर्तन याना च्वनीपिंदु । जिनं थूसि बाखँ न्यना
लद्धि हनेगु बिचा याना । पासा कट्टरमानं धाःसा
लद्धिया मोल्हुइगु यात ।

चतुर्मासं बाखँ कनिपिं गुरुजु-पण्डित पिनितं
थुबले लिहागु मखु । गूला लद्धि बाखँ कनिपिं भिक्षु
व गुरुजु पिनितं थ्व लद्धिया मौका छोपेयाय्माःगु ।
बाखँ न्यनि पिनिला छु धन्दा ! "हरेक प्रकारया
मढी व्वया तैतःगु हल्वाई पसले वना ग्राहक
पिनि यो यो गु न्याना नय्गुथे" धर्मपदया बाखँ
न्यये योला वा जातकया, वथे भवत्गीता, रामायण,
महाभारत, स्वयम्भू पुराण, गुण कारण व्यूह आदि
छुकिया खँ न्येने यो ? ल्यया ल्यया न्येने दु । थ्व
दिन श्रोताजन पिगुलागि गुलि हितकर जुई ? थ्व
इमिसंहे सियु ।

सलंसः दैतक लोप् जुया च्वंगु थेर वादि-बौद्ध-
धर्मया रश्मीं हानं नेपाले खल । भिक्षु पिसंनं थाय्
थासे गूलां बाखँ कनिगु याना बिज्यागुलि बुद्धो
पासक-पासिका पित्त सूवर्ण अवसर थें जुया च्वन ।
धर्म कथिक भिक्षु पिसंनं थः थःगु वाक पटुतां श्रोता-
गण पित्त थःगु पाखे श्रद्धां कर्षित याकेत कम परिश्रम
याई मखु । तर न्ह्याम्हस्ये न्ह्याक्वहे कोशीश यासां
'वक्तानन्द भन्ते' यात सुनानं हे त्याके मफु ।

थूसि पाञ्जराष्टमीया खँ । पासा कट्टरमान व जि
सुथ न्हापां दना सूचिकर्मादि धुंका 'महा विहार' पाखे

श्री लालधन शाक्य

वना । अन थौ बुद्ध-पूजानं दु । विहारे थ्यन । अष्टमी
जूगुलि अष्टशीलया बारे चर्चा जुया च्वन । जिपिं
निम्ह सियानं अष्टशील काय्गु बारे सलहा याना ।
"कट्टर मानजु ! थौ मीसनं अष्टशील काय् न्हे ?"
जि धया ।

"छिगु इच्छा का, जिजा थौं पञ्चशील जकहे काय्
मालि" । पासां लिस विल ।

जि—थ्व अष्टमी खुनुहे अष्टशील मकासा गुवले
काय्गुले ?

कट्टर अष्टशील हे काय् माःगु खः, तर छगु
कारणं सापहे जित ज्यामछिना च्वन ।

जि—झाय्, छुकारणं ज्यामछिनले ?

कट्टर—छिसं मस्यूला ? थौ पञ्जाष्टमी । हनिचा
गुरुजु-बडेजु पित्त पञ्जरां दान बीमानि दान काईपिं
धाःसा संन्ध्याइके तिति जिमिथाय् थ्यंक बिज्याई ।
मीगु चलन धाःसा पञ्जरां दान मबोकं नय् मज्यु ।
अष्टशील काय् वःन्हि नय् मज्यु धाई ।

जि—उकिला छित 'कट्टर मान' धाल खनि । छु,
भोजन याय् धुंका दान बी मज्यूला ?

कट्टर—थ्व खँका जित मयोगु । न्हापां निस्येया
तःगु चलननं तोते ज्यूला ? यो यो थे सना जूगुलि मं
मं धर्म स्यना वने धुं कल ।

जि व कट्टर मान खँ लहाना च्वनागु, शील बीत
आसने बिज्याना च्वंम्ह महाशील भन्ते' नं ताल ।
"उपासक पिनि छु खँ लहाना च्वनागु ?" भन्तेनं
शान्त-पूर्वकं न्यना बिज्यात ।

"खः भन्ते ! अष्टशील काय् माल धका पासानापं
खँ लहानागु, वय्कया ज्यामछिना च्वन" । जि नम्र
पूर्वकं लिसः विया ।

"उपासकया छु कारणं ज्यामछिन ले" । मिखा

कुसि थ स्वया भन्तेन पासा याके न्यन ।

“खः भन्ते ! थौं पञ्चराष्टमी, हनिचा बडेजु व गुरुजु पिनत पञ्चरादान बी मानि,....” कट्टर मानं जित धाःथे भन्तेयातनं धाल ।

“उपासक ! थ्व हे खः भीगु भूल । मुख्यः नं विचार दुपिसं मौका स्वया ज्या याय् सय्केमाः । दान बिया नय्गु थ्व धार्मिक सिष्टाचार हे खः, तर गुबले गुबले नय् धुंका दान बियानंजा पाप लाईगु खँ मखु ।

अष्टशीलकया भोजनोपरान्त दान बिया छु छित पाप लाईला ? विचायाना दिसं । भन्ते नं ती जक धया बिज्यात ।

“भन्ते ! न्हापां निस्ये याना हैतःगु (सनातन ज्यानंजा तोत्येगु योग्य मज्जेथे ?” हानं कट्टरं कट्टरहे जुया धाल । (शील बीगु ई जूनां महाशील भन्तेनं थुकिया लिसःझाय् मबी, भति च्वाक च्वाकंधैबिज्यात)

उपासक ! न्हापां निस्ये (सनातन) धयां जक ज्यूला ? मनु विवेक शील प्राणि खः, वैके विचार शक्ति आपालं दु । लिसं छक विचायाना दिसं ! थ्व पञ्चदानबीगु प्रथा गबले निस्ये दुगु खः ? सुनां कया तःगु आः सुनां कया च्वन ? सनातन धाईपिसं जा उकिया इतिहास स्वया ज्या याय् मागु खः, तर याःगु खने मदु । दीपङ्कर तथागतया पालाय् गुम्हसिनं गज्यागु छातं बियातःगु दान, गज्यापिसं कया तःगु दान । थुकिया मर्म छुं स्यूला ? सिर्फ सनातन धया, “जथा भावी (यो यो थ्ये) अयूला त्वना, धेय् धेय् चुईका दातां बियाहःगु पदार्थ नापं जतनं हय् मफुपिसं” दान कया, हानं भपा बिज्याहुं धका, उकि सनं अयूला दान बीगु धया त्वंका थ्व नं भीगु सनातन धका हाला जुई ज्यूला ? (भन्तेनं आपाहे

खँ धाय् त्यंगु खः तर शील बीगु लिबाई धका शीलनि बिया बिज्यात ।

कट्टर मानया सापहे फसाद जुल । लाचार जुया अष्टशील काइपिं नापं च्वना शील प्रार्थना याय्त च्वनेगु न्हापांया श्लोक-“ओकाश द्वारत्तयेन कतं सब्बं अपराधं खमथ के भन्ते” धका स्वकोतक च्वने धुंकु-स्येली, भन्तेनं खममि-३ धै बिज्यात ।

अनंलि ‘अहंभन्ते तिसरणेन सह अष्टङ्ग...धाम्हे

सिया सह पञ्चशीलं धाय्ला धैगु मनयात तर धाय् मफु । क्रमशः बुद्धं शरणं वन, धम्मं, ... संघं ... शरणवना पाणाति पाता निस्ये धया यंकल । “विकाल भोजना वेरमणि सिक्खापदं समादि यामि” धैगु पद छगु जुलसां कट्टर मानं च्वंहे मब्बं ।

शील काय् सिधल । बुद्ध-पूजा य् सकले उपस्थितजुल । अष्टमीया उपलक्षे आपाहे उपासको पासिकापिं

शील प्रार्थना

जम्मा जुल । कात्तु काका च्वंम्ह कट्टर मानं थःगु लहातिं स्पर्श जुया वंगु पूजाया पदार्थ छु छु खः वया होस मदु । पूजाया पदार्थ धमा धम न्हाणा वना च्वन । सर्वतया गिलाश ज्वंम्ह सिया चुलुया गिलास कुर्का च्वन । गिलासतज्यात कट्टरमान ठाराकक मिन, जिल्ल जुल । भनदके सकसिनं वैगु रववा स्वया च्वन ।

बुद्ध-पूजा सिधल । ट्वाङ् ट्वाङ् ट्वाङ् ट्वाङ् घण्टिया सः वस्येलि बाखं कनिगु ई जुल धका सकले व्याकस्थान पाखे वन । जित्त कट्टर माननं बाखं न्यनेत उत्सुक जुया वनापिं, भं दके श्रोतागणपिं आपा दुगुलि व्याक स्थाने ‘वक्तानन्द भन्ते’ च्वना बिज्यात । व्याख्याने वस्पोल गुलि निपुण, व खँ वस्पोलया नामं हे सीदु । थुईक उपमा बिया कने तला न्हापा याम्हे नागसेन भन्तेया किजा धाःसां अत्युक्ति मजू धका

उपासकपिसं धाईगु ।

धर्मपदया व्याख्यान याय् माःगु जूसां थौं अष्टमी जूगुलिं अष्ट शील पाखे आकर्षण याके माला थौं कम्पोलं शील विषयीक व्याख्यान सुर याना बिज्यात ।

श्रोतादिजनपिं ! थौं आपालं उपासको पासिका पिसं अष्टशील कया दोगु दई । शीलया बारे बरो बर न्यनानं तःगु दई । अयूसां शील धैगु कयां जक ज्यूगु मखु, पालन हे याय् फय्के माः ।

थ्व उपमाशील पालन याइपिसं न्यना तय् योग्य जू । उकिं बांलाक न्यना दिअ ।

उपासकपिं ! गथे कि की धैम्ह भंगनं चाहिने थःगु खेँ (अण्डा) यात प्राण समानं रक्षा याई, चमरि सां थःगु न्हिप्यं यात चाहिने प्राण समानं रक्षा याई । हानं चाहिने उपासक अर्थात् श्रोताजनपिं ! याक काय् दुम्हस्ये काय्यात गुलि प्रेमयाना पालन पोषन याई, मिखा छग कांम्हस्ये बाकिगु मिखायात गुलि जतन याई, तद्रुप शील काईपिसं शीलयात उलि हे रक्षा याय् फय्के माः ।

भो श्रोताजनपिं ! सुंमनु छम्हसिया म्हय् तःगोगु कई दया च्वन । उम्ह मनु धाःसा बैशाख (स्वांया पुण्ही) या जुलुश (यात्राय्) नं वने माला च्वन । व व्यक्ति कईले मेपिसं धोका बी धका गुलि जतन याई, जन समुहया बिचे वनानं थःगु कईले मधोकुस्ये न्यासि वनी, अज्यागु हे स्मृति तया शीलयात प्रपञ्चादिं जोगे यायूमाः ।

एवं प्रकारं शीलया बारे आपाहे उरमा बिया व्याख्यान याय् धुं कुस्ये लि धर्म पदयागु श्लोक “नहि वेरेन वेरानी.....” धैगु च्वना कालि यक्खिनीया बाखँ कना सिधय्कल ।

बाखँ न्यना वक्तानन्द भन्ते यात सकसिनं

तारीफ यात । उलि प्रमाणबिया बाखँ कने सःपिं भन्ते पिनी धाःसा सुख मटु थें च्वंगु खँनं न्यने दु । गुलिं गुलिं भन्ते पिनि तँ नं प्यहाँ वःथें च्वनीगु । कारण संसारे थःगु ‘नां तय्गु दां थय्गु’ कार्यला शल-गपिं पृथक् जनपिं अपाचो सुहे दै ? तसर्थ..... ।

थौं यागु बाखँ कट्टर मानं स्वयंबले वैतहे प्रमाण व्युगुथें च्वन । बाखँ न्यना सकले थःथः गुछें ल्यहा वन । कट्टरमान छें थ थयंबले ११ बजे जुल । भोजन यायगु बारे वया बडो फसाद जुल । नय्तःनं पञ्जरां-दान बी मानि, मनय्ला धाःसा अष्टशील स्यनीगु । गोया तःगुदान शालाखई । अहो ! थपाय् धंगु कार्य सिमधय्कं गय् नय्गु ? धकामति तई । हानं महाशील भन्तेनं अवस्थानु सार ज्यायाय्माः धाःगु व वक्तानन्द भन्तेनं शील पालन याय्गु बारे व्युगु उपमा लुमना वईगु एवं प्रकारं विचार सागरे डूवे जुया च्वंम्ह कट्टरमानं ह्वांक १२ बजे टोपया आवाज वस्येलि का मजिल धका जुरूक दन । वैगु मति शील स्यन धैगु संताप जुया च्वन ।

सन्ध्याका ईःजुस्येलि पञ्जरांपवं वःपिं धरेजु, गुरु-जुपिं थयंक बिज्यात । कट्टरमानं स्वागत याना दान बिल । तर वैगु मने थ्व प्रथा गुबलें निस्ये दुगु खः ?..... इत्यादि महाशील भन्तेनं कंगुखँ लुमन । थुकिया बारे वं छःहु भन्तेपिके व गुरुजुपिके न्यने तिनि धैगु कल्पना यात । दान बी सिधल । वहनितं वं छुं हे मनः कारण अष्टशील स्यनि धका । मे मे पिसंला च्या नं त्वनि । तर वं गुबलेंहे त्वनी मखु । भिक्षु पिंगु उपदेश खूब न्यनि । अयूसां छुं वर्ष न्हापाया खँ लुमंका वं थःगु कट्टर पन्थ मतोतु ।

उखुनु निराहार व्रत जूगुलिं कट्टर मानया चान्हे फय्कूखोरा सना प्राणान्त या वेदना जुई का चान । उखुनुया दिने वं गोलमाल शील पालन यात ।

समाज—

प्रिय किजा भाजु जीवन !

जय—स्वदेश !!

छंगु पौ थ्यंगु ला तःन्हु हे द्यु धुंकल । तर
लिसः आतकं वी मकुनि । जि मनू हे अलसि धाय्ला
अथवा ज्यां लिमलाः धाय् छु धाय गो ?

छखना, छं समाज-सुधार या निमित्त ज्यायाना
चंगु खना, भुयू-ग्वाय्त तं चाया छंगु ज्या यात
सामुहिक विरोध याःगुनं सिल । छय्लां-कय्का शत्रु
दमन याना छे धाई पिनिगु बुद्धि गबले जक सुधरे
ज्वी थें मस्यु । तर किजा भाजु ! न्हागु ज्यायानं
विरोध भाव खनेदत अथवा सुनानं छुं यात धाःगुया
मतलबहे व ज्याया उन्नति लक्षण खः । म्हीगु समा-
जिक ज्यानं तःसतं थाकुगु खः । न्हापां भोसं म्हीगु
ज्यान मारा थिति रीति यातनि सुधरे या नाहये
माल । थुकी बुढा पाकोत नाप ल्वायूनं मालियोः,
थः समाज यात भिगु लें यंक्यया लगी थवला छगू
संघर्ष खः । थुकी सफलनं म्ही अवश्य ज्वी । तर,
ज्यायास्येलि गबले २ असफल नं ज्वीफु । थये धका
हतोत्साही ज्वी मज्यु । असफलता यात त्याकाः सफ-
लता या लें यंकेगु हे म्हीगु लक्ष खः । थुकी प्रयत्न
याय् मा । थन नं पासापिसं मनतया ज्या याना
चंगु दु । उकिया उदाहरण छंन्त क्खे छत्वाःचा च्वया
हया च्वना ।

उखुनु म्हीथाय् त्वालेः जूगुहे खंखः । थव व्रना
स्वया छं थनयागु समाज-सुधार या ज्या सीका
काई धैगु जिगु बिस्वास दु ।

नां ला वयागु कुलानारायण खः । तर सकसिनं
वयात 'कुनां चा' धाईगु । वैत जि मचा बलेनिस्थं
ह्यस्यु । छं नं ला ह्यसीमानि, शायद नां लोमन
ज्वीका । वहे छु म्ही छेंया न्होने दुना च्वंगु छे
छखा दूनि ? वहे छे व्वंहा का । वःनी फुकं घने धुंका
नं मत छत्वा पुल्लु-पुल्लु च्याका चच्छि-चच्छि लांका

सुया च्वनीह्य का आला ह्यसिला ला ? । दच्छिति
छु दतज्वी वं थःगु छे मिल । व दांया ब्यापार याय्
धका । छे मिया वंने धुंकुस्यंलि जि वयात मखनागु
तादत । उखुनु जि तिनिस्थलेः चाः हिला छेवया
च्वना बले लें छथाय् मनूत हुला मुना च्वन । छुयाहुला
थे धका स्वः वंना 'कुनां चा' वे अथे भोसुना बेहोस
थे जुया च्वन । जिला गजब चाल । छुजुला छुं हे
थुंके मफया छह्य सज्जन याके न्यना 'ज्वर वःगुलि
बिचारां ल्हईगु-फाईगु हे मचाय् धुंकला । फोहर यात
धका छे थुवाः नं पितिना हला, बिचरा, धका छको
भसका तया धाल । थव लें न्यने मात्रं जिके छकोलंहे
क्रोध प्याहां वल । हानं वहे सज्जन याके न्यना—

“छे थुवा गनवन ले ? खालि थुलिया निमित्त
जक पितिना हःगुला ? ।”

“छे थुवा कालीमाटी वंना च्वन हँ ।”

“गुबले वै छि स्यूरा ?”

“मस्यु जि ।”

हू..... ! छको जिगु ह्यतुं प्याहां वल । छुयाय्
धैथे जक जुया मने धौबजि वात्तुवाल । तर भाग्ये
अबलेहे जिगु मत्ती दच्छि न्हापा यागु लें भस
लुमना वल । “कुनाचां छे म्यु बले भोतय् च्यादं तक्क
ककू छठा सिति वी धका च्वया तःगु दु ।” थुलि
जक मत्ती लुमना वेवंला जिगु मन स्वां हल । थुकिहे
ज्याकाय् माल, अनपढ़ तय्त भचा-भचा मख्यास्ये
जीमखु धका मने तया—“स्वया दिसैं दाजुपि ! छिकि-
पिसं कृपा तया आःयात कुनांचित जिमिगु छे छको
यंका बियादिसैं, जि थानाय् छको वना वे” धका
धया ।

“छाय् थानाय् भाया दीगु ? अनवनां छुज्वी ?”

“छु ज्वी, न्यना दिसैं, न्हापा थव छे थुवा नं थव

छे न्याःबले, भौं छग् च्वया व्यगुली कुनांचित च्याई यात क्वठा छकू बाः मकास्य सितिकं बी धका च्वया व्यगु दु । वं अज्यागु छुं बिचा मयास्य, थज्यागु चिकूगु बखते छुंमजूपिहे पिनेच्वने थाकु । थवला ज्वरवया च्वंहा सित थज्यागु अंन्याय याना पितिना हयां, छुं जूःसा.....ज्यान मारा या मुहा चलेयाः सांज्यु ।”

—किजा !-थव खँ याना मनूतय् ह्वीना भुईना खँ जुल । जि निपलाति छुं वँने लात ज्वी कलिमाटी वँना च्वन धा.हा छे थुवा काचा काचां क्वाहीं वया धाल—“जि छेमदु गुलिं थथे जूगु का भाजु तं चाया दी मते ”। मने तं प्यहां वः स्वे बलेला वैत आथथेहे कचिकं लें नयबले थें मुरु मुरुं न्हया छ्वे माथें च्वं ऐनं छुंमधास्य सरासर वया ।

कुनांचा कं कं तच्चः जुयावल । बेहोसे गबलें “दां-दां” धका जक हाला है च्वनीगु । मतलव सुनानं बुभे जूगु मखु । वैत फुकसि नं तोलों-तलों जक स्वया च्वन । जिनं हैरान ! तर छह सज्जनं कुनाचां “दां-दां” धका हाःगुया रहस्य कँनः—

“कुनां चा थःगुछे मी धुंका वहे दामं मेगु चिकिचाखागु छे छला थव हे छे थुवा याके बरह काल । भौं च्वया रजिस्तेशन पास याय् न्ह्यो विचरा कुनांचिया ज्वर वल । थवहे मोका लाका वं च्वया तःगु भौं हेःका काल । भौं च्वःबले साछि छह दुगुनं भचा-भचा धेवा नया चुप् जुया बिल । विचरा कुनांचा वहे दां फुगुलिं ‘दां-दां’ धका हालीगु ।”

विचरा यागु थव खँ न्यना जित तःसतंहे दुःख जुल । अले जिं धया—

“थज्यागु अंन्यायया बदला भीसं अवश्य काय् माः थौं कुनां चित परे जुल । कन्हे कंस भीथें जापित नं थज्यापिं पापि तय्मं याय् फु । छिकि पिनि छु विचार ?”

थवखँ यात अन दुपिं सकथ्यानं समर्थन यात । “खः बाबू आमखँ पक्का खः ! थुलि गरीब जुल धका थज्यागु नकसां अं न्याय्ला याय् मज्यु । गरीब जक मनू मखुला ?”

“विचराया चा मधास्य न्हिमधास्य धेवा कमाय् याना तःगु थथे याना नःपिं नं गति लाई ला ?”

“सुं मदु याकःचा जुल धका थथे अंन्याय हेला याय् मज्यु” थव अंन्याय खः—अंन्याय !! महा अंन्याय !!! ।

किजा भाजु सत्य थव खँ न्यना जिगु मने अति हर्ष जुल, थव भी नेपाले सुधार जुया वया च्वंगुया चिं खः । पापयात पाप, न्याय यात न्याय, धाय् फेगुहे व देशया जागरण या चिं खः ।

पुक सिगु रायं छे थुवायात अड्डाय् यंकेगु निश्चय याना । वयात थानाय् यंका । वं थानाय् थःगु दोष स्वीकार मया ।

जि मस्यु, जि मयाना जक धया च्वन । थथे अन नं जिपिं हे विजय जुल । हुकम जुल कि ‘कुनां चां छु धाइ सोया सजाई बी’ धेगु । अले छु मानि जिपिं खुसि जुया काचा काचां व पापी यात दण्ड विक्रयत कुनांचि थाय् वया । तर.....! अहो ! गज्यागु संसार.....! !! धिक्कार ! चिकुं पुनाहे...!! जिगु मिखां खत्रबि स्वः-स्त्रः वल ! थज्यापिं गरीब असहायत भीगु समाजे गुलि दे ? थथे हे अंन्याय या जाले कयना थःगु प्राण तोःता वंपिं नं अल्प ज्वीथें मच्चं ।

थौं कुलनारायण सिना वन खः, तर वं थःगु श्रेणि या मनूतय् दिले गुगु समाज विरोध या बीज पिना थकल व समाज सुधार कतय्त् श्लाघनीय खः ।

थव थुलि जिगु विचार जुल । छंगु छु विचार ।

आः यात गात आपा च्वया च्वने मय्ल ।

छंहा स्नेहीः -

“नयन”

जीवनया ख्वविधाः गुलि हाःगु !!

जंगल बीच ह्याच्वन पुष्प,
 “सुन्दर पुष्प अहा ! गुलि नस्वा !”
 च्वाक श्वया, जुल मृत्यु व स्वांया,
 भ्वेःपिल दुष्ट कथं, बाःवल हि ।
 मुष्क जुयावन, भचाः जुल, कन वं
 लघु-जीवनया आत्म-कहानी :—
 “दोष जिके मद्दु, दुःख दु अयूनं !
 दुष्ट ! मदै गय् दुःख थ्व छं नं ?”
 “हूंकन बीच उद्यान सिमाचाय्
 पंछि, अहो ! गुलि सुमधुर बोली !!”
 पास तया ... जुल पंजल बासः
 कुतुवल दुष्ट सिमां, जुल घाः जि !
 [बंधन गुलि दुःख !!]
 किन्तु, अहो ! गुलि बंधन-दुःख !!
 ख्वविधाः हाय्का धाःगु जितः वं :—

“दुःख जितः जुल ! दोष मद्दुः जि,
 दुष्ट ! पिना ह्याय् दोष-सिमा छं ?”
 “मोः नी बल, फयाय् माः छम्ह दुगु लाः
 पुण्य अवश्य महान थ्व बलिया !
 साःक छ साः नय् माः थौं खुनु ला”
 जुल बलिदान व, वल हि व ख्वविधाः
 शान्त जुयाच्वन, मूक जुया व,
 भीषण शब्द वयाच्वन अय् नं !!
 “दोष जिके मद्दु, दुःख जितः दु
 पापी ! ज्वी तिनि दुःख स्व छं नं ।”
 दुष्टगु नेत्र थ्व, दुष्टगु श्रोत
 दुष्टगु घ्राण थ्व, दुष्टगु म्ये थ्व !
 तृष्णा-पूर्णगु मन थ्व मभिगु
 हाय ! मज्जी गय् दुःख जितः नं ?
 जीवन-अश्रु स्व धररर हाःगु !
 जीवन-दुःख सखे ! गथे फुय्गु ?

आधुनिक युगे विरक्त त्यागी भावया छुंमू मद्दु

(गुंला अंकं ल्यंगु)

भिक्षु अनिरुद्ध ।

बुलं २ सिमा भा चीकु चीकुं लँहे मद्दु थाय्
 जंगलं २ बागु मीलति छु वँने धुं कल ज्वी, इमित च्या
 बगान पाखे वना च्वंगु चिकिचा बालागु पगदूण्डि
 छपु ध्वदुल । व लँ ध्व दुसें निस्स्ये इमित काहाँ जक
 वने माःगु जूया निमित्त नार्क कष्ट मजुल । जसो तसो
 याना १०-१०॥ बजेती इपिं अन थ्यंकः वन । अन
 याह मेनेजरं गबलँहे अन मवोःनिपिं आगन्तूक
 यूवकत निह्वा आपुलखं वःगु खँना, अंग्रेजि भाषं—गनं
 वयापिं ? गन वँनेत वयापिं ? ह्युयाः वयापिं धैगु
 इत्यादि प्रश्न न्यन । इमिगु हृदये दुनें निस्स्ये भय् बिया
 वःगु, थौंया घरी इमित परे जुया च्वंगु दुर्दशा यागु
 खँ व्याकं मेनेजरया न्होने दँ चिक पौका बिल । मेने-

जर नं हृदये भचा दया-करुणा दुह्म धार्मिकह्म व्यक्ति
 जूया निमित्त, उलि मछिं आख बोनातःपिं, आःथथं
 छगू कम्पनी मामुलि लर्कक जक जूवँसानं लय् कम्सें
 कम् निसः प्यसः तलब पावे ज्वी पुपिं यूवकत निह्वा
 अज्यागु छ्वांतं विरक्त-त्यागि जुया जंगलं २ दुःख
 कष्ट सिया भटके जुया जूगु खँना तःसतं हे करुणा
 चाल । इपिं निह्वासितं थःगु छँ बोना यंका च्या त्वंका
 थः जहान यात याकनं भोजन थ्वीके बिया १, बजेती
 निह्वासित तृप्त ज्वीक भोजन याका तःधंगु अतिथि
 सत्कार यात ।

सौ भाग्यवस उखुन्हु मेनेजरया लिलागु आईत
 बार जुया च्वन । व मेनेजर यागु उदारता व दया-

शील भाव खना अशरण जुया च्वं पिं यूवकत
निहसिगु हृदय प्रीति गद-गद जुया मिखां हर्ष यागु
खुबि हाया वल । भिगु मत्तीतःपित चवं रक्षा यावै
धैतःगु नं थथे थुगुरूपं हे मखा ज्वीमा ।

नयू नीगु तंता सिधस्येलि मेनेजर यात इमिसं
निवेदन यात—“जिपिं निहसं ब्रह्मचारी साधुत खः
श्व स्थीरता मदुगु-अनित्यगु धन दौलत इत्यादि दय-
केगु लि जिमिगु स्पृहा-इच्छा मदु । संसारे मन्हुतयसं
धन कमाय् यायां कुवेर समानहे जुया वन धाःमां
तबि अन्तस थमं श्वसंसार तोता वनेबले मुलु बापु
जक जूसानं छुं ज्वना वने दुगु हक मखु । उकिं हेनं
जिपिं निहस धन कमाय् याय् गुली लगे मजुयागुखः ।”
इत्यदि प्रकारं इमिसं सार दुगु अमूल्य २ गु उपदेश
ब्यूगु न्यना मेनेजरया हृदये “अगःचा मालां देगः चा
लुल” धाःथे जुया अति कनं प्रमुदित जुल । हानं ब्रह्म
चरि तयसं धाल-“जिपिं सारनाथे च्वं च्वना बले थनं
नाकं तापाः मजू थाय् कालिम्पोंग् धाः थाय् नेपायागु
“धर्मोदय-सभा” छगू दुधाःगु न्यना तयागु दु । धर्म-
उदय जुया च्वं थाय् अन वँना सद्धर्म यागु छुं भचा
अध्ययन याना मुक्ति यागु लँ माः वनेगु जिमिगु तः
धंगु इच्छा जुया च्वन धका कने व, मेनेजर महाश-
यनं-अँ खः !...अन कालिम्पोंगे “धर्मोदय-सभां”
विहार छगू कायम् याना थःगु विहारे हे सार्वजनिक
पुस्तकालय इत्यादि खोले याना बुद्ध धर्म विस्तारं २
प्रचार याना च्वन धागु समाचार जि न्यना च्वनागु
नं ताहे इत । तर आतकं थन कार्याधिक जुया च्वंगुलि
खँनागुला मदुनि । छिकिपिनं अनहे भाःसा अवश्य
मेव भिनीगु सम्भव दु ।

थौं रबीवार खःसां तबि ह्विगःयागु बाकि जुया
च्वंगु याय् मानिगु ज्या आपालं दनि । जित
छेमा तया दिसँ । का अथे जूसं लँ बांलाक स्वया
फासँ न्हे” धका धया नमस्ते याना मेनेजर थःमाःगु

ज्यायाः वँन ।

इमिसं जंगल यागु लँबांलाक मस्यूगुलि अनहे
न्होने सं ज्या सना च्वं ह्व च्यो छह्हास्यां मेनेजर यागु
आज्ञा अनुसार मोटर यागु पीच रोड़ भेटे मजूतले
वया लँ कयंवल ।

कालिम्पोंग थयंक यात मोटर भाड़ा थःपिके दु
मदुगु पर्वा मयास्य, ह्विग नय पि त्याक केवल जलाहार
याना निहछि चच्छि घोर जंगले धावे जूगु लि तःसतं
तुतिस्थाना बस छगः थयंकवे साठं बांलाक दिकेहे
मलावं काचा काचां गःवँने हथाय् चाल ।

लँ भचा मोटर स्यना लहना च्वने माःगुलि
बःनिहस्या ८, बजेती तिनि कालिम्पोंग थयन । न्हापा
न्हापा गबले अन वँने मनंनि गुलि “धर्मोदय” विहार
६ः मील् तिस्टा रोड़ या च्वसंतुं लँ खतं लागु
मसिया मोटर स्टेण्ड थयंक वँना च्वन । अन थयनेव
द्राईबरं ह्वति प्यटका प्यटका दां हति धाल । कोटया
ह्विचाय् न्यंकन वात्तु वाला स्वःबले मुश्कीलं ३) दां
पिहांवल । ब उलि द्राईबर या लहाते तया जिपिं साधु
ब्रह्मचारित खः । जिमि के थुलिसिबेत दां मंत । मेगु
दां माफ याना बियादिसँ छितःनं पुण्य लाई धका
तःसतं कोमलि जुया बिन्ति भाव यात । द्राईबरत
धैपिं आपालं याना मुल्यागु स्वभाव दुपिं हे जक
आपा । इमिसं साधु ब्रह्मचारि धैपिं गनं हसी । द्राई-
बरं धाल—“पाकेटे दां मदु पिनि बडो सौखिन जुया
मोटरे छाय् च्वनावे मालःले ? । थव स्वटका दांया
मज्जां मरि न्याना न नं बुलुं २ न्यास्ये वःगु जूसतु
कन्हे संभा काःती भिनं छिपिं थन थयँहे थयनीगु
खःनि” धका नाना रंगयागु न्हायपं हीःकखँ न्यँकल ।
निरका प्यरका दांया लागी लुच्चाह्व द्राईबरं नाति कुटि
खँ लहागु मि० वीनं न्यना न्यने मफया थःगु उखुनु
तिनि ८) दां पुला न्याना काःगु न्हूगु मणि-बेगु छगू
वैत बिया, म्वाल आः आपा कच कच याना च्वने

म्वाल थव मणि-बेग मिया छंगु मोटर भाड़ा वसूल
याना का ना धका वां छया बिल । लिपाला इमिगु
अज्यागु दुर्दशा खना लोहँ थँ छाःगु, क्रूरगु
हृदय दुह्य द्राइवर नापं ध्यो नाथे नाया कोमल जुया
वँन । इपिं खँना करुण चाया वल । दाईवरं मणि बेग
कया वैगु काय् माःगु मोटर भाड़ा या सिनं आपा
मूर्वगु जूयानिर्मित निटका दां लित नापं बिल । इमिसं
द्राईवर यात धन्यवाद बिया “धर्मोदय” विहार माः
वँनेगु ज्याय् ववां वँन । लेँध्वहुको सिके न्य न्यं मोटर
स्टेण्डं निगु फर्लाङ्ग ति छु ल्याहाँ वलज्वी लँया
क्वस्सं सिमा छमाय् तानातःगु “धर्मोदय” विहार
यागु साईन बोर्ड खँना मन कुच्छि च्चे थाहाँ वल ।

च्चे थाहाँ वना स्वत । खासागु नितजागु स्वेहे
यक्षुस्य पिच्छुस्य च्वंगु अंग्रेजत च्वनीगु बिलिडङ्ग ।
जा ज्वलय मान ज्वीक बिजुलि च्याना तःगु खँन ।
सरस्वति मि० वी, यात धाल - “पासा भीसं धर्मोदय-
धर्मयागु उदय जुया च्वथाय् छुं शान्ति लाभ ज्वीला
धका वयां थननं शान्ति लाभ ज्वीगु आशा
मन्त । थज्यागु सौखिन रुवावःगु बिलिडङ्ग । हानं
थज्यागु नकसां जाज्वले मान ज्वीक बिजुलि च्याना
खं थाय् जकं गवले भीत मुक्तिया लागी शान्ति प्राप्त
ज्वी फैला ? । तुँ .. तु थनंतुं ल्याहाँ वँनेनु ।

मि० वी नं धाल “आःवँनां थज्यागु चायरात्री
गन वनेगु ? । न्यागु जूसां म्वाल आः थौं चच्छि
न्यागु जन्न याना जूसां थन चाकटे याना, कन्है सुथे
घो तुयुया वय्व जक भीसं थः थःगु लँ माःवँने
माली” धका निह्यस्यां खँ लहा लहाँ विहारया लुखा
क्वे थ्यन । खापा धारा २ यात । भचा जाय्का तले
च्वं च्वंहा चीवर धारी स्वतकाय् श्रामणेरे छह्यस्यां वया
खापा खंवल ।

उगु अवस्थाय् अन वाई, एम० बी० ए० तय् साम-
राज्य मचेजुया च्वे छयले थ्यक थ्यने धुंका नं

अन्तिम गु तत्वे थ्यना च्वंगु समय जुया च्वन ।
खापा खंवाःह्य स्वतकाय श्रामणेरेहे उकिया सृष्टि
कर्ता सभापति धाःसां सेक्रेटरी धासां उकिया संचाल
कहे व खः । आगन्तूक यूवकनिह्य स्यां वैत नमस्कार
यात । छुं भचा छुखँ धुलँ लहाय् धुंकालि सभापति
जुं थुपिं निह्य भिपिहे मन्हुत खः धैगु भापा इमित
द्यनेगु थाय् कयना बिल ।

कन्है खुन्हु इपिं निह्यं सःस्युपिं शिक्षित यूवकत
जूयानिर्मित अनंतुं च्वना वैगु सभा यागु पत्रिका
पिकाय्गु चन्दा ठेयाः वनेगु इत्यादि ज्याय् ग्वालि
याना वु, मे थाय् गनं वनेगु मत्तीतय् म्वाल । धका
स्वत काय्जुं इमित न्यंकल । सुथसिगु जल्पान नं
याकल ।

आः वँनां गनवँने लहाते द्राइवर भाजुं करुणा
चाया ध्युगु निटका दां बाहिक टुगु मलय् धुंकल ।
सारनाथे सभा-सोसाईटि यागु पंजां मुक्त जुया, जंगले
वना तपश्या याना याकनं मुक्तिलाय् धका वःपिं
बिचरा यूवकत निह्य अन्तस अनवँना वाई, एम० बी०
ए० या पंजाय् द्वाहाँ मवंस्य मगात ।

उकिया निर्मित थौंकन्है यागु आधुनिक युगे
मुक्ति साक्षात् कार याय्मा लागी केवल विरक्त शील,
त्यागि शील जक जुयां नं पार लगे मजू खनी ।

थज्या थज्यागु मार न्याकोहे वःसानं उकियात
पर्वा मतस्य विरक्त शील-त्यागि शीलयात कातुक-तो
मफीक ज्वना च्वने पुह्य व्यक्ति हे जक अन्तस
मुक्ति यात साक्षात् कार यानाकाय् फुह्य महा विजई
जूवनी ।

“द्विरागो सद्वो धम्मानं, दिपदानञ्च चकलुमा ।”

धर्म मध्ये राग मयाय् गु उत्तम, निपा तुति चूपिं
प्राणिपिं मध्ये मिखा चाःपिं श्रेष्ठ । धका तथागतं
धम्मपदे अज्ञा जुया विज्यागु नं दु ।

“जय बुद्ध शासन”

[ध लेख छुं छगू काल्पनिक घटना जक भखु । आः हाःले हे तिनि लेखकया न्योने सिद्ध जूगु छगू अद्भूतगु दृष्टान्तिक घटना खः स०
Downloaded from http://www.dhamma.digital

तृतीय संगीति-

(वंगु अंक नाप सम्बन्ध)

अशोकया परित्याग

छन्दु अशोक जुजुं दोलं दो भिक्षुपित भोजन याकाः भिक्षु संघयाके थथे प्रश्न यात :-

“भन्ते ! भगवानं देशना यानातःगु धर्म गुलि दु ?”

“महाराज ! अंगया हिसाबं गुं गूदु,* स्कन्धया हिसाबं चय् प्यदोल (८४०००) दुX!”

संघया थ्व खं न्यनाः जुजुं छगू छगू धर्मस्कन्ध यात छगू २ विहारं पूजा याय्गु मत्ती तल ! छन्दु जुजुं ग्वीखुगू कोटि (६६०००००००) धन प्यानाः मंत्रीपित आज्ञाबिल कि चय् प्यदोल नगरे चय् प्यदोल विहार तयार या । थुलि आज्ञा बियाः अशोक जुजुं स्वयं पाटलिपुत्रे अशोकाराम महाविहार दय्केगु शुरुयात । विहार दय्केगु ज्या-खंया भाला संघया पाखें महान ऋद्धिवान् इन्द्रगुप्त क्षीणाश्रव महास्थविर यात बिल । थ्वेसपोल महास्थविरं माःमाः थाय् थःगु ऋद्धि द्वारानं ज्या कया विज्यात ।

स्वदं लिपा सकभनं ‘विहार दय्के सिधल’ धका पाःलाक पौवल । मंत्रीनं थ्व समाचार जुजु यात विन्तियात । जुजु प्रसन्न जुयाः, ‘अय् जूसा थनि च्यान्हुत्वालं सकभनं विहारोत्सव ज्वी । नगर दुनेव नगरं पिने व्वं पि सकल जनकायपिसं अष्टशील समादान यानाः भारि छांटं उत्सव याय्मा,+ धका नाय्खि च्वेकेव्यु’ धका आज्ञा बिल । च्यान्हुदु खुनु दिव्य लोक

* स्व, लेखकया धम्मपद अट्टकथा, बोधिनी पृ० ३५

X चय् प्यदोल धर्मस्कन्ध मध्ये अमिधर्मपिटके पीनिदोल (४२०००) धर्मस्कन्ध, सूत्रपिटके न्यीछदो (२१०००) धर्मस्कन्ध व विनयपिटके न्यीछदो (२१०००) धर्मस्कन्ध दुगु जुल ।—[त्रिपिटक परीक्ष, पृ० १०]

थें च्वंक सजे याना तःगु पाटली पुत्र नगरे, अष्टशील धारी जनकायपिं सकलें अशोकाराम विहारे जम्मा जुल । भिक्षुपिं नं लखं लख जम्मा जुल । क्षीणाश्रव भिक्षुपिहे जक छगू लाखति दुगु जुला । अशोक जुजु नं राजपरिवारपिं सहित चतुरंगिनि सेना^b व्वनाः अशोकारामे वन ।

थ्व महा सम्मेलन खनाः भिक्षु संघया मने, “यदि थ्वबेलस अशोक जुजुं थ.ह्यस्यां याःगु महान ज्या व्याकं खन धाःसा जुजु बुद्ध शासने सावहे प्रसन्न ज्वी” धयागु विचार लुयाः ‘लोक विवरण,* धयागु प्रातिहार्य क्यन । अशोकारामे च्वना च्वंहा जुजुं जम्बुद्वीप छगुलि चैत्य (=गुण स्मारक पूजनीय विषय, छुं नं मूर्ति मदुगु, वादोया आकार व गंयां आकारगु चीभा) सहित यईपुस्य च्वंगु चय् प्यदोल (८४०००) विहार (=भिक्षुपिं च्वनीगु छेँ) खन । सकभनं उत्सव याना च्वंगु नं खन । थ्व अद्भुत दृश्य खनाः जुजु धाथें हे खुशि जुल । गपाय् सकं खुशि जुल धाःसा जुजुया मने, ‘जिं थें बुद्धशासनया कारणे विशाल धन परित्याग मेपिसं सुनां यात ज्वी ?’ धयागु विचार समेतं लुल । अले जुजुं संघ याके थथे प्रश्न यात :-

“छु भन्ते, म्ही तथागतया शासने थुगु प्रकारं धन परित्याग याःपिं केपिं सुं दुला ?”

+ सब्बे अट्ट सीलंगानि समा दिथित्वा अन्तो नगरे च बहि नगरे च विहार महं पटिपादेन्तूति । समन्त पासादिका, पृ० २८,]

a तत्थ खीणासव भिक्खू येव सतसहस्स संखा अहेसुं । [समन्त पासादिका, पृ० २८]

b स्व, लेखकया धम्मपदट्ट कथा, बोधिनी पृ० १७

* भूमि व्याकं छचलं जुया खने दैगु ऋद्धि ।

—[सारथ्य दीपनी, पृ० ११२,]

ध्व प्रश्नया उत्तर वीगु भाला, उगुसमये दोलंदो संघया नेवृ तथा वयो वृद्ध जुया बिज्याकह्य, प्रति सन्निभदा लाम्भी महाक्षीणाश्रव मौग्दलिपुत्र तिश्य (मोग्गलिपुत्त सिस्स) महास्थविर यात विल। मौग्दलिपुत्र तिश्य महास्थविर, तथागतया समये विनय धरजुया बिज्याःह्य उपालि महास्थविरया शिष्य परम्परां बोद्ध विनयधर शिष्य खः। ध्व सकलया उपाध्याय सिग्गव महास्थविर, आचार्य चन्द वज्जित महास्थविर। उपालि महास्थविरया परम्परां वोपि आचार्यपिं थथे :—

भगवानया शिष्य उपालि महास्थविर, उपालि महास्थविरया शिष्य दासक महास्थविर, दासक महास्थविरया शिष्य सोनक महास्थविर, सोनक महास्थविरया शिष्य सिग्गव व चण्डवज्जि महास्थविर, सिग्गव महास्थविरया शिष्य मोग्गलिपुत्त तिस्स महास्थविर। अकिं धाःगुः—

‘उपालि दासको चैव सोनको सिग्गवो तथा।
तिस्सो मोग्गलिपुत्तो च पञ्चते विजिताग्गिनो ॥
परम्परा विनयं दीपे जम्बु सिरिह्वये।
अच्छिज्ज मानं आनेसुं तत्तियो याव संगहो *॥’

संघया अनुमति दसेलि मौग्दलिपुत्र तिश्य महास्थविरं अशोक जुजुयात थथे धालः—

“महाराज ! धात्थे धाय् माल धाःसा बुद्ध शासनया लागी छपिसं थें धन परित्याग बुद्ध समये नापं सुनानं मयाः।”

महास्थविरया ध्व उत्तर न्यनाः जुजु साव तःसतं प्रसन्न जुल। नाप नापं थथे मने लवीकलः—

“जिं थें शासनया लगी धन परित्याग मेपिसं

* समन्त पासादिका, पृ० १८,

सुनानं मयाः। जिगु परित्याग महान ! जिगु महान परित्याग द्वारा शासन चिरस्थायि जुई। अकिं जि बुद्ध शासनया अंश्याहारी (=दायादो) खः, अर्थात् बुद्धशासनया याःह्य ज्ञाति खः।”

थ थे मती लुसेलि अशोक जुजुं थःगु मनया शंका निवारण यायत् भिक्षु संघयाके थथे न्यनः—

“मन्ते संघ ! थथे जुसेलि जि शासनया अंश्याहारी मजूला ?”×

“महाराज ! धात्थे धाय् माल धाःसा थुलिं छल-पोल शासनया अंश्याहारी मजुनि, छलपोल ला केवल छह्य प्रत्यय दायक जक खः। थुलिजा छु ?, पृथ्वी निसें ब्रह्मलोक तक जाय्क प्रत्यय (=दान द्रव्य) तथाः परित्याग याःसां शासनया अंश्याहारी ज्वीमखुनि।”

ध्व लँ न्यना जुजुया मने बड़ो उत्सुक जुल कि अय् जूसा गय् याना शासनया अंशाहारी ज्वी दै थें ! अकिं जुजुं थथे निवेदन यातः—

“अय् जूसा मन्ते ! लुयाना शासनया अंश्याहारी ज्वीदौले ?”

“महाराज ! गुह्यस्यां थःह्य औरस पुत्रयात शासने प्रव्रजित याई, उह्य व्यक्ति-चाहे गरीब ज्वीमा चाहे धनि—शासनया अंश्याहारी जुई*। छाय् धाःसा संघ परम्परा द्वारा हेजक तथागत शासन चिरस्थायि ज्वी सिबे अन्वया ज्वी मखु महाराज। अतएव उजाह्य व्यक्तियात हे जक शासनया स्याःह्य थःथिति नं धाई।”

(क्रमश)

×भवामि नुखो अहं मन्ते सासनस्स दायादोति”

—[समन्त पासा दिका, पृ-२८]

सत्यासत्य सीहे दे—

“विद्यार्थी” छत्रराज

श्री सुमङ्गलबिहार

भगवान बुद्धया लाभ, सत्कार भन् भन् बढे जुल
गौरव भन् भन् बढे जुल, भन् भन् यश बृद्धि जुल ।
भगवान बुद्ध तथा भिक्षु संघ पिनि लाभ सत्कार गंगा
जल समानं वा: वैचन ।

तिर्थकरते लाभ सत्कार भन् भन् कम् जुया वन,
गौरव मदैवन, यश नष्ट जुयावन गथे सुख्यया तेजे
पुति २ केरा या तेज ख्यले मदैगु ख: ।

छन्दु फुक तिर्थकरत मुना सल्लाहा यात, गबले
निसे श्रमण गौतमं थ:गु धर्म प्रचार यात अबले निसे
भीगुलाभ सत्कार कम् जुयावन थव खँ आपा: सिर्न
सिहेस्यु; भीमू यशनं वं लुटे याना काल, भीगु गौरव
वं लाकाकाल, थव गौतमं याना भीत.....?

आ: भीसं न्हागु यानानं श्रमण गौतमया दुर्गुण
फैले याना दैत निन्दा याके, सकसियां अविश्वास
पात्र ज्वीके । भीथाय् दैम्ह बांलाम्ह, रूप लावण्यं
सम्पूर्णम्ह, सुन्दरी द्वारा थव ज्या भीसं याकनं थाना
छे माल ।

सुन्दरी तिर्थकर छम्ह छम्हेसित नमस्कार याना
वन । थौं छायाथें मस्यु ! सुनानं भाय् धुनला धकानं
मधा, अ:ख: वता सकसें तंमो प:ह: याना ख्वा थपाय्
पा: याना चवन; छाया थें मस्यु । सुन्दरी उकीया
कारण गुलिविचार यात तर सीके मफु, अलेवं तिर्थ-
करते गुरु प्रधान तिर्थकर याथाय् वना न्यन -

—“छाय्थौं सकले जिखना तंमो थेंचवै ?”

तिर्थकर—कहें मेजु छु छँ मस्युला ? मखँला ?
थुलिहे विचार मदुला ? गौतम बुद्धं भीत गुलि कष्ट
बिल ? वंयाना भीगु लाभ सत्कारे गुलि हानीजुल;
वं याना भीगु यश गुलिनष्ट-जुल ?

सुन्दरी—“जि उगुबिषये छु याय् फै ?”

तिर्थकर—“कहें मयजु ! छंगु रूप यौवन खना
सुजक मोहित मज्जी, सुजक छँ ल्हाते काय् मफै ? छ
अत्यन्त बांलाम्ह ख: फ:सा छँ गौतम बुद्ध यात स्यंका
वा मफुसा वैत निन्दा ज्वी कथं हाव भाव क्यना वा,

अले गौतमया लाभ, सत्कार, यश नष्ट ज्वी, वफुक
भी:ततुं ल्याहां वै ।

उपासक—“क्येहें मैजु ! गन वना वयागु सुथ
न्हापनं सँ फू फू तथा गनं खूख्खां लिना ह:म्ह थें
ग्यगियां व्वां वेत ?”

सुन्दरी—“गर्नवना वयागु मखु अथे व्वां वयागु छिगु ज्याय् भीसँ । थ्व खँया जवाफ् न्यनेगु इच्छा याना दीमते ।.....

उपासक—“गर्न भायागु सुन्दरी ?”

सुन्दरी—“गर्न ज्या वना वयागु ।

उपासक—“छु ज्याले व अपाय् सकं लिमला फूल्ला जेतवन पाखे व्वां वेत ?”

सुन्दरी—“उकीया लिस छित छुँ ख्येले दैमखु उकीया जवाफ् मने भ्रष्ट जक ज्वीफु।”.....

x x x

प्रधान तिर्थकर—प्रिय शिष्य पि ! सुन्दरी श्रमण गौतम यात स्यंके (=फसे याय्) मफुहँ । वं दुर्गुण फैले याय् फैमखु थें च्वँ । उकीं आः छगू मेगु हे उपाय याय्माल । गुगु द्वारा श्रमण गौतम यात निन्दा जुई, तुच्छ ज्वी, वैगु लाभ सत्कार कमज्वी, थुकीया उपाय थ्वहे छगू दु “मनू स्याइपिं दौकुतेत सःता हया सुन्दरीयात गर्नले विचे स्याका जेतवनया आस पासे थुकेवी, अले गौतमयात उकीया द्वारा भीसँ उपहास याय्, निन्दा याय्, सकसियां अविश्वास पात्र ज्वीके बी, अथे यासा हे जक वैगु लाभ सत्कार, यश, किर्तिनष्ट ज्वी । काहुं छिमिसं खंत सःताहिँ ।

x x x

महाराज ! गौतमं जिमिथाय् वेम्ह सुन्दरी वेम्ह-लिस्ये कुकर्म याना उगु कुकर्मया फल तोष्वीया निमित्त सुन्दरी यात प्राणान्त याना जेतवनया भतिचा तापाक गाःम्हुयासोथनातल । थ्व गौतमं यागुला ? वया शिष्य पिसं यागुला ! थ्व जिमिसं मस्यू, न्ह्यागुसां याःगुनि गौतमया कुकर्म तोष्वीःत अवश्य खः । थुकिया दण्ड छःपिसं छुयाय् माःगु खः विचारयाना बिज्याहुं ।

श्रमण गौतमं थुगु रूपं कुकर्म यागु याला मेपिन्त स्वया भचा अपोहे दण्ड बीमालि वा भचा ताउत सास्ति ज्वीकथं याना प्राण दण्ड काय् माली ।

महाराज—ज्यू जि चरपुरुष (सी० आई० दी०) तोःता स्वे छकलं छुं भक्त याय्गु जिमीगु कानूने मडु ।

x x x

सी० आई० दी० ते उख्ये थुख्ये चिवाकाः जुया च्वन । उकीं इमि लिमला उख्ये थुख्ये चाचा हिला प्यम्ह मनूया खँ लहाना च्वँ थाय् वना न्यं जुयाच्वन, छथाय् अय्लाखँ चूरजुया च्वंपि च्याम्ह फिमह मनूत च्वना ततःसकं “सुन्दरी २” धका नां कयाच्वन । सी० आई० दी० ते न्हाय्पं तिति स्वात अथेक चाहिला वना इमि खँ लहागु न्यना च्वन । छम्हसें धाल—“छं न्हापालाक सँ ज्वना सालागु मखुला ? मेम्हसें धाल—छं तलवारं गःप त्वा थलागु मखुला ? छम्हसें धाल—छं हे न्हापां सल्लाहबियागु मखुला ? मेम्ह छम्हसें धाला—छं अकल्ल बियागु मखुला ?” आदि, आदि

x x x

सी० आई० दी०—महाराज ! सुन्दरी ला भगवान बुद्धया शिष्य पिसं वा भगवान बुद्धं स्याःगु मखुथे च्वं । छाय् धाःसा छथाय् च्याम्ह फिमह मनूत मुना थथे खँ लहाना च्वन “छम्हसें धाल—“छं सुन्दरीया सँज्वना न्हापालाक सालागु मखुला ? मेम्हसें धाल छं न्हापां तलवारं गःप त्वाथलागु मखुला ? छम्हसें धाल—छं न्हापां अकल्ल बियागु मखुला ? मेम्ह छम्हसें धाल—“छं न्हापां सल्लाह बियागु मखुला ?” आदि थुगुरूपं उपि मनूते खँ लहाना च्वन ।

महाराज—एसा हुं, थथे वना पुडिसत वना यंका उपीं फुक सित ज्वना हति ।

x x x

खंत—महाराज ! अथे मखु स्यानागुजा जिमि-संहेखः ।

महाराज—सुनां धया स्यानागु ? छाय् स्यानागु ? गौतमयागु कुकर्म तोष्वीःत स्यानागुला ? गौतमं छिमित गुलि घूस बिल ? थ्व प्रश्नं खँत छको

आश्चर्य्य चाल, छको तोले जुल; जुजु यागु रुवा स्वया
धाल—महाराज ! गौतमं जिमित स्या धका नं मधाः
घूस बीगुला छु कारणे ?

महाराज—अले ?

खुँत—महाराज ! गुपिं छपिनिगु न्होने सज्जन
जुया सज्जन पित्त दुज्जन याना खँ ल्हाना गौतम
या उपहास याना जूपिं धूर्त, पाखण्डी, दुष्ट तेसं व
सुन्दरी यात स्याय्या निमित्त जिमित घूस बिल । अले
जिमिसं सुन्दरी यात हत्या याना थुके गौतमया न
कुकर्म दु, न दोष दु ।

महाराज—पुलिस ! काहुं थथे वना तिर्थकर तेत
वाधा, जि सः तके हल धा, उलि धयानं आस्य, म्हाः,
अनेतने खँ ल्हाना च्वासा ककु जोना लुयाहिं, वरु
छिमि फौज जक भचा आपाः देक हुं ।

धत्तरि ! पाखण्डि, धूर्त, मूर्ख, दुर्जन, चण्डाल ।
गुम्ह सज्जन खः वैत छिमिसं दुज्जन याना जुल ।
गुम्ह दोष धैगु भ्या भतिचा हे मदुम्ह यात दोषी
थहरे याना जुल छिपिदोषया, पापया समुद्रे दुनानं
सज्जन व धर्मात्मा जुया खँ ल्हाइपीं मखुला ? छिमित
जि छु जक दण्ड बीगु, छु जक याय्गु, न्हागूसां

याय्गु अर्थेनिति । हुं सुन्दरी यात रथे तया त्वा त्वाले
थथे घोषना याना वा ।

“सुन्दरीयात स्याम्ह गौतम मखु जिपिं खः,
गौतम यागु थश वृद्धि जूगु स्वयम्फया लाभ सत्कार
स्वयम्फया, जिमिसं थथे यानागु खः थुके गौतमया
छुं हे दोष मदु । जिमिगु हे दोष खः हानं भूल खः ।”

का हुं याकनं, थथे, त्वा त्वाले वना थव घोषना
याना गौतम यागु गुगु मखुसां मखुसां दोष फैले
याना गुलः । उकीयात छिमिसं हे तो पुया वा, वा
फुका वा ।

त्वा त्वाले थवहे खँ जुयाच्चन गुलिसिनं धाल—
“गथे च्वां जि धैगु ? जिंला न्हापाहे धयानि गौतम
अजोगु ज्या सनीम्ह मखु धका गौतमयाके अजोगु
दोष धैगुला रत्ति मात्र हे मदु, भ्याहे मदु, स्वप्ने हे
मदु । गुलिसिनं धैच्चन गौतम बुद्धयात नाहक हे
दुगुण फैले याःपिं दुर्जन तेत लाखः पिया मल्ता, चिं
हाहाः याना प्राणदण्ड बीःमा । गुलिसिनं तिर्थकर तेत
छुं याय् माःगु स्वयम् थुगुलोके मखुसा परलोके भोग
याय् हे माली ।... ..

सत्यवादी—जिन्दा बाद

पासा

पासा !

केवल छंगु हे आशा,
जिगु जीवनया भरोसा,
निर सञ्चित अभिलाषा,
जीवनया प्रिय पासा ॥

पासा !

दुःखे दृढ़ लिधंसा,
सीमातीत छंगु प्रशंसा,
दुःखियात नक्लिह नसा,
सुख भोजनता घासा ॥

विद्यार्थी फणीन्द्ररत्न बज्राचार्य

पासा !

दुःखि मनया अभिलाषा,
इच्छा तरुया अङ्कुर आशा
जग जीवनया ज्वलित उषा,
प्रेम भवया सुषम तिसा ॥

पासा !

दुःखे याइह अथक सुसाः,
जीवन जगया कासा-बिसा,
छं हे जितः मस्त्रोसा,
मेपिनि सुयागु भरोसा ॥

अनाथ पिण्डिक

सुदर्शन श्रामणे

उखुनु न्हाबलें थें वनेसात आदर सत्कारादि तःवः मदु । छाय् थें मस्यू । थःम्ह पासानं थों उख्यें थुख्यें लिमला फमला व्वां व्वां जुया च्वन । वैत व ज्या व्वां गु वैत वज्या व्वां च्वन । तलं कुने, कुने तले जुया च्वन । वं विचार यात—“थों थन बिहा बीया भवे जकं मखुला ? भुतुली मनूत ग्वाः ग्वाः व कुं त्याः त्याः।

बल्ल बल्ल गृहपति नाप खँ ल्हाःवः दत । थः पासा म्हं न्यन-पासा ! गबेत जाल वैगु ? खँहे मखँ, होसहे मदुका । उखें थुख्यें जक जुया च्वना ।

सेठ—ताउ मजानिं भतीचा जाल धया खँस्वाका हानं आश्चर्य पूर्ण शब्दयाना न्यन—“प्रिय मित्र ! थों छाय् थपाय् सकं लिमलागु ? सुयां व्याहा-बी या भ्वेला मखुला ? वा मगधया अधिपति बिम्बिसार जुजु जकं वैगुला ?

मित्र ! न थन बिहाः खः न मगधया अधिपतिहे वैगुखः । पासां जि लिमला-फमला उख्यें थुख्यें जुया च्वनागुलिं थव न्यना दीगु जुईका मखुला ?..... महा कारुणीक भगवान बुद्ध शिष्यपिं सहित कने थन बिज्याइगु खः । उकिं हे कनेसित लिमलाना च्वंगु खः ।

आश्चर्य पूर्ण शब्दं—भगवान् ! भगवान् !! ओ भगवान बिज्याइगु ? अहो.....“बहुजन हिताय बहुजन-सुखाय” । लोके बुद्ध रत्न उत्पन्न जुई धुंकगु ? छल्पोलनं वसपोलया शिष्य जुई धुनगुला ? संसारया अन्धकार फवीनला ? जम्बू द्वीपे अमृत वर्षा ज्वी धुंङ्गुला ?

खः पासा ! कपिलवस्तुया अधिपति सुद्रोदनया छम्ह राज पुत्र पिहां वया खुदँतक दुष्कर चर्या यात.....। गयाया आकर्षक उद्याने छमा वंगल सिमाया क्वे मारगण विजय याना बुद्धत्व प्राप्त याना

बिज्यात । अनं लिपा न्हापां सारनाथ धैगु उद्याने धर्म चक्र चाहिका बिज्यात । अनं नसें थःगु धर्म प्रचार यायां आपालं मानव पिन्त हितो पकार याना बिज्यात । वया शिष्यपिं जक हे गुलि दे धुंकल ! पासां आःतकं थव खबर मस्युनिं ?

अनाथ पिण्डिक ध्वे जक मानिम्ह । श्रोता पत्ति कर्म फल ज्वना वे धुंकुम्ह । वया थथें बुद्ध दर्शनया वनेगु इच्छा जुल । तर पासांम्हं थुगु समये वसपोल दर्शन याः वनेगु अनुकूल समय मखु धया जक व रोके जुल ।

कने जुईके हथाय् । चान्हे न्हो मवः । गोकदना स्वतनं चान्हे हे तिनी; न्ह्य क दना स्वःसां वहे चाःथें च्वं ! अहो ! थोंया चाला धात्यें हे ताःहाकःगु खःका ।....“आःइले भगवान बुद्ध आराम याना बिज्याना च्वन जुई । थुईले वनां वसपोल यात कष्ट बीगुला उचित मजू ।” थव विचार थाई हानं धनी । न्हो वेके धका गुलि सन तर दर्शन अमृत अभिलाषा या लहरं ततः क्यना न्हो वेकेहे मब्यू ।.....

भचा मुंक च्वन । हानं दन । स्वकोगू खुशी जेत वन स्वया सरासर वन ।

भगवान थःगु दिन चर्या अनुसारं स्वंगूगु पह-रया न्हापां यागु भागे चक्रमण याना बिज्याना च्वन । तापाकं नसें वसपोलं वहे दर्शन अमृत अभिलाषियात खन । वसपोल थःगु आसने फेतू बिज्यात ।

वंनं उम्ह महाकारुणीक भगवान बुद्धयात खन । वया हर्षया सिमाना मन्त । सारा शरीर प्रिति व्याप्त जुल । बुलुं बुलुं व भगवान बुद्धया समीपे ध्यन । वन्दना याना छेखे लिक फेतुत ।

भगवान बुद्धं वैत थःम्हं बुद्ध गयाय् आविष्कार याना बिज्यागु मार्ग यात कना बिज्यात । बुद्ध-

वचनामृत पान याका विज्यात । अले वैगु मन
आनन्दं भरे जुल । शान्तं विशेष थाय् काल । मिथ्या
दृष्टि रहितम्ह च्यागु मार्ग मध्ये प्रथम मार्ग लाभोम्ह
जुल । वया दर्शन अभिलाषाया फल सल । अले वं
शुकथं धाल—

बुद्धं सरणं गच्छामि
धम्मं सरणं गच्छामि
संघं सरणं गच्छामि

× × ×

वया मन हर्ष । वया हर्ष अमूल्य रत्न प्राप्त जूगु
स्वयानं हर्ष । लें लें हर्ष युक्त जुया धैवन—“का थन
विहार देकि थनं थनं हे अरहन्त सम्यक मम्बुद्ध
बिज्याई । थुगु समये छिमिसं भगवान बुद्ध सहित
वसपोलया श्रावक संघ पिनीगु दर्शन प्राप्त जुई ।
छिमिसं उगु वखते अमृत पान याय् दै अप्रमाद जू।”

थुगु रूपं हे छगू छगू योजन पत्तिकं छगू छगू
विहार देकेबिया थःगु छें (श्रावस्ती) थ्यंक वन ।
श्रावस्तीनं विहार देकेया निश्चित थाप् माः जुल । छगू
जग्गा लुल । धात्थें योग्यगु न व शहरं पिने, न दुने
न आपा मनूतेगु कोलाहल दु, नशुन्य सान जंगल ।
तर व जग्गा मेपिनिगु जुया च्वन । व जग्गाया
मालिक जेत कुमार । सेठं अन कुमार याथाय् वना
धाल—“थ्व जमीन छकू जित व्यू मागु मू जि बी ।”
जेत कुमार—“चाहे छं असर्फि लाया व्यूसां थ्व
जमीन बीमखु ।” सेठ—“ऐसा जमीने असर्फि लाया
व्यूसाला बीगु जुल धैगु सीका वं थःगु छें असर्फि
काय्के छूत ।

गाडिका गाडी असर्फि प्वंका च्वन । ल्हयाववं
च्वन । उगु जङ्गल छगूलिं म्हासुसे उकीया हे तेज
वैच्वन उकीया हे ध्यारारारा सः वैच्वन । असर्फिं
वं त्वप्वीत मनूतेसं असर्फि लायावं च्वन ।

जेतकुमार पिर्हावल-वःखँवले गजब चाल । वं

छूत थ्वं असर्फि लाया तक नं थ्व जग्गा छकू न्यागु
जुई धका गुलि विचार यात । तर वं सीकीहे मफु
छुं तः धंगु ज्यायात जुई धैगु मात्र सीकेफु थुकी
यातहे जुई धैगु आश्चर्य इति मिति कना सीके हे
मफु । वं सेठ याथाय् वनां धाल—

“सेठ ! छंगु चित्त खना जि गजब जुल । छूत
थें थ्व जग्गा छकूया निम्ति छं थुलिमछि ध्येवा पुला
च्वंगु । थ्व जिं सीके मफु । न्हागुसां म्वाल व बाकी
दनिगु छकूसां असर्फिं त्वप्वी म्वाल । जिगु दान
जुल ।”

सेठ—“साधु !! छनं पुण्यया सह भागी जूवल ।
छनं उम्ह सम्यक सम्बुद्ध या धर्म पुसापित । धन्य,
छन्त थुकीया फल आपालं जक मखु अत्यन्त सै,
असंख्य दै.. ।

सेठं उगु थासे छगू महान विशालगु विहार
देकल । उकीया नां वैगुनां ककया जेतवन धका छुत ।

× × ×

भगवान बुद्ध क्रमशः चारिका यायां निहं छगू
छगू योजन बिज्याना राज गृहं श्रावस्ती, पी न्यान्हुं
थ्यंक बिज्यात । अनाथ पिण्डिकं थ्वखँ न्यने मार्त
प्रफुल्लित जुल । वं भगवान बुद्ध यात लसो वन ।
भगवान बुद्धयात वन्दना याना भिक्षु संघपि सहित
निमन्त्रणा प्रार्थना यात । भगवान बुद्धं मौन-द्वारा
वैगु निमन्त्रणा स्वीकार याना बिज्यात ।

कने खुनु भगवान बुद्ध सहित भिक्षु संघपि
अनाथ पिण्डिकया छें थ्यंक बिज्यात । अन भोजनादि
याना आपालं मनूते दर्शन अमृत अभिलासा पूर्ण
याना बिज्यात तथा साथ साथे अमृतनं पान याका
बिज्यात । अन्तिमे भगवान बुद्ध याके सेठं न्यन—
“सास्ता ! जेतवन विहार तयार जुल । जेतवन आः
छु याय्गु ?”

भगवान बुद्ध—“सेठ ! छं स्वया । पुण्यला व्यक्ति

गत याना दान बीगु स्वया चतुर्दिशां वैपि भिक्षु संघ
पिन्त दान बीगु महोत्फल । थ्व दानति महत्वदुगु
दान लोके छुं मडु !”

सेठं अनं जेतवन चतुर्दिशां वैपि भिक्षु संघ पिन्त
प्रदान यायूतः धुमधाम ङ्गीक प्रतिष्ठा यात । उकी
मिं च्यागू कडवर धन खर्च यात । थुगु रूपं उम्ह महा

दाता सेठ अनाथपिण्डिकं जेतवन यात जग एवं बले
मिं च्यागू कोटि; देकेतः, मिं च्यागू कोटि प्रतिष्ठा या
यूत मिं च्यागू कोटि, जम्मां न्येप्यंगू कोटिला
सीदेक धन खर्च याना उम्ह दानवीरं बुद्ध शासन यात
तेवा ब्युम्ह महाजनयात बौद्ध-धर्म दतले वैगु नां नं
सकसिनें थथे कयाच्चनी “धन्य उम्ह महान दाता
अनाथ पिण्डिक” ।

द्योया सृष्टि

[लेखकया लेखन कला बांला तर धायें यागु ज्ञान बिचा याना स्वत धाःसा मीत देवं सृष्टियाःगु मखु थः थःगु कर्म
सृष्टि जूपिं खः उकिं तथागतं धम्मपदे “अत्ताहि अत्तनो नाथो” धका उजुं जुया बिज्यागु खः-सं०]

द्यो !

गपाय्चोकं सुमधुर शब्द !

न्यने मात्रं हे न्हाय्पं पवित्र जुइगु शब्द हँ !

नरके च्चं पिसं मती तल धाय्ब नरके च्चने

म्वालीगु हँ !

थुजोगु शब्द मीसं छाय् मकाय् ? बारं बारकाय् !

कावा काय्वा थ्वया नां !

हानं थ्वया गुण थुलि जक गन याः धका । थ्वं

मीथें जाःपिं प्रगतिशिल, विकाशशील, क्षमाशील,

जिज्ञासु, अन्वेषक तयेगु श्रृष्टि यात गुकिं याना थौं

थ्व संसार सभ्यताया च्चकाय् थ्यने धुं कल हँ । थपाय्

सकं याना बी फुम्ह द्योयानां छाय् मकाय्गु ?

अले थुमित जीवितयाना तयेत, थुमिगु सुखयागु

मत्ती तया वं अन्न वस्त्रया श्रृष्टि यात । अले थुपिं

वसपोल खनाः छाय् खुसि मज्जी ? थुमिसं थ्वया

जय जयकार छाय् मयाइ ? उकिं थुम्ह देवं थुपिं

खनाः धाःगु तक पुरे यायेत लिपा च्चनी हे मखु ।

धाथें हे भिम्ह द्यो खःका थ्वला !

तर जिला व खना तँ पिकया च्चना । उकिं बला

गजबका । मेमेपिं जूसा छम्हसें जक धाःगु धका

वास्ता हे याइ मखु तर वथें जाःम्हसें गन तोती धका
उकिं न्यन — ‘छं छाय् जि खना तँ पिकया च्चना
हां ?’

जि तँ चाचां धया—‘छं प्रगतिशील जीव तयेत
श्रृष्टि यात थ्व ला ठीक खः । तर छं व ज्याखेले
मदुपिं प्रगति बाधक जीव तयूत छाय् श्रृष्टि याना ?
छु उद्देश्यं याना ? थ्व हे छंगु म्वाः मदुगु श्रृष्टि याना
जितः तँ पिहाँ वोगु का थुलला ?

अले देवं नम्रभावं न्यन—‘जिला अजाःपिं सुं
श्रृष्टि यानाथें मच्चं । धारेसा उपिं सुसु ?’

जि मन तँ पिकया धया ‘छं रोग, मृत्यु, अशान्ति
इत्यादित छाय् श्रृष्टि याना ? गुकिं याना मनु यात
दुःख बीगु सिबे सुख शान्ति दै मखु ।’

अले देवं मुसु मुसु काकां शान्त भावं घाल—‘छं
गथे मथूगु ? भचाला विचार याना स्व । खँ थथेका
यदि जिं थुमिगु श्रृष्टि मयानागु जूसा छिपिं मनूतसें
गवलें छुं हे बांलाका तइ मखु, शरीर सफा याई
मखु । यदि जिं रोग यात श्रृष्टि मयाःगु जूसा छिमि
गवलें विचार वइ मखुकि थ्व थ्व चीजे थ्व थ्व ल्वग्य
यात ज्यू, हानं मृत्यु, भय यात श्रृष्टि याना छिमित

नवापासा

१०००

श्री गुह्यनायमि

मखुगु कर्म वञ्चित यायेत व अशान्ति श्रुष्टि याना
शान्ति मायेके बीत । गुकिं याना हे छिमिगु उत्तरो-
त्तर वृद्धि जुजुं हे वन, छिपिं प्रगतिशील जुल, छिपिं
विकाशशील जुल । मखुला ?

द्योया खँया लिसः जिं बी मफुत ।
तर देवं धाःगु खँ गुलित सत्य खः व जिं अफु नं
धाये मफु ।

(चवसापासा द्वारा प्राप्त)

हाल कन कनया लोभ

श्री वर्णबज्र बज्राचार्य

बाबुलाल व जितलक्ष्मी निह्वतिपू तःसतं धन हीन
दरिद्रपिं जुया दुःखया सागरे लाल कया, समुद्र पार
यायेत अनेक जन्न याना च्वन । तर छुं हे सिप लगे-
मजू । अथेया अथेतुं जुया च्वन । छन्हु बाबुलाल
यात छगू रोग आका म्हाकां परे जुया देहान्त जुया
वन । जितलक्ष्मीयात दुःखया सिनं महादुःख ज्वीका
विलाप याना च्वन । उखे फुकीत सकलें वैगु काज
कृथा याय् माली धका छखे छखे वना सुला च्वन ।
न्हि वनानं चा वनीन । छद्द हे पला तः वगु मखु ।
दुसो नापं मवो ।

आखिरे जित लक्ष्मी उगु अवस्था स्वया फुकी
तयत् लोभ क्यने माल धका । 'हाल कन कन व
जोकोतः गनतया थका यो प्राण'.....धका ततः सकं
विलाप यात । उगु शब्द ताया फुकी तय् न्हाय्पं तिं तिं
स्वात । अहो ! थुपिं बुद्धा बुद्धित निह्व स्वेबले जकं
गरीब थें च्वं, थुमिके सीबलेयात धका सचे यानातःगु
पुलां पुलां गु मूवंगु चीज वस्तू अवश्यनं दै धैगु विचारं
फुकीत सकलें मुना सल्हायाना, सी थाय् छेंः वया
जित लक्ष्मीयात धाल—गो व चीज माला हकि
जिमिसं छको स्वे ।

जितलक्ष्मी—आः माःगु ज्यानिं यानादिसं ।
ज्यासिधय्व भासं । जिं माला छिकि पिनिगु ल्हातय्
तयाबी धका सकसितं न्यंका बिल । खः का धका
फुकीत सकलें उगु लोभे फँसेजुया, फुह्यस्यां फुफुगु हार
ग्वार याना सिठं यंकल । अग्नि संस्कार नं याय्
सिधेकल ।

अनं ल्याहां वया छं थ्यंका, मागु कुला चार सि
धस्यंलि, फुकीतस्यं धाल — ग्वलेसा हाल कन कन व
जोःकोतः धैगु भीगु पुलांगु वस्तू जिमिगु न्होने तय्
हति । जिमिसं जांचे याना स्वे धका धाल ।

अन्तस जितलक्ष्मी ख्वख्वं उखें थुखें छँया ध्याकुने
धिकुने थ्यंका मात्तुमाला स्वया, तिं यागु दय्कातःगु
व्वीःतुका वनी बले ल्हातय् न्ह्याईगु 'हाल कन कन'
व खःमू छज्वः (=जोकोतः) कया थ्वहेका भी
आजु-पिसं दय्का थकूगु पुलांगु चीज हाल कन
कन व जो कोतः धैगु धका फुकसिया न्होने तया
बिल ।

थ्व चीज स्वस्वं फुकीत सकलें अचम्भ जुया तोले
जुया च्वन । "बुद्धि जक दतसा वया छुया
धन्दा"

नेपाल भाषा रक्षायाय् माऽ खऽ धैगु जूसा "धर्मोदय" रक्षा याना दिसं
धर्मोदय यात रक्षा यानागु नेपाल भाषा रक्षायानागु ज्वी ।

मचा-

श्रीमती वसुधा

[लेखक मय्यु श्रीमति वसुधा कहानि कारक भाजु धुयास्वाया जहान खः । थवेकः नं लेख चवेगु आरम्भ याःगु ता मदुनि । थवेकः या थःगु स्वंगुगु प्रयास खः । लेख चिकि पु तर महत्व पूर्ण जू । भाषा व शैलीला भाजुया सिकं मय्यु हे जाः गु खनेदु । आशादुकि मय्यु भाजु मात त्याका, नाप नापं नेपाल साहित्य या भण्डार जाय् कादी धैगु । थयेहे सामाजिक बाखं इत्यादि लेख च्वया समाजया चिण्ह न्योनेतया समाज सुधार या लंपु क्यना दी धैगुनं आशादु । “चवसा पासा”]

थौं गुंला फुइगु दिन जुया च्वन । यको हे मनूत स्वयम्भु पाखे वना च्वन । जिंनं वना च्वना । व वं तंक्वे थयंक्वे ले आपा हे मनूत नाप लात । बाजं थाना वः पिं नं दु । थवे न्याय्कः वः पिसंयानाः गः छगुलिहे हुसु नु...नु सः वया च्वन । तसकं हे न्याई पुस्ये च्वं ।

थय् क च्वे स्वयावले सुर्घोया रस्मि स्वयम्भु वेगः छगलं हे ज्वाला ज्वाला थिना च्वन । माकः तनं थः थः गु नसा मामां नया च्वन ।

रगु अवस्थाय् जि लिफः स्वाया । छगू थासे मनू त हुल्ल मुना च्वंगु खन । अन छुजुल धका जिंनं स्वः वंन । मचा छह न्हेदँ - च्यादँति दुम्ह म्ये हाला थयवा पवना च्वन । व मचाला जि ह्यस्यूह हे जुया च्वन । च्वाक जिगु ह्यतुं प्याहां वल - “धेत्ते रि, चण्डाल ! छिमि व्वाया नां मियाः आम थे पवना नया जुयागुला छं ?”

मचां अथे धाय् थथे धाय् मसिया खा जक ह्याऊँस्य च्वंका तोल हँ स्वया च्वन । भतिचाजाय्व

मिखाय् ख्ववि जाय्क तथा धाल । “तता ! छिला जिमि बौयागु नां मियाः पवना नया जुल धका धया-दिल । जिमि बौ यागु नां ला जि मिया मजुया तर जिमि अबुं हे जक जिमिगु नां मियाजुल । ततां जिमि बौ यागु पह स्यूला ?”

मचां उलि धयाः थःगु मिखाय् च्वंगु ख्ववि हुया काल ।

व मचा यागु खा खं बले जितला सापहे नुगः मझिना वल । जिं नाईस्य च्वंगु सलं धया - “छिमि बौया पहः जि मस्यु ।”

मचां धाल - “न्यना दिसँ तता ! जिमिमां उसायं मदुगु लच्छि दत । जिमि व्वां मेह कलाः हया छखे च्वं वंन । जि निह कहेँचापिं नं दु । जि धाः सा छुं हे ज्या वना नके मफुनि । फोना मनस्य छुयाय् ?”

मचां उलि धया अनहे भवसुत । वया छुछुलं लुमान वल थें मस्यु स्व...स्व...तां...तां ख्वल ।

(चवसा पासा या पाखें)

आवश्यक सूचना

अर्हन्तपिनि धातुया स्वागत सम्बन्धे सुं श्रद्धालु महानुभावपिनि चन्दा बी मासा निम्न ठिकानाय् बिया दिसँ ।

कोषाध्यक्ष :-

सारिपुत्त-मोगल्लान पवित्र धातु स्वागत समिति,
श्रीधः विहर, नऽघऽ त्वा, कान्तिपुर, नेपाल ।

बुद्ध धर्मया रूपरेखा

नीन्यास दँ न्हापा नेपालया तराई स्थित लुम्बिनी स सर्वार्थसिद्ध कुमार शाक्य कुले जन्म कया बिज्यात । विवाह याना राहुल धैरु पुत्र नं दत । विवाह यानालि फिसोदँ तक सर्वार्थसिद्ध कुमार अनेक भोगविलासे लाना चवन । वसपोल या गम्भीर चिन्तना याय्गु स्वभाव खना ग्याना ब्राम्ह शुद्धोद्धन महाराज वसपोल यात अनेक रसरंगे भुले याना तल । अथेनं वस-

पोलं न्हाबले दुःखयागु चिन्तना जक याना बिज्यात अनेक रसरंग अश्वर्यया दृष्टी च्वनानं संसार यागु दुःख यागु चिन्तना तोफिका मबिज्या । ऐवरित जुजुं साराअश्वर्य लिख्य तचकं घृणा ज्वीका बिज्यात । खाधारण मनु तय्सं साप चाह य ईगु थ्व भोग विलास अश्वर्य एकदम सारहीन व व्यर्थ धयागु सिका फूक त्याग याना नोगुदँ यागु उमेरे म्हासु वस्त्रं पुना, सँ चाना, प्याहां

बिज्याना, याकःचा, ध्यवा

छग मद्यक, सन्यासि जुया, चाहिला सत्य व शान्ति यागु खोज याना बिज्यात ।

उगु बखतेया नामीपिं तर्धपिं गुरु, शिक्षक, विद्वान, ऋषि; मुनि पिंथाय बना न्यं बिज्यात, सेकः सीकः बिज्यात । तर वसपोलं माला बिज्यागु ल्वीके मफू । उगु बखतया चलन अनुसार थःगु शरीर यात तचक्रकं हे कष्ट बिया तपयाना बिज्यातं नं व्यर्थ वन ।

शाक्य मुनि

अनंलि उर्वेला बने थः याकचा बिज्याना, स्त्रीगुं हे भरोसा मयास्य, थःगु हे शक्ति व अन्तर्ज्ञान या बलं सत्य थ्व खः धयागु थ्वीका बिज्यात । संसारे हानं हानं जन्म कावय् मागु दुःख भोग याय् मागु बन्धन फुक चफुना छोया बिज्यात । धुकी यात सम्यक सम्बोधि प्राप्त यागु धाई । थ्व वसपोल ३५, दँ दुर्बले जुगु खः ।

अनंलि पिन्यादँ तक वसपोल चानंन्हनं, निरन्तर, निस्वार्थ भावं, लोकया हित व कल्याणया नितिं, सर्व गुणं व मैत्रीं परिपूर्णगु गंभीर ज्ञानया खँ कना, सेना व याका बिज्याना अनन्त मनु तय्गु उद्धार याना बिज्यात ।

वसपोल या असंख्य शिष्यपिं मध्ये दकसिबेनां जारिपिं (अग्रपिं) सारीपुत्र व मोद्गल्यायन अरहन्तपिं खः । सर्व प्रकार शुद्धपिं, पुर्णपिं खः । तथा-

गतया जव लहा खब लहा थें खः । तथागतं शुरू याना बिज्यागु पवित्र ज्याय् आजन्म सेवा बिया संसार यागु कल्याण याना बिज्यानपिं खः ।

तथागतं शिष्य पिं थुकथं आज्ञा दय्का बिज्याना धर्म प्रचार याके छोया बिज्यातः—“मिक्षुपिं ! बन्धन दफो जि मुक्त जुये धुन, छिपिं नं जुये धुं कळ मिक्षुपिं ! बहुजनया हितया नितिं बहुजनया सुख

या निति, लोकया उदरे दया तथा, देव, मनुष्य तय्गु हितया निति देशाटन याःहुं निम्ह छ्मू भासे बने मते भिक्षुपि ! आदि कल्याणगु, मध्य कल्याणगु, अन्त कल्याणगु थ्व धर्म यात उपदेश या । सार्थकगु, अत्यन्त परिशुद्धगु, ब्रह्मचर्य या प्रकाश या ।

८० दँ या उमेरे तथागत महापरिनिर्वाण जुया विज्यात । सुं व्यक्ति विशेष यात उत्तराधिकारी याना मविज्या, तर वसपोल कना विज्यागु धर्म व वसपोल सेना, पुरा याना विज्याय धुं कुपि परिशुद्धपि संघ यात हे वसपोलया ल्यू-ल्यू वसपोल भापी धका सदुपदेश याना विज्यात ।

वसपोल या पुर्ण ज्ञान, विश्वप्रेम, गबले मफुङ्गु करुणा व मैत्री, निश्चार्थ सेवा, अपूर्व त्याग, अत्यन्त शुद्ध वंफुक पारमितां पुरे जूगु करित्र बल, दृढ़ प्रतिज्ञा व धर्म प्रचार याय्गु अत्यन्त लोगु तरिका आदि अनेक गुणं याना आखिरेपुर्ण सफल नं जुया विज्यागुलि वसपोल बुद्ध यात संसारया दकसिबे तर्धम्ह शिक्षक वा गुरु धका भापेत मानव जातिया कर हे लगे जुल ।

बुद्धं सदुपदेश याना थका विज्यागु नैतिकतां व तत्त्वज्ञानं परिपूर्णगु लँ यात हे बुद्धमत अथवा धर्म धाई ।

“धर्म” शब्द या अर्थबडोहे गूढ़ खः । मनु तसें थुकी या भिन्न भिन्न परिभाषा याई । गुम्हेसिनं धाई केवल ईश्वरया निर्भर काथ्गु धयात पूजा भक्ति याय्गु हे जक धर्म खः । यदि धर्म शब्द या अर्थ थ्व खः धयागु जूसा बुद्धमत यात धर्म धाय् मज्यू । छाय्-धासा बुद्धमते अन्धविश्वास अन्धभक्ति यात थाय् मदु । थुकी या पलेसा बुद्धि व ज्ञान सहितगु विश्वास व श्रद्धा यात जोर बिया तल । थुकी सुं व्यक्ति विशेष याना ईश्वरया उपरे निर्भर याय् मागु मदु । यद्यपि छम्ह बुद्धमार्गीं बुद्ध यागु फूकक गुण लूमका वसपोल

अद्वितीय पथप्रदशक अथवा शिक्षक धका वसपोल या शरण काई तर थुकी या मतलब आत्म समर्पण याःगु मखु । छम्ह बौद्ध सु व्यक्ति यां च्यो मखु, छुं शास्त्र यां च्योमखु । थःगु बुद्धि यात बलिदान मयास्थ, थःगु विचार व ज्ञान या स्वतन्त्रता पूर्वक सर्वगि विकास याना आखिरे थः हे नं बुद्ध ज्ञीगु तक नं स्वई कारण हरेक मनु बुद्ध ज्ञीगु अंकुर दुपि खः धयागुलि वयागु पुर्ण विश्वास दू ।

खँ या निति जा बौद्ध तयसं बुद्ध यागु प्रभूत्व माने या तर बुद्धं थःगु प्रभूत्व माने याकेगुलि गनं जोर मया । बुद्धं हे धागु धायवं, सुं तर्धपिसं धागु धायवं, छुं शास्त्रे च्बया तःगु धायवं, थ्व न्हापां नसें चले जुया च्बंगु धायवं व खँ खहे खः धका अन्धविश्वास याना माने याय् मते धया विज्यात । तर उकी यात प्रज्ञा रूनि कसे चुला सोया, बुद्धि ज्या कया, आत्मबोध याना, सम्यकरूपं थुकीका काय्गु हे बुद्धमत या असलि ताःचाखः ।

भगवान् बुद्ध या प्रतिमा यात धुं स्वां इत्यादि छाया वन्दना याय्गु चलन जा दू तर थुकीया मतलब बुद्ध यान ईश्वर भापुगु मखु । तथागत या जीवन काले नं वसपोल यात मनु तय्सं अत्यन्त श्रद्धा तचोक मान आदर तः तर गबले हे नं थतः छो धका ईश्वर धका घोषणा याना मविज्या । वसपोल छम्ह मनु खः छम्ह असाधारणम्ह मानव (अच्छरिय मनुस्स) खः ।

बुद्धं बारबार कना विज्याना वंगु दु कि जिगु शिक्षा यात अभ्यास यागु हे जक जित दकसिबे बांलाक माने यागु जुई । वसपोलं थः शिष्य पिनि पाखे थःत वन्दना याकेगु उलि आशा याना मविज्या गुलि शिक्षा अभ्यास याकेगुलि याना विज्यात ।

हानं बुद्धमते थःगु सांसारिक कामना पुरे ज्ञीक धका, धन दय्के धका अनेतने ज्ञीक धका आसिका याना ईश्वर पुकारे याय्गु वा प्रार्थना याय्गु नं एकदम

वर्जितयानातल । उलटाथुकिं आत्मतृष्णा बढे जक
ज्वी धया तल । थुकिया बढला विचार पूर्वक ध्यान
याना आत्मसुधार, आत्मशासन, आत्मपवित्रता
आत्मज्ञान प्राप्त याय्गुलि जोर विया तल ।

बुद्धमते सुं सृष्टिकर्ता ईश्वर दू वयागु आज्ञा
पालन याय्माः, वखना ग्याय् माः धका गनं धया
तःगु मदु । संसारे चलन जुया च्वंम्ह गबलें खने
मदुम्ह सर्वशक्तिमान धाम्ह परमेश्वर यागु भार मनु
मात्रया बोहलें लिक्कया बुद्धं मानव जाति या कदर
व मू बढे यात । सुं ईश्वरया आधार काय् मोक, सुं
पुरोहित यात लमी (दलाल) याय् मोक थःगु हे
कोशिशं थःगु सुधार यासा जक मोक्ष प्राप्त ज्वी
धका घोषणा याना तल । खः मखु बिचा मयास्य
केवल श्रद्धा तथा छुं माने याय् मज्जू धया तल ।
मूढ विश्वासं परि पूर्णगु थिति रिति, कर्मकाण्ड, पूजा
पाजा, विधि विधान माने याय्गु, खुशी छको
मोल्हुयवं पाप फुना वनी धाय्गु आदि एकदम गल-
तीगु लं धका केना तल । अकारणं घोर तपस्या याना
थःत थम्हं कष्ट विया हानं पशु यात ईश्वर या नामं
बलि विद्येगु नं आत्म पवित्रता ज्वीकेगु लं या
अत्यन्त विरुद्धगु खः धका केना तल ।

हानं साम्प्रवाद या सृष्टी कर्ताकार्ल मार्क्स
“धर्म” शब्दया परिभाषाथुकथं यातः—“धर्म हृदय
हीन तयगु हृदय, आत्महीन तयगु आत्मा खः । गथे
आफिम छको नय् धुनेव अमल लगे जुया गबलें तोते
मफया उकी हे तुं कातु मतु काकाचवनी अथे हे धर्म
नं ज्वीगु खः । यदि धर्मया परिभाषाथ्व खः धयागु
जुसा धात्थे नं बुद्धमतया नां धर्म मखू ।

तर यदि “धर्म” शब्द या अर्थ जीवनया फुक
मखुगु ज्या मयाय्गु यात धाःगु जुसा धात्थे नं बुद्ध-
मत धर्म या धर्म खः । भगवानं छपुहे श्लोकं थुकि
यागु मिमांसा याना बिज्यात ।

“सब्व पापस्स अकरणं कुसलस्स उपसम्पदा
स-चित्त परियोदपनं एतं बुद्धानसासनं”

अर्थः—मखुगु ज्या धाको मयाय्गु, भिगु धाको
याय्गु चित्तयात निक्केश पवित्र याय्गु, थ्व हे खः
बुद्धया उपदेश ।

भगवान बुद्धं आज्ञा दय्का बिज्यात कि
संसारे प्यंगु सत्य दु (१) दुःख दू (२) दुःख
जगु या कारण दू (३) दुःख फुनावनीगु व (४) दुःख
फुकेगुया लं । थुकियात चतुरार्य्य सत्य नं धा ।

संसारे न्याथाय् सोसां दुःख । जन्म ज्वीगु, बुढा
ज्वीगु, मृत्यु ज्वीगु, ख्वे मालिगु, हाले मालिगुफुकं
दुःख । तःधंपिनी नं दुःख चीधं पिनि नं दुःख । थम्हं
धैथे मदइगु मज्जीगु नं दुःख । मयपि नाप च्वने मालिगु
नं दुःख । शरीर निरोग ज्वीके मफगु नं दुःख । मन
निरोग ज्वीके मफगु नं दुःख । इत्यादी इत्यादी दुःख
यागु खं जक च्वय् धासा द्रलंदो पाना च्वसां फुह
मखु । संक्षिप्तरूपं फुक हे दुःख खः । थ्व जुल
प्रथमगु सत्य ।

थ्व फुक दुःखया कारण छु ? सत्वप्राणीया जन्म
मजुस्य मगा फलस्वरूप जरा व्याधो मरण जा मवै
हे मखु । थ्व प्यंगु कारणं सुं हे बचे मजू । थ्व
दुःखया कारण खः । हानं तृष्णा (लोभ) दइगु
फुक या हा खः । तृष्णा धयागु सुनानं हे खने
मदय्क, मने सुला च्वनिम्ह छगु मानसिक शक्ति
खः । गुकि या द्वारा थ्व संसारे किसिम किसिम
यागु खने दुगु खने मदुगु, भयंकरगु अभयंकरगु,
उचितगु अनुचितगु घटनां जुया च्वन । सकल
प्राणी या भूत, भविष्य, वर्तमानया कारण थ्व जुया
च्वन । थ्व द्वितीय सत्य खः ।

संसार थुलि मछि दुःखं परिपूर्ण घाल तर थुकी
छुटे ज्वी फू लाकी मफू धयागु प्रश्न उठे ज्वीगु
स्वाभाविक खः । बुद्धधर्म निराशवादी मखु । उकिं

थुकी धया तल कि दुःखं छुटे ज्वी अवश्य फू। बुद्धं धया बिज्यात कि संसारया दकसिबे कल्याणकारकगु निर्वाण धयागु दू। दुःखया मूल हा तृष्णा खः। उकिं तृष्णां छुटे ज्वीगु धयागु माने हे दुखं छुटे ज्वीगु खः। थ्व आत्मबोध ज्वीके माःगु खँ खः सम्पूर्ण त्याग याना ज्ञान यागु मिखां खँके मागु खः। सांसारिक पिने यागु वस्तु यात जक त्याग याना मखु कि सांसारिक वस्तु यात मायूकिम्ह आन्तरिक लोभ समेत यात नाश याना खः। तर केवल दुःखं छुटे ज्वीगु, केवल तृष्णा यात नाश यायूगु धैगु या नां निर्वाण मखु। आत्मनाशया मेगु शब्द नं निर्वाण मखु। बुद्धधर्म आत्मा परमात्मा यागु अस्तित्व हे स्वीकार मया बले आत्म नाश यागु जा प्रश्न हे पिहां मवो। निर्वाण जा छगू स्पष्टगु, यथार्थगु, सुलिसं सम्बन्ध मदुगु, स्थिरगु, छगू अवस्था खः। निर्वाण या बारे तथागतं धया बिज्यात कि” गबलें जन्म मजुगु, (अजातं) गबलें उत्पन्न मजुगु (अभूतं) गबलें मदयकुगु (अकतं), गबलें अस्थिर मज्वीगु (असंखतं) छगू (अवस्था)। यदि थ्व (अवस्था) मदु धयागु जुसाजन्म जूपिं, उत्पन्न जूपिं, दय्कातःपिं, अस्थिरपिं धयागु संसारे दै मखू। उकिं निर्वाण दू, निर्वाण प्राप्त याना दुःख मदयके ज्यू धयागु हे खः तृतीय सत्य।

थ्व तृतीय सत्य निर्वाण धयागु दु अथवा दुःखं छुटे ज्वी फू धका जक कनां नं बुद्धं वांछोया मथकु। थुकियागु लँ नं दु धका कना बिज्यात। वसपोलं कना बिज्यात कि निगु प्रकार यागु अति यायू मज्यू। छु छु निगु अति ? (१) हीनगु, निकृष्टगु, मूर्ख मनु तयसं सेवन याइगु अनर्थ परिपूर्णगु काम वासना अत्यन्त भोग विलासायूगु (२) साव कष्ट ज्वीगु, अनर्थगु थःगु शरीर यात तचोकं पीडा बियेगु ज्या। थन्यागु निगु अति यात तोता दथ्वीयागु लँ मध्यम मार्ग जोने मा। थ्व मार्ग च्यागु अंगं परि-

पूर्णगु। उकि यात आर्य्य अष्टांगिक मार्ग धाई व गथे :—

१) सम्यक् दृष्टिः—दुःख नाश ज्वीकेगु ज्ञान यात पुर्ण रूपं थ्वीकेगु।

२) सम्यक् संकल्पः—कामना रहित, द्रोह रहित, हिंसा रहित गु संकल्प यायूगु।

३) सम्यक् वचनः—असत्य खँ बहायूगु, चुगुलि यायूगु छागु वचन पिकायूगु, स्वामदुगु गफ यायूगु आदि पुर्ण रूपं तोःतेगु।

४) सम्यक् कर्मान्तः—हिंसा, खँ-ज्या, दुराचार, व्यभिचार, अनाचार, अत्याचार आदि पुर्ण रूपं मयायूगु।

५) सम्यक् आजोवः—अन्याय पुर्णगु ज्या तोःता न्याय पुर्णगु भिगु ज्यायू पुर्ण रूपं लगे ज्वीगु।

६) सम्यक् व्यायामः—उत्पन्न मजुनिगु कुकम यात उत्पन्न ज्वीके मजुगु, उत्पन्न ज्वी धुंकुगु यात नाश यायूगु। उत्पन्न मजुनिगु सुकर्म यातःउत्पन्नयायूत व उत्पन्न जुये धुंकुगु सुकर्म या वृद्धि-यायूगुलि पुर्ण रूपं परिश्रम व उद्योग यायूगु।

७) सम्यक् स्मृतिः—शरीरयागु असुचि, जरा, व्याधि आदियागु अनुभव याना उद्योगशील व ज्ञानयुक्त जुया, लोभ व चित्त सन्तापयात पुर्ण रूपं तोःतेगु।

८) सम्यक् समाधिः प्यंगु प्रकार यागु परिशुद्धगु ध्यान पूर्ण रूपं यायूगु।

थ्व आर्य्य अष्टांगिक मार्ग द्वारा निर्वाण प्राप्त ज्वी फुक्क दुःखं मुक्त ज्वी, धयागु चतुर्थ सत्य खः।

थुकिं सीदत कि बुद्धधर्म कोरागु साधारण तत्वज्ञान जक मखु। व्यवहारे हयेमफैगु कल्पना जक नं मखु। साधारण नैतिकता जक नं मखु। यद्यपि नैतिकता

(पंच शील आदि पालन यायगु) बुद्धधर्म मद्यक् मगागु गुण खः तथापि ध्व जा बुद्धधर्मया नमो वागि तिनि । बुद्ध धर्म नैतिकतां पुर्णगु तत्वज्ञान खः । सत्य या आधारे दना च्वंगु खः, थःगु अनुभव द्वारा परिक्षा याना सोये ज्युगु खः, रुजे याना सोये ज्युगु खः । उकिया निति बुद्धधर्म सम्पूर्ण गुणं परिपूर्णगु खः । स्वीतं कने मज्जुगु गुप्तगु धर्म मखू, बल पूर्वक माने याका तगु नं मखू, धार्मिक हठआदि दुगु नं मखू, उप-द्रव आदि रहितगु खः । उकिया निति ध्व धर्म या २५०० दं यागु ताहकगु जीवने गबले हे बुद्धया नामं ही छफुति हाय्कुगु मडुनि, स्वीगुं उपरे बल प्रयोग यागु मडु, मेगु धर्मया पित कोतेलेगु संकेगु यागु मडु न्हाबले सत्वकरुणा, अहिंसा, प्रेम, सद्भावना आदि जोनाहे निरन्तर बडे जुया वना च्वन । आतले नं संसारया मनु दक्वे कम्से कम् स्वब्धेछव्व मनु तय्धं ध्व धर्म माने याना च्वन । ध्व धर्म अत्यन्त क्षमा-शील सहनशीलगु खः । थुकी ति समानता या विचार शायद मेथाय् दै मखू । थुकी मिसा मिजं, तमी गरीब, थजात कोजात आदि या छुं हे भेद भाव मडु ।

संसार या ईतिहासे दास प्रथा निर्मूल यायगु लि न्हापां कोशिश याम्ह तथागत खः । मानव बिकास या प्रधान कं जाति भेद यागु तीव्र प्रतिकार बसपोलं ति शायद हे मेपिसं यात ज्वी । जातपात या भेद, रंग भेद, कुल भेद, दर्जा भेद छफुति हे मतस्य फुक सित समान अवसर विस्य, मिसा तयगु निति मिजं तयगु निति, ब्रह्मचर्य पूर्णगु संघ या स्थापना याना थका बिज्यात । थुकी यागु संगठन थन्यागु छांटं याना थका बिज्यातकि थौं कन्हे या प्रजातन्त्र अथवा गणतन्त्र वादी तय्सं मे बां न्याय् मालि । थुकी या विभाजन वा बितरण थज्यागु छांटं याना थका बिज्यात कि थौं कन्हे या साम्यवादी नं याय् मफुनि । मानव समाजे स्त्री जाति या दर्जा थकाय् या निति

कोशिश याना बिज्यात, उमिगु महत्व केना बिज्यात । नंवाय् मसपिं लाचारपिं पशु पक्षी तय्गु हत्या, धर्म या नामं बलिदान मयाकेगुलि आजीवन प्रयत्न याना कोटि कोटि प्राणी तयगु जीव रक्षा याना बिज्यात । सत्व प्राणी पिनी मैत्री करुणा या हृष्टीं सोयेगु सदुपदेश याना बिज्यात संसार या पृथकता या पला तोड़े याइगु ज्याभः बुद्ध-मत या मैत्री भावना या सिबेत तधंगु आतले मेगु मडुनि । छम्ह असलिम्ह बौद्ध यात ध्व थः ध्व कतः ध्व शत्रु ध्व मित्र, ध्व विदेशी, ध्व स्वधर्मी ध्व परधर्मी, ध्व थीत्यम्ह थ्व थीमत्यम्ह, धयागु मडु । सम्यक् विचार दुगु विश्वप्रेम द्वारा सकल जन यात सोयेगु वया धर्म खः । “वसुधैव कुतुम्बकम्” वया मन्त्र खः । सारा विश्वया व नागरिक खः । सम्यकता, व्यवहारीकता, प्रमानिकता, विश्व व्यापकता, आदि गुणं हे याना बुद्धधर्म लोके अद्वि-तीय जूगु खः । संसार या उन्नति याकूगु, संसार या गौरव बडे याय्गु ज्याभ ध्व या सिबे प्रभावशाली मेगु मडु ।

थौं कन्हे संसारे साम्यवाद या चलति ज्वा वया च्वन । उमिसं तःमी गरीब, तःधं चिधं, थजात कोजात, दय्के मज्जु सकसितं समान अवसर हानं स्वतन्त्रता दय्मा, फुपिसं मफुपित अकारणं कोतेले मज्जु, तधंगु कुले तधंगु थासे जन्म कायव तःधं हे ज्वी मा चिधंगु कुले चिधंगु थासे जन्म कायव चिधं हे ज्वी मा धयागु विश्वास याय् मज्जु इत्यादि । खं गुलि न्हाय् पुगु खं खः । तर छम्ह पक्काम्ह बौद्ध यात ध्व खं । न्हूगु मखू । नीन्यास दं न्हो हे तथागत कना बिज्याय् धुं कुगु खं खः, याका नं बिज्याय् धुं कुगु खः ।

थज्यागु फुक मिले जू धका बुद्धधर्म साम्यवाद मखू । साम्यवादं धाइ थःगु लक्ष जक पुरे ज्वीधे च्वंसा

हिंसा यासां, पाप यासां, मखुगु मज्जुगु धाक्को यासां
 हुंल्या मदु केवल थगु लक्ष पुरे सम्म ज्वीकु मा
 तर बुद्धमार्गी यात साध्य गुलि मूल्यवान खः उलि हे
 साधन नं मूल्यवान । भिगु साधनंयाना हे जक भिगु
 साध्य यायगु सई । हिंसा व पाप द्वारा भिगु लक्षय
 प्राप्तज्वी धयागु विश्वास मयागु जक मखुकि, प्राप्त
 ज्वीगु हे जुसां मखुगु ज्या यायगु मंजूर याईमखु ।

हानं साम्यवादं मनुष्य समाज, राज्य शासन
 पद्धति इत्यादि मनुया पिने यागु स्थिति यात नि
 हीका छोयालि लोके तःधं चिधंमदयेकेगु स्वै । पिने
 यागु स्थिती यात जक यको महत्वबिया दुने, यागु
 मन यात महत्व मव्यु । तर थुकी या ठोक उलटा
 बुद्धधर्म याई । बुद्धधर्म मन यात नि न्हापां महत्व बी
 पिने यागु स्थिती यात महत्व लिपा जक तै । मन
 छको सुधरे याय फत कि सारा जगत बदले ज्वी,
 पिने यागु कुचाल सुधरे ज्वी धयागुलि पुर्ण विश्वास
 या । मन यागु कुचाल सुधरे मज्जुतले पिने यागु कुचाल
 सुधरे ज्वी धागु छफुति हे माने मया । उकि न्हापा
 लाक मन शुद्धयाकेगु नि सोई ।

चतुरार्य सत्यया साथे कर्म व पुनर्जन्म या
 विश्वास बुद्धमार्गीया गथे मन व शरीरया
 सम्बन्ध खः अथे हे कर्म व पुनर्जन्मया सम्बन्ध
 खः । व वया उपरे सम्बन्धीत जू । थ्व निगु सिद्धान्त
 भारते शाक्यमुनि बुद्धया जन्मया न्होनिसें दुगु खः ।
 तर थुकीया पुर्ण रूपगु व्याख्या थौं कन्हे भिगु
 न्होने दया च्वंगु वसपोलया प्रताप खः ।

कर्म धयागु कुसल अकुसल चेतना खः । न्हापा
 भिसं छु याना वयागु खः उकी यागु फल आ भित
 जुया च्वंगु खः । हानं थथे नं धाय्ज्यु कि आ जुयका
 च्वंगु फुक न्हापा यागु फलं जक मखु अथेहे आ
 याक्को या फल लिपा हे जक ज्वी मा धयागु मदु ।
 यद्यपि वर्तमान काल भूत काल या सन्तान खः हानं

भविष्य या मां बी ख; तथापि वर्तमान काल भूत व
 भविष्य काल या पन्निका हे जुये मा धयागु आव-
 श्यकता न्हाबले मदू । थन्यागु छान्टं कर्मया विषय
 साप गम्भोर व गहन खः । आ भिसं छु पीगु ख उकी
 या फल थुगु जन्मे हे अथवा लिपा यागु जन्मे प्राप्त
 ज्वी फू । थुगु जन्मे भीत जुगु नं थुगु जन्म यागु हे
 कर्मफलं अथवा न्हापा यागु जन्म यागु कर्मफलं
 जुगु ज्वी फू ।

कर्म धयागु पिने यागु हस्तक्षेप मदय्क, थःथम्हं
 तुं स्वतन्त्रता पूर्वक ज्या याना च्वनिगु विधान खः ।
 प्रारब्ध या रहस्य, मनु तय्गु कौतुकता, मानव अस-
 मानता व दुःखयागु उलभन यात कर्म जक व्याख्या
 याना केने फू ।

पुनर्जन्म कर्म या परिणाम खः । कर्म या निंति
 हे पुनर्जन्म ज्वीगु खः । भोगु थ्व जन्म न्हापा यागु
 निंतिं जुगु खः । लिपा वैगु जन्म नं आ यागु वा न्हापा
 यागु कर्म या निंतिं हे जुई । वर्तमान काल या यथा-
 र्थता या जा प्रमान बिमागु मदु आ खने दुगुलिं
 अर्थे हे सिदू । भूतकाल स्मरण शक्ति व धयातग
 या आधारे सीदू । भविष्य दूरदर्शिता आधारं
 सीदू ।

बुद्धधर्मया पुनर्जन्मया सिद्धान्त मेगु धर्म या
 अबतारवादीता लिसे मेल मदू । ईश्वर रचित आत्मा
 ईश्वरया मर्जी अनुसार छगू थासं मेगु थासे तिं तिं
 न्हू जुइगु सिद्धान्त यात बुद्धमार्गी विश्वास मया ।

बुद्धधर्म ईश्वर माने मया, आशा या अस्तित्व
 स्वीकार मया, आत्मा या अमरत्व छगू धोका ससम्मे
 जू पशुबलि व केवल प्रार्थना द्वारा मुक्ति ज्वी मवा,
 थःगु दुःख फुकेत थःम्हं प्रयत्न मयास्य पुरोहित तय्गु
 जक भरोसा कयां जी मवा, । हानं स्वीतं जबरजस्ती
 नं मयास्य मानव जनसंख्या उपो भाग या हृदये
 द्वांहा वना च्वन ।

प्रतिज्ञा

कुमारी प्रमिला

विरक्तिया सुपाचनं
जिगु मने किबगुलिं
प्रतिज्ञा जिं छगू याना
लुमंसे जिं छ वःगुलिं ।
मिया न्होने जुयाः ध्योथें
शुद्धि-बुद्धि तनावन,
थमं थःगु भूल खन,
अले पछुताये माल ।
बिनति थ्व जिगु छंत,
क्षमा यानाबिब छनं,
यायेमखु भूल थथे,
सत्य-सत्य हानं-हानं ।
दयाचवन थ्व संसारे
राग, लोभ, तृष्णा जक,
सीकि जिगु भूल हे नं
संसारया क्रिया जक ।

मनयागु छगूजक
आशा पुरेयानालिब,
अने च्वंगु धकिं जिगु
न्हिलाः-न्हिलाः उलाबिब ।
ब्याक क्लेश हाकू तिनाः,
बीगु लखं मन सिलाः
शुद्ध यानाः वयेधुन,
योम्ह पासा जीवनया ।
सिन्हः, चुरि, तिसा, वसः
सकल सौभाग्य छ हे,
जिगु रत्न, हिरा, मोती
सकल सौन्दर्य छ हे ।
माःगु जितः छगू जक
थ्व जीवने तवधंगु,
शुद्ध प्रेम हृदयया
सत्य, सत्य मेगु मखु ।
(च्वसा पासा द्वारा प्राप्त)

मायबिलिचिगु दन्त कथा

अनु० श्री गजरत्न (उपासक)

[थ्व लेख छगू दन्त कथा सम्म खः । मायबिलिचा भीगु छें लाःवःगु या हेतु छगू काल्पनिक रूपं कनेत सिलिसला मिले याना तःगु बांलो गुलिं जक प्रकाशित याना बियागु जुल । थुकी यथार्थ रूपं म्नीत अनुकरण याना काय्मागु तथ्यता छुंमहु—सं०]

भगवानं संसार सृष्टियाय् धुंश्यंलि आदि-
शक्तियात इत्यन्न याना बिउयात । शक्ति-रूपिणी जग-
न्मातानं जन्मकाय्वं हे भगवान याके न्यन—हे
भगवन् ! छं जित दर्जा द्यु कल तर छं ध्वनं बिचा
याना स्वयागुदुला ? कि जिं छुनया च्वनेगु ? जितःला
सत्त्व प्राणि पिनिगु जीव-बलि माः ।

अले भगवनं धया बिउयात—‘हे देवि ! थ्व छुहे
तःधंगु खं खः ? संसारे लाखों जीव-जन्तुपिं दु ।

तथापि गुह्य जीवया” हि देवी यात सवादै ? थ्वहे
जक सीके माला च्वन । थुगु ज्यायानितिं जिं थः
गुप्तचर पति भाजु यात संसारे छ्वेतेना ।

भगवान यागु आज्ञानुसारं पति भाजु स्वर्ग याक-
नहे च्वे भूतले ध्यंकः बल । अले छुमानि .. मुछु समान
गु थःगु च्वामुगु त्वाथं रक्त चुसेयायां प्राणि पिनिगु हि
नं स्वः जुल । स्वयं थः धर्म हे परीक्षा याना स्वतकि
संसारया गुह्य प्राणिया हि गुलित सवा हु ? धेगु ।

धुगु प्रकारं पति भाजुं संसारे चा चा हिला थःगु ज्या पुरा याना स्वर्ग लोके ल्याहां वनेत ठिक जुयाच्चंबले सिमा छमाय् माय् बिलि रानी ध्वं च्वंगु खँन ।

“अहो ! पति भाजु वाह ! वाह ! थौं जित गपाय् सतं भिगु दिन ज्वी ? छु बयान याय् ? छि गनं भायायु ? भासँ ! भासँ ! थ्व सिमाया किचले भतिचा सिचुक भसु लंका दिसँ” धका मायबिलि रानी तच्चतं प्रेम पूर्वकं सःतल ।

माय् बिलि रानी यागु अति मधुर जुया, स्नेहं जाया च्वंगु स्वागत वचन न्यना पति भाजु अत्यन्त खुसि जुया बिचा याना स्वत—“बस ठिकहेला जुलःनि, सारा संसारे चाह्यु जुजुं जि सापहे त्यानु-यावे धुंकलं। हानं थ्व रानी यागु बोलि वचन हे नापं थपाय् सतं मधुर । थ्वैगुहिला अवश्यनं नं स्वे माःगुहे खः । थ्वला लोहेमना च्वनतिनि । आः खासागु मौका चूलाना च्वन । त्यानुनं लंके हानं थःगु ज्यानं साफल्य याना काय् । थुलि मत्ती ल्वीका पति भाजु मायबिलि रानी या सत्तिक च्वं वन । निहस्यं मधुर २ गु कुशल वार्ता जुयाव च्वन । खँ या खँ स पति भाजुं धाल— ‘मायबिलि रानी गथे छि थ्व खँ मस्युला ? भगवानं गबले जगन्माता आदि शक्ति सृष्टि याना बिज्यात अले उह्य देविया आहारया लागी संसारे गुह्य प्राणि-या हि दकले स्वादिष्ट ज्वी ? धैगु थ्व सीके या लागी जित गुप्तचर याना पृथ्वीले छुया हःगु खः । उकिया निमित्त जि संसारे चा ...चा...हिला प्रत्येक जीव-जन्तु पिनिगु हि नं स्वया थःगु राय भगवान यात कं वने तेना ।

वाह ! वाह ! पति भाजु, थौं छं गथि ज्यागु भिगु खबर जितः न्यंकः वल । धंन्य २ जिगु भाग्य । अय् जूसा छं प्रत्येक प्राणि पिनिगु हिनं स्वया वय् धुंकल । जितः नंला कना थकि कि छंत गुह्य प्राणियागु हि स्वादिष्ट जुल ले ?’ धका माय् बिलि रानी न्यन ।

‘जिं सकल प्राणिपिनिगु हि नं स्वया वय् धुन । तर जितः ला स्वीगुहे हि उलि प्रिय मजू गुलि मनु तय्गु हि प्रिय जूगु खः । जिं थ्वहे समाचार भगवान यात बिन्ति याय् वने तेना ।’ धका पति भाजुं माय् बिलि रानी यात न्यंकल ।

थ्व खँ न्यना मायबिलि रानी अत्यन्त खुसि जुल छाय् धाःसा ? छुं जुया थुगु आपत्ति वैगु जातिया उपरे लाःवैला धका व ग्याना च्वन । थुलिया भितरे वया मने थथे नं बिचार लुयावल कि स्वे थ्व पति यागु हि गुलित साः ज्वी, थ्वं सारा संसारया लाखौं प्राणि पिनिगु हिनंस्वया वे धुंकल ।

भचा जाय्व पति भाजु गुह्य संसार चाहुला तःसतं त्यानुका च्वंख खः । तुरन्त इकु-इकु न्ह्यलं व्वात ।

मायबिलिचां नं थ्व हे मौका माला च्वंख जूया-निमित्त बस व न्ह्यलं व्वाय् साथं वैत भमतय् याना नुना छ्वयाबिल । गुम्ह पति भाजुंला सारा संसारया दको प्राणिपिनिगु हि नंस्वया जाच यानावल । व आः सदाया लागी मायबिलि चिया प्वा थे लीन जूवँन ।

चटपताःसिं जुया मायबिलि चां पति भाजु यात स्वज बूजहे छुं मयास्य काचाक नुना छेव लात, तर भचा जायवहे वया प्वाथे खल-बल मचे जुया बल । वं बिचायात जि छुंहे बांलाक समझे बुम्मे मयास्य आदि-शक्ति या दूत यात काचाक नुना छेव लात । यदि देवी थ्व खँ सिल धाःसा जित गय् ज्वीगु थें ? । थ्व जिगु ज्या गोम्हु तकहे गुप्त जुया च्वनी ? । आः जित देवीं लुजक दण्ड बी थें मस्यु । आजिं छुयाय्गु गथे यायगु ? पति भाजुला जिगु प्वाथे पचे नापं जुया वने धुंकल थें । थथे मत्ती ल्वीका मायबिलि रानी तःसतं पश्चात्ताप चाया च्वन । आखिरे भचाजाय् का धिरजयाना मायबिलि रानी थमंहे न्हापा लाक देवी याथाय् बिन्तियाःवने धका प्याहां वल ।

थुगु अवस्था तक अन स्वर्गतेनं तच्चगु खल बल मचे जुया च्वने छुंकल । सकलें थुगुविचारं त्रष्टुयाच्वन कि पति भाजु ल्याहां वया छुराय वंनै ? । छाया धाः सा वैगु राय स संसारया सकल प्राणिपिनि जीवनमरण यागु भाग्य निर्भर जुया च्वन । अन छ्वाखें रं हल्लानं जुया च्वने धुंकल कि पति भाजु सारा संसार चहिला सकल प्राणि पिनिगु हिनं स्वया वे छुंकल । न्हागु रूपं जूसानं सकसिनं थ्वनं सीकातय् धुंकल कि वयात मनूयागु हि हे दकले स्वादिष्ट जुल । उकिं सकल मनुष्यपि उदास जया छ्यों को छुना अपसौस् याना च्वन । तर मे मेपिं सकल जीव-जन्तुत थुगु समाचार न्यना अत्यन्त प्रसन्न जुया च्वन ।

थुलिया भितरे मायबिलि रानी जगन्माता देवी या न्होने वया लहाबिन्ति याना धाल—“हे देवी ! जितःपति भाजुं थन छ्या हल । पति भाजु तःसंत ह्यत्याका च्वन । सारा संसारे चा चा हिला जुजुं त्यानुया छगूथासैं ग्वतुला आराम कया च्वन । वं मे मे गुनं छु खँ कँ नेत ठिक याना च्व बले विचेहे खँ काटे याना देवी वयात धाल—मेगु फुकं ठिकजू, तर पति भाजु गुगु ज्याया निन्ति वंगु खः व ज्यागय् जुल ? । याकनं धा वयागु राय छु ? न्हापालाक थ्वनिं कँकि स्वीगु हि दकले-सकले साः ? ।

मायबिलि रानी यागु अप्पोखँ ठ्याकंतना वन । वैत थुलि अःपुया वै धका न्हापावं आशा मकाःगुखः । व अत्यन्त खुशि जुया हतर-पतरं “मनुष्य यागुहि” छाया धका धाःगु हर्षतच्चः जूगुलिं अकमके जुया च्वाक वया म्हुतुं प्याहां वला—“महिष यागु हि ।” धका ।

तदनन्तर देवीं मुसु मुसुं निहला धाल ठीकजू

पति भाजुं छंत थःगुराय कँना याकनं थन छ्वया हःगु असला जुल । थनिं निस्स्ये जिं आजा बिया कि सुनां जिगु पूजा याय्गु इच्छा याई इमिसं जित महिष (=म्येः) यागु बलिदान बिया पूजा याये माः । थुलि धया जगन्माता देवी अन्तरधात जुया वँन ।

अबले सं निस्स्ये दुर्गा देवियात म्ये भोग बिया हेँ छको मोहनि दुर्गापूजा न्याय्कीगु थिति वसे जुया वःगु जुल ।

देवी यागु आजा न्यने मात्रं हे मनुष्यपिं सकले खुशि जुला । अलेतिनि इमिसं सुखयागु सासः लहात । मनुष्य जाति यागु वंश शेष ज्वीत ठिक २ ज्वी धुं कुगु भाग्यं बचे जुल ।

कन्हे खुन्हु मन्हूत सकले रानी च्वं च्वंगू सिमा लिक्क वँना हे माय् बिलि रानी ! जिमिसं छंगू उपकार गबलेसहे लोमके पैमखुत । छं जिमिगु जाति यात जीवन दान बिल । उकिया निम्तिं जिमिगु कर्तव्य खः कि जिमिसं छंगु आदर सत्कार याय् ।

जिमिसं छंत छगू बिन्ति याय् धका वया ! छं उकियात स्वीकार याना मकास्य हे मज्य् । छ जिपिं नाप वया जिमिगु छेंया अंग पत्तिक वया च्वना । गुकि याना निह निह जिमित छंगू दर्शन याना च्वने दे । थुगु प्रकारं जंगले भारी च्वं च्वनेगु छंगु अपारगु मूण यात योग्य मजू । वा जिपिं नाप्पंतुं वनेतु धका मायबिलि चित मन्हूतिसं याचना यात ।

माय् बिलिचां मनूतय्गु बिन्ति स्वीकार यात । उकिया निन्मित थौंतकनं मनूतिसं न्हूगु छें दय्की बले सिधय्के न्होहे माय् बिलिचा वया अंगले थः आःसननिं जमे याय् धुंकी ।

अग्रश्रावक अर्थात् सारिपुत्र व महामौद्गल्यायन चरित्र

भिक्षु अमृतानन्द

“अग्रश्रावक” धाय्वं हे बौद्ध-जगते सारिपुत्र व मौद्गल्यायन महास्थविरपिं धका मस्युपिं बौद्धपिं म्ह हे ज्ञी । भगवान् बुद्धया शिष्यपितं ‘श्रावक’ धाई । श्रावकपिं मध्ये श्रेष्ठपिं जूयानिति, सारिपुत्र व महा-मौद्गल्यायन महास्थविरपितं “अग्रश्रावक” धाःगु । राजगृह वेळुवनारामे वयाः वसपोलपिं भगवान्या शिष्यपिं ज्वी धुंसेलि वसपोलपिनि प्रज्ञया महत्ता खनाः, भगवानं वसपोलपितं शिष्यपिं मध्ये अग्रपिंधका

(=उपतिश्य) व कोलित धयागु गां दु । अन गामे गांया द्वारे जुयाच्वंपिं धनाह्यपिं ब्रह्मूत निखल दु । थुमि कुले वसपोलपिं जन्म जुल । छम्ह उपतिश्य गामेच्वंम्ह ब्रह्मूया कुले जन्म जुल । मेम्ह, कोलित गामे च्वंम्ह ब्रह्मूया कुले जन्म जुल । थुमि भरण-पोषण सरलतापूर्वक जुल । वःचाधिक जुसेलि उपतिश्य गामे बूम्हसित “उपतिश्य” व कोलित गामे बूम्हसित “कोलित” धका नां तल । थ्व कुमारपिं निम्हं छन्हुं

स्वसापासा

१०००

भारतया प्रधान मन्त्री श्री नेहरूजुया कलकत्ताय धातु वन्दना

घोषणा याना बिज्यात । उसानिसं वसपोल सारिपुत्र व महामौद्गल्यायन महास्थविरपितं “अग्रश्रावक” धाल ।

तुं पालाक वूपिं जूयानिति, थुपिं निम्हसिया मित्रता मचानसे दत । थुमि मित्रता जीवनया अन्ततकं हे बांलाक च्वन ।

वसपोलपिं भगवान् बुद्धया शिष्य जूषय न्होवया खँ थथेः—

राजगृह वनेथाय् नालन्दाया आसपासे उपतिस्स*

* गुलि धासे नालक धका ने च्वयातःगु दु ।

ल्याय्म्ह जुसेलि थुपिं निम्ह छको थेटर सो वन । थेटर स्वया च्वच्वं इमि मने संसारया स्वभाव नं थथे हे मखा धयाथे जुल । थ्व कारणं इमि चित्त संसार पाखें विरक्त जयाः परमार्थपाखे आकर्षित जुल ।

उगु समये राजगृह देशे संजय धयाम्ह परिव्राजकया नां साब प्रख्यात जुया च्वन । वया न्यासलं मयाक शिष्यपि दु । संजयया कीर्ति खनाः, उपतिश्य व कोलितं परमार्थया लागी वयाथाय् वनेगु निश्चय यात । थुपि निम्ह शिष्य जू वंसांनिसं संजयया यश मं फैले जुल । उपतिश्य व कोलितपिसं, संजययाथाय् च्वनाः वेद आदि अनेक शास्त्र अध्ययन यात । इपि सकल जम्बुद्वीपे थासे थासे धर्मसंवाद याः वन । थुगु अवस्था धर्मसंवादया छगू युग थें हे जुल । वास्तवे उपतिश्यपिनि चित्ततु शान्त मज्जुनि, तथापि इपि संजयया आश्रमे हे आपा च्वन ।

उखे नकतिनि शाक्यमुनि बुद्ध, मार-विजय यानाः सर्वज्ञबुद्ध धाय्का, सर्वप्रथम धर्मचक्र प्रवर्तन याय्त (=धर्मया घःचा चाहिकेत) ऋषिपतन सारनाथे विज्यात । धर्मया घःचा चाहिके सिधसेलि वसपोलयात रुवीछम्ह अर्हन्त शिष्यपि दत । अले शाक्यसिंहं शिष्यपित थथे आज्ञा दय्का विज्यात :—

“भिक्षुपि ! छिपिं सकलें संसारबन्धनं मुक्त जुल जि नं मुक्तञ्जी धुन । छिमिके व जिके मोक्षया छं विशेष मन्त । जि गुगु ज्ञान प्राप्त यानागु खः, उगु ज्ञान छिमिसं नं प्राप्त याय् धुंकु । हानं संसारया आवागमने छिपिं लाई मखुत । जि नं लाई मखुत । छिपिं नं अर्हन्त क्षीणाश्रवपिं खः, जि नं अर्हन्त क्षीणाश्रवम्ह खः । छिमिगु व जिगु तृष्णा क्षयञ्जी धुंकल । आः छिमिसं चतुरार्य्यसत्य व च्यागू अंग युक्तगु मध्यममार्ग, त्रिलोक्या हित सुखया लागी प्रचार याहुँ ! थव धर्म प्राणीमात्रया आदि, मध्य तथा अन्त कल्याण ङ्गी । थव केवल परिपूर्णगु धर्म खः । तर छिपिं छपु लँधी निम्ह वनेमते । जिनं उहवेलपाखे वने ।”

छम्हु उपतिश्य परिव्राजकं, राजगृह नगरे, स्वयं हे शान्त ख्वाम्ह भिक्षु छम्ह भिक्षाफो वयाच्वंगु

खन । वया चित्त, न्हापा गुबलें स्वयं मनंगु भिक्षु भेषं आकर्षित जुल । व परिव्राजक याकन याकनं भिक्षु याथाय वन । लें वनाच्वंम्ह वसपोलयाके वं छगू निगु प्रश्न नं यात । भिक्षुया लिसः मवोगु खनाः, ‘शायद थवसपोलं भिक्षाटन याय्बले नंमवाञ्जी’ धकं भाल्याः व परिव्राजक भिक्षुया ल्यु ल्यु वन ।

उपतिश्यपिके साम्प्रदायिक भावना मदु । जातं ब्राह्मण जूसां इपिं ज्ञान पिपासी । इमित ला न्हाम्ह-सियापाखें जूसां तर्कपूर्णगु, स-कारणगु व तध्यगु परमार्थया आवश्यकता जुया च्वन । अकिं वं भिक्षा विज्यानाच्वंम्ह अस्सजियाके, न जात छु धका न्यन, न गोत्र छु धका न्यन । उपतिश्ययाके थव विश्वास नं दुगु मखु कि जातं मोक्षयात छुं याई ।

अस्सजि भिक्षु भिक्षाटन याय् सिधय्का इथाय् निर्जनगु वने विज्यानाः बै फेत्वीत सना विज्यात । शिष्टाचार स्युम्ह उपतिश्य परिव्राजकं थःकेच्वंगु वस्त्र छगु लायाबिल । थःगु कमण्डले च्वंगु लः हाय्का ल्हा सीकल । वसपोलया भोजन भपि सिधसेलि परिव्राजकं वसपोलयाके “छिपिं गुरु सु, वसपोलया सिद्धान्त छु ? धका आदि प्रश्नयात । वसपोलं थथे लिसः बिया विज्यात :—

“जिम्ह पूज्य गुरु गौतम सम्यक् सम्बुद्ध खः । वसपोलया सिद्धान्त, गुगु वस्तु हेतु-प्रत्ययद्वारा दयाच्वंगु खः, उकिया निरोध जुई, व निरोधया मार्ग नं थन हे दु ।”

थुलि लँ न्यनेमात्रं उपतिश्य परिव्राजकया ज्ञाना-वरण चाला वन । वं वसपोलयातनि न्हापलाक थःम्ह गुरु माने यात । उपतिश्य साब प्रसन्न जुल, सन्तुष्ट जुल । भगवान् फलानाथाय् विज्यानाच्वंगु दु धयागु सीकाः, परिव्राजक पासाम्हसिथाय् त्याहा वन ।

आश्रमे थयनेवं उपतिश्यं पासा कोलितयात

अमृतज्ञान प्राप्त जगु खँ कन । थ्व खँ न्यना कोलितया नं ज्ञानावरण चाला वन । व नं साव खुशी जुल, सुप्रसन्न जुल । थुलि खँ न्यनेमात्रं कोलित परिभ्राजकं उपतिश्ययात थथे धालः—

“अय् जूसा भीपिं वसपोल सम्यक् सम्बुद्धयाथाय् याकनं नु !”

उपतिश्यं थथे धालः—

“अथे मखु पास्रा, न्याथे धाःसां भीपिं संजययाथाय् थुलिमल्लि च्वने धुन । अकिं वसपोलयात छको सूचना बीगु भीगु कर्तव्य खः । ज्यूस्रा भीसं वसपोलयात नं भिगु मार्गे तथे ।”

अन्तस इपिं निम्ह, निसःत्या परिभ्राजकपिं च्वनाः वेळुवने वनाः सर्वज्ञ बुद्धया शिष्य जुल । बुद्धशासने द्राहां वसेलि, सारि ब्रह्म निया काय् जूयानितिं उपतिश्ययात “सारिपुत्र” धाल । मौग्दली ब्रह्म निया काय् जूयानितिं कोलितयात “मौग्दल्यायन” धाल ।

अग्रश्रावक जुया विज्याय् धुंसेलि वसपोलपिनि द्वारा समन्तभद्रयात थःगु धर्मप्रचार मार्गे अनल्प सहायता प्राप्त जुल । वसपोलपिं बुद्धयां ल्यु बुद्ध जुया विज्यात । थथे धया च्वनागु केवल मुग्ध श्रद्धां मखु । तथागतं स्वयं वसपोलपिंत अनुबुद्ध धका आज्ञा दय्का विज्यागु दु । थुलि जक मखु अनेक थासे अनेक तरहं तथागतं वसपोलपिनि प्रशंसा याना विज्यागु दु यथाः—

कप्पसतसहरसाधिकं असंखेय्यं पुरित पारमी एस भिक्खु=भिक्षुपिं ! थ्व भिक्षु, छगूलाख असंख्य कल्प मयाक पारमी पुरे याय्धुं कुम्ह खः ।

मयापवत्तितं धम्मचक्रं अनुपवत्तको एस भिक्खु= जि चाहिका तयागु धर्मचक्रयात हानं चाहिके फुम्ह खः थ्व भिक्षु ।

ठपेत्वा मं दससु चक्रवाल सहस्सेसु पब्बाय असदियो एस भिक्खु=भिक्षु चक्रवाले थ्व भिक्षु थें प्रज्ञा-ज्ञाने जाःम्ह जि छम्ह बहिक मेपिं मदु ।

महापब्बा एस भिक्खु=महान प्रज्ञा दुम्ह खः थ्व भिक्षु ।

मम सासने पठवी सम खन्तिको एस भिक्खु= जिगु शासने (=संघे) पृथ्वी समान क्षान्ति दुम्ह खः थ्व भिक्षु ।

थुगु प्रकारं श्रीमुनीन्द्रं वसपोलया गुण खँ आपलं आपा आज्ञा जुया विज्यागु दु ।

छगू समये शान्तिनायक दशबलं वसपोलपिंत भिक्षु संघया दृष्टी, थथे धका घोषणा याना विज्यातः—

“एतद्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं पहा-पब्बानं यदिदं सारिपुत्तो=भिक्षुपिं ! जिगु शासने प्रज्ञावान्पिं मध्ये अग्रम्ह भिक्षु सारिपुत्र खः । एतद्गं भिक्खवे मम सावकानं भिक्खूनं इद्धिमन्तानं यदिदं महामोग्गल्लानो=भिक्षु पिं ! जिगु शासने ऋद्धिवान्पिं मध्ये अग्रम्ह भिक्षु महामौग्दल्यायन खः ।”

थुखे सारिपुत्र महास्थविरयाके कृतज्ञता, गुरुभक्ति क्षमा व प्रज्ञाया आदर्श दुसा, उखे महामौग्दल्यायन महास्थविरयाके शारीरिक शक्ति, उद्योग, ऋद्धि चमत्कार व दूर्दान्त-दमन शक्ति दु । छन्हु वसपोलपिनि बारे तथागतं भिक्षुपिंत थथे नं धया विज्यात— ‘सेय्यथापि भिक्खवे जनेत्ति एवं सारिपुत्तो, सेय्यथापि जातस्स आपावेता एवं मोग्गल्लानो=भिक्षुपिं ! सारिपुत्र भिक्षु प्राणीपिनि मां समान खः, मौग्दल्यायन भिक्षु नुतु-मां समान खः ।’

सम्पादकीय :—

नेवा भाषं ब्रोडकाष्ट

भाद्रपद २२, गते यागु “आवाज” स स्यांजा धाःथाय् सभा छगुली सभापति जुयादीह्व श्री राम प्रसाद श्रेष्ठजुं थःगु भाषणे नेपाले नेवा भाषं मुक्क रेडियो द्वारा ब्रोडकाष्ट याय्गु ठिक मज्जू बरु सैं भाषं याय्गु ज्यु धका च्वया हयादीगु खना बड़ो हे आश्चर्य जुल । नेपाले आपालं याना प्रचलित जुया च्वंगु भाषा निगूहे जक खः गोरखालि व नेवा भाय् । मेमेगु तामांग, गुरुं, लाप्चे, मगः, लिम्बु, स्यार्पा, थकालि इत्यादि भाषा आपालं दुसांतवि साहितिक भाषा मखु । केवल मौखिक भाषा मात्र जुया च्वन । उकि यागु साहित्य माला स्वत धाःसा नेवा भाषाय् ति लुयावै धका सपनाय् हे नं खने मागु मदु । थुकिया निम्ति हे नं नेपाया अभिनव प्रगतिशील सरकारं नेवाभाषं रेडियोले ब्रोडकाष्ट याकुगु हे नेवा भाषाया साहित्य क्षेत्रे तःर्थगु महत्व व्यगुखः ।

आपाः शहर पाखे चलित जुया च्वंगु गोर्खालि व नेवा भाषा मध्येनं बांलाक अन्वेषण याना स्वत धाःसा पुर्ला पुर्लागु साहित्य, सभ्यता गुलि नेवा भाषाय् प्राप्त ज्वी उलि गोर्खालि भाषाय् दै धैगु सम्भव मदु । तर थौंया घरी नेवा तय्गु अनुधोगतां याना नेवा भाषाया गति अधोपतन जुया च्वंगु तु अवश्यनं खः । थुगु शिकायतनं न्हापा २ यासिनं आः गाकहे कम्ति जुयावं वया च्वंगुदु । थव भाषा यात याकनं हे उन्नति पथे लाकेया निम्ति हे दूर दर्शी भी नेपाःया नूतन सरकारं रेडियोले ब्रोडकाष्ट याकुगु खः । नेपाले प्रजातन्त्र राज्य आरम्भ जुस्येलि नेवा भाषं उलि ब्रोडकाष्ट याना हया च्वंगुलि गोर्खालि हिन्दी इत्यादि भाषा मसःपिं नेवा मिसा मस्तयूत गुलि अमूल्यगु फाइदा जुया च्वन । व नेवा भाषं ब्रोडकाष्ट जुया च्वंगुलि हे मखुला ? नेपाले नेवा भाय् बाहिक मेगु

बांलाक मथूपिं मिसा, मचा, बुढा-बुढि आदि पिसं नेपाले थौं कन्हे छु जुया च्वन, नेपा सरकारं छु ज्या याना च्वन ? नेपाले सुनां छु घाः ? इत्यादि थवीका च्वने दत ।

नेपाले गोर्खालि भाषं ब्रोडकाष्ट यायेवंतुं मथूपिं नेवात सुं मदु धागु ज्वी । “गयेको, भयेको” आदि २।४ गू शब्द सयेवंतुं गोर्खालि भाय् सःगु ज्वी मखु । गोर्खालि भाषं ब्रोडकाष्ट यागु थवीका काय् फै मखु । थज्यापिं सै-सी धका ग्याना हे मखा वय्कः नं नेवा तय्गु हित यानिम्ति होशियार बियाहःगु ज्वी । थुकिया लागी वय्कः यात धाथे नं हे साप हे धन्यवाद बिया बोह था था याय् योग्य जू ।

नेपाले वचन स्वतन्त्रता बल हर्षया खँ खः । न्हागुं वस्तु मात्राछि जुल धाःसा जक लाभज्वी नत्र उलटा ज्वीगु सम्भावना दु । वास मात्राछि नल धासा जक रोग लाई उपो ज्वीव रोगिया प्राण समेतं बनेयो । श्रद्धा भक्तिनं विवेक सहित जुतले फल दायक ज्वी विवेक यात तोःता सिमाना नाघे जुल कि व अन्ध श्रद्धा व अन्ध भक्ति जुया हानि याई । अथेहे विवेक व ज्ञान तथा उपयोग याःगु स्वतन्त्रता हे जक देश समाज यात उपयोगी ज्वी । सुया गथे यल अथे धाय्गु याय्गु या नां स्वतन्त्रता मखु उच्छलं— खता धाई । स्वतन्त्रतां उपकार याइगु या सिबे उपो उच्छलं खतां अपकार याई । थौं कन्हे नेपाले छुं छगु जुलकि व प्रति कृया वादी थव प्रतिकृया वादी धाय्गु चलन थेंहे जुया च्वन । रामप्रसाद श्रेष्ठजुंला उकिया हदहे थयंकल । नेवा भाय् ल्हाय्गुहे अथवा नेवा भाषं ब्रोडकाष्ट याय्त समर्थन याय्गुहे प्रतिकृया वादी जुल । थुकिया मतलब नेवाभाषां सेके-सीके याय्गुहे प्रतिकृयावाद जुल । मनुतय् सेके सीके याय्गुहे प्रति

कृपावाद जुलसा श्रेष्ठजु थञ्ज्या पिनिगु प्रगतिशीलता
नेपायात मागु मदु ।

नेवा भायू ल्हाना सांप्रदायिकता फैलेजुला धाय्गु
हपो मूर्खता छुदै ? रुसे न्येगू ख्वीगू भाषं खँ ल्हाना
स्वन व मध्ये २।४ गू भाषं ब्रोडकाष्ट जुया नं
स्वन । अन साम्प्रदायिकता फैले जुलाला ? थथेहे
मे मेगु गोगू देश यागु उदाहरण मा बी फै । सांप्र-
दायिकता फैले मयाय्मा धाय्गु असल् । तर मखुगु
क्यना, सांप्रदायिकता रोके धाय्गु भाना परे याना
हकियागु फन बीज रोपन याय्गु अनर्थ कारी खः ।
ध्वजा थः थमंतुं खुया थःत जोनी धका “खुं बिस्य
बन” धका हाल्ला बिस्य वनेगु समान जुल ।

न्हिप्यं मदुह्म धो नं मेपिनिगु न्हिप्यं नं थः थ्हेतं
त्वाल्हा कः ख्वीगु उद्योग तु वं अवश्य मयायि मखु ।
वय्क छमस्यां नेवा भाषा यागु महस्व मसिया अथे
ध्वया हल धका मेपिं थःगु मात भाषाय् स्नेह-प्रेमदुपिं
सुं भरकय् जूवनी मखु । थौं कन्हे यागु युगे न्हापा-
न्हापा थें न्हाय्पं कोखं यंकल धाय्वं तुं थःगु न्हाय्पं
नि थिया मस्वस्य कोया ल्यू ल्यू सुं व्वां वनी मखु ।
आःछु याय् सभापति श्री रामप्रसादजुं नेवा भाषा
यागु पौराणिकता, मधुरता, साहितिकता इत्यादि यागु

छुं छुं विवेक विचार मयास्य बगिगले जोतय याना
तःहा सलर्थे थःगु यकःहरा विचारं जक धाक च्वया
प्रकाश याय् लाकल, थुकी सुनानं आधा ध्यानतया दी
मखु धैगु आशा दु । नेवा भाषं मेपिनिगु भाषा उन्नति
जुये मो प्रचार याय् मो धका मधाः । सकल भाषा
तता के हें सरह उन्नति जुये मा धका धाः शुभकामना
हेनांपयाना च्वंगुदु ।

श्री रत्नध्वजजुं वय्कः यात बिया दीगु लिसःनं
अत्यन्त श्लाघनीय जू । नेपाल रेडियो स्टेशनं न्हिप्यं
मदुपिं धोत छह्म निह्म सिगु खँय् न्हाय्पं मव्युसे, थः
वँना च्वनागु सत्मागं विचलित मजुस्य, नेवा भाषं
ब्रोडकाष्ट याय्गु प्रोग्राम् दिनप्रति दिन उन्नति याय्
गुली हे जक स्वयादी अवनति पाखें ध्यान तयादी
मखु धैगु पूर्ण आशादु ।

थुकिया मतलब धव मखु कि मेमेगु भाषं ब्रोड-
काष्ट याय् अयोग्य धैगु । “धर्मोदय” नेपाल सकार
याके ध्वनं निवेदन याना च्वंगु दुकि साहित्य बहागु
नेपायागु मेमेगु भाषंनं यथा समयानुसार रेडियो
द्वारा ब्रोडकाष्ट याय्गु अवकाश बिया दी धैगु ।

“मां भाय् अमर ख्वीमाः”

बन्दे मातरम् !!

समाचार :-

अर्हन्त पिनि धातु—आगामी नवम्बर ६, तारिख
१९५१ स अर्थात् मुख् अष्टमी खुनु कलकत्ता महा-
बोधि सभां सारिपुत्र व महामोग्गल्लान अरहन्तपिनि
पवित्र धातु नेपाली जनतायात दर्शन बीया लागी
नेपाले यंकीगु दु । धव अस्थि धातु स्वागत याय्त
नेपाले स्वागत समिति छगू नं तयार जूगु दु, गुकिया
सभापति म्नी द्याछु श्री ५ प्रिभुवन बीर बिक्रम शाह-
देव खः । धव अवसरस नेपाले विभिन्न बौद्धदेशयापिं

प्रतिनिधित नं वइगु खँ दु । धव उत्सव सम्बन्ध विस्तर
खँ स्वागत समितिया मंत्री भिक्षु अमृतानन्द, श्रीघ-
विहार, नव त्वा, कान्तिपुर, नेपाल याके न्यना दिसँ
थुकिया लागी यथा श्रद्धा चन्दा बीपिसं उपयुक्त
ठिकानाय् कोषाध्यक्षया नामे छ्या बीगु कृपातया
दिसँ ।

मगधे पालि विद्यापीठया आयोजन—हाल
साले विहार सरकारं मगधे (विहार) पालि विद्यापीठ

योजना स्वीकार यागु दु । थ्व विद्यापीठ नालन्दास स्थापित ज्वी । थ्व विद्यापीठ चले यायूत पालि तथा तत्सम्बन्धी अन्य (मेगु) भाषाया विख्यात प्रकाण्ड विद्वान् त्रिपिटका चार्य भिक्षु जगदीश काश्यप थ्वया मूनायोया रूपे ल्यया कागु जुल । थ्व विद्यापीठया नां-“गवर्नमेण्ट इन्स्टीट्यूट फार पोस्टग्रेजुयेट स्टडीज एण्ड रिसर्च इन पालि एण्ड बुद्धिस्ट फिलसफी” । थ्व विद्यापीठे पाली एम० ए० तथा त्रिपिटकाचार्य तकया शिक्षा बी । न्यनागु दु कि संस्कृतं बी० ए० पासयापि अथवा शास्त्री परीक्षा पासयाःपिन्त हे जक थुकी द्वाहाँ वने फई । थ्व बाहिक चीनी, तिब्बती, सिंहली आदि एशियाई भाषां नं ब्वंकी ।

थुगुमहानगु ज्याया लागी विहार सरकारं लगभग ६३ हजार दाँ सहायता स्वरूप परित्याग यागु दु । थुकीया प्रधान संरक्षक सेठ जुगल किशोरजी बिड़ला जुया दी धका पूर्ण आशा याना च्वंगु दु ।

धर्मोदय सभा—कान्तिपुर धर्मोदय सभाया कार्यसमितिया सदस्य थुगु प्रकारः—

श्री प्रज्ञानन्द महास्थविर, भिक्षु अमृतानन्द, श्री पुष्परत्न, श्री पूर्णकाजी, श्री पूर्णमान, श्री प्रो० नारायण बहादुर, श्री भाजुरत्न, श्री हर्षरत्न, श्री दयावीरसिंह, श्री सम्येकरत्न, श्री द्रव्यरत्न, श्री आशाराम शाक्य, श्री आदि बज्र बज्राचार्य, श्री मूर्तिमान शाक्य, श्री चन्द्र बीर सिंह, श्री लोकदर्शन ।

साधारण सदस्यः—श्री बेखारत्न उपासक, श्री वृष-मान, श्री द्वारिकादास मरुटोल ।

पवित्र धातु—२००८ कार्तिक २० गते मंगल बार खुनु सुथसिया ८ बजे विशेष हवाई जहाजे तथा धर्मोदय सभा प्रधान केन्द्रया मंत्रीपि सहित सारिपुत्त अस्थि धातु नेपाले गौचरणे थ्यनी । अन नेपाल नरेश श्री ५ महाराज धिराजं धातुया चैत्य भारतीय महा-बोधि सभाया सभापति श्री डा० श्यामाप्रसाद मुक-

र्जिया पाखें स्वागत याना काई । उगु अवसरस धातु-यात गौरव तसे गाई अफ अनर व टोपयागु सलामी बी ।

प्रधान मन्त्री सहित सकल मंत्री गण तथा अन्य महानुभावपि गौचरे उपस्थित ज्वी ।

८।३० स जुलुस शुरु ज्वी । धातुया जुलुस दुडि-खेल भद्रकाली जुका अनं महाकालि जुका नाराहिति दरबारे वनी । अस्ति धातुया चैत्य नाराहिति दरि बिज्याकी ।

न्हिनेसिया २ बजे तद्वंगु तिनिक्यले अत्यन्त बांलागु नेपाली कलां पूर्णगु सुन्दर मंचे धातुया चैत्य तथा छगू विशालरूपं स्वाग सभा ज्वी । सभाया अन्तस श्री ५ त्रिभुवनं धातुया चैत्य स्वागत समिति-यात लःलहाना बी ।

अनंलि ४ बजे अनं धातुया चैत्य जुलुसया साथे आनन्द कुटी यं की ।

न्हेनुतक अस्थिधातुया दर्शन आनन्द कुटी ज्वी । यलदेशे स्वन्हू व रूप देशे निन्हू धातुया दर्शन ज्वी ।

विदेशं वइपि प्रतिनिधितेत नेपाली वन्दनीय तथा दर्शनीय स्थान क्यने यंकेगु प्रबन्धनं स्वागत समितिया पाखें याना च्वंगु दु । नेपालया नृत्य कला व शिल्प कलाया दृश्य नं क्यनीगु प्रबन्ध याना च्वंगु दु ।

नेपाली विद्यार्थीते लागी डा० कालिदास नाग थें ज्यापि धुरन्धर विद्वान्पिति पाखें धातु नेपाले च्वं जोछि प्रत्येक दिने व्याख्यान बीकेगु प्रबन्ध नं याना च्वंगु समाचार दु । थ्व छगू नेपाली विद्यार्थीते लागी अत्यन्त महत्वपूर्णगु अवसर ख ।

वार्षिक सभा—धर्मोदय सभा प्रधान केन्द्रया वार्षिक सभा थुगुसी कान्तिपुर महानगरे २००८ कार्तिक २३ गते शुक्रवार खुनु ज्वी । सकल मेम्बरपित

निमंत्रण दृ । समय सूचना लिपा प्रकाशित ज्वी ।

सर्व साधारण सभा—२००८ मंगसीर १ गते शुक्रवार खनु धर्मोदय सभाया छगू वृद्ध सभा कान्तिपुर महानगरे ज्वी ।

पाल्पा तान्सेन—थ्व वंगु गुंला लच्छि स्थानीय आनन्द विहारे ज्ञानमाला भजन व पञ्च बुद्ध चैत्य पूजा साब हे बाँलाक जुल । हानं स्थानीय उपासकपि मुना श्री बुद्धराजया सभापतित्वे सभा छगूयाना 'ज्ञानमाला संघ' धयागु नामं छगू भजनया संस्थानं स्थापित जुल । खःला थ्व भजन खलः निदँ न्हापा हे दुगु खः । तर ज्या मच्छिना वा छुं कारणं याना चले याय् मच्छिना च्वंगु खः आ हानं थ्व भजन संघ द्वारा मानवया कल्याण याई धयागु आशा दु ।

थुकिया पदाधिकारीपि थथे :—

सभापति, बुद्धराज बज्राचार्य, मन्त्री, तुलसी नाथ गौगल, प्रचार मन्त्री, सानुकाजी शाक्य, उप मन्त्री, प्रेममान उपासक, कोषाध्यक्ष, बाबुकाजी शाक्य ।

उद्देश्य मानेयाऽपि न्ह्याम्हं थुकिया सदस्य ज्वीफु । न्हापाला सदस्य लहापं मदु । तर आ भाद्रं नसें प्रवेश शुल्क १ । टका जूगु जुल । ज्ञानमाला संघया नियम छु धासा-थन नगरया न्ह्याम्ह हे सज्जनं थःगु छेँ वा मेथाय् गनं ज्ञानमाला भजन याकेगु इच्छां 'संघे' सूचना बिलधासा नियमानुसार भजन खल जाना भजनया वनी । दँ दँसँ गुंला लच्छि यंकं स्थानीय विहारे भजन याय्गु । बैशाख पुन्ही नसें कार्तिक पुण्ही तक प्रत्येक उपोसथया दिने अष्टमि, पुण्ही, उपाखा, सापारू इत्यादि खनु ज्ञानमाला भजन याना नगर चाह्यु वनेगु ।

मुसमापिसं बौद्ध-धर्म नाला काल—थ्व

वंगु जुलाई ११ खनु लंकाय् बलंगोड धैगु थासे श्री बोधिरुक्खाराम विहारया श्री विमलवंस स्थविरयागु धर्म उपदेश न्यना प्रसन्न जुया गोन्हखे मुसमापि त्रिशरण व पंचशीला कया बौद्ध-धर्म द्दहां वल । समाचार दुकि मेपिनं आपा मछि मुसमांत बौद्ध-धर्म दीक्षित ज्वीत तैयार जुया च्वंगु दु ।

द्वितीय महा युद्धं लिपा प्रथम जर्मन भिक्षु—

द्वितीय युद्धं लिपा महाबोधि सभाया प्रधान केन्द्र कलकत्ताय् प्रथम जर्मन जातिक बौद्ध भिक्षु थ्यंकः वगु अवसर थ्व हे खः । व भिक्षुयानां काश्यप । त्रिपिटक अध्ययन याय्त व उपसम्पदा ज्वीत बर्मा पाखे वने धका वःम्ह खः । वसपोल बर्मा वने न्ह्यो दार्जिलिङ्ग कालिम्पोङ्ग आदि भारतया गोमुखे मछि दर्शनीय स्थान नं दर्शनया विज्याय् धुंकल । वसपोल कलकत्ता महाबोधि होले 'जर्मने बौद्ध प्रवृत्ति' शीर्षकं छगू बाँलागु भाषण नं बिया विज्यात । थ्व समाचार सिया प्रसन्न जुल कि द्वितीय महायुद्धं लिपा जर्मन जनतापिसं बौद्ध-धर्मया चाह याना च्वन तथा वया उपरे विशेष रुचि उत्पन्नयाना च्वन ।

पाल्पा तान्सेन—गुंला लच्छि थन भिम्सेन त्वाले व टक्सारे याना शाक्यानन्द भिक्षु अतिकं बाँलाक धर्मोपदेश याना विज्यात । ज्ञानमाला भजन खल नं भजनया ज्या साप बाँलाक यात ।

धर्मपाल जन्मोत्सव—वंगु सितम्बर १७ तारीख खनु महाबोधि होल, कलकत्ताय् श्री अनागारिक धर्मपालनजु यागु जन्मोत्सव डा० परमिला राय्या अध्यक्षताय् मानेयागु जुल । निम्नलिखित सज्जनपिसं भाषण यास्ये धर्मपालजु यागु सेवाया वर्णन यानाः वसपोलया प्रति श्रद्धांजलि अर्पित यात । भाषणयापि-भिक्षु शील भद्र, भिक्षु यू० धम्मरत्न, भिक्षु कस्सप, श्रीयुत के० सी० गुप्त, श्रीयुत जे० सी०

घोष, श्री जोगेन्द्रनाथ गुप्त । सभापतिजुया महत्त्वपूर्ण उपलक्ष्ये भिक्षुपित परिष्कार सहित भोजनदान, प्रदीप भाषणं लिपा सभा विसर्जन जुल । श्व वरसवया पूजा, परित्राणपाठ व पुण्यानुमोदना यायगु क्याजुहा ।

द्विधा लेख धलः पौ

लेख	लेखक	पौल्या	लेख	लेखक	पौल्या
प्रेम—(कविता)	निरंजन गोविन्द ...	१	मां लुमंका व चित्तरञ्जन—	रत्नध्वज...	४४
मे—	कुमारी विष्णुमाया ...	१२	गंगु पुखू (कविता)	आनन्दशाक्य ...	४७
पक्षपातयात	हर्षरत्न...	२५	प्रायश्चित—	स्वयम्भूलाल ...	४८
माणवक (कहानि)	सत्य मोहन जो०...	३	पृथ्वी— (कविता) ...	मैजु कुमारी शान्ति	५०
वमन्त थें ?	उमंग'....	६	कलंक—	भाजुकेशवलाल	५१
कल्याण स्त्री—	भि० शक्यानन्द ...	१७	न्याःगुलु—(कविता)	रामचन्द्र	५२
जि उबळे व आः-	रम्भा....	२२	सरस्वती पूजाला स्वारथपूजा ?		५३
साहित्यव जीवन-(नि०)	रत्नध्वज ...	२	सर्व-गुणसम्पन्न कहानी—	'दुर्मुखी'—	५४
प्रथम संगीति-	(,,) भि० अमृतानन्द-	८	शैतान यागु खँ-	भगवानलाल—	५५
विज्ञानयुगेकीगुपत्र-लालधन...		१०	श्री मचाखाखा तयूत—	सुदर्शन—	५६
मां-बौपितशिक्षा-	न्हुञ्जे बहादुर....	१५	त्याग—	भाजु उदय लाल श्रेष्ठ—	५७
गौतमीया दान—		१३	अंगिरसया अन्तिम वजन		५८
ब्रह्म जाल सुत्त—	भि० बुद्धघोष...	२१	राजो वाद जातक-	भि० अनिरुद्ध...	६०
दया		३२	शिशुया जन्म—	दानरत्न	६१
मखु मखु धू	प्रेमबहादुर क० ..	७	परिवर्तन—	केशरलाल—	६३
उत्तरदायित्व—	नीलवीरसिं ..	१६	गन वन थें ?—	"उमंग"	६४
आर्य-मौन—	मोहन रत्न कं० ...	२०	रोगी जीवन या परिमाण व सेवा धर्म—		६५
प्रथम संगीतिया बारे	अमृतानन्द...	२५	जीवन या लक्ष—	नीलवीर सिंह-	६५
निन्दाया लागी लुयाय ?—		३३	खुशी—	जगशीश रामजोशि-	६६
वनेत्यल लँवर्चमदयकं जीला ..	भि० सु०	३४	द्वितीय संगीति—	भि० अमृतानन्द—	६६
हेला—	भाजुपुण्यरत्न व०...	३६	"संस्कृति"—	भि० अश्वघोष-	६६
विश्वसेवाय जिगुसंरक्षर...	श्रा० अ०	३७	कवि !—	भाजु मणिक बहादुर—	७०
संबहुल सुत्र—	वित्रेकानन्द...	४०	पौ—	मैजु प्रकाश देवी—	७५
खत्रबिया संसारध्वमखु (कविता) ..		४०	रूपावतीया विवाह—	ज्ञानदेवो-	७७
भावनां लुखी ?—	भाजुराममान...	४१	सः—	तिर्थराज	७८
जि भूत खना—	अशोकभाजु ...	४३	वर्तमान नेपाल	"पथिक"	७८

लेख	लेखक	पौल्या	लेख	लेखक	पौल्या
नारी	आशाराम शाक्य	८१	"नमो बुद्धाय" या मू संवर		१३०
शान्ति	धुयास्वां साय्मि	८१	बुद्धवचना मृत		१३७
नारी व संसार	जेरो कुमार	८२	भी गुरु चन्द्रमणि महास्थविर		१३८
भीगु रीति-धिति	केशवलाल	८६	१ (कविता)	धुयास्वां	१४२
बाधा वइच्चनी धूञ्जीगु	माधवलाल	८६	धर्मया महत्त्व	"कुमार"	१४३
धीरज नरया संसार	लेखरत्न	८६	जिगु आशिका (कविता) गुणनिधि		१४४
छंत	राय बहादुर	६१	द्वितीय-संगीतियां लिपा भि० अमृ०		१४५
प्रंहाजाल सुत्त	बुद्धघोष	६२	राहुलोवाद		१४८
बुद्धया अन्तिमशिष्य	सुदर्शन	६४	न्यनाव्यु (कविता) कृष्ण भक्त		१४६
मां	ज्ञानजोति	६४	धनया सदुपयोग व दुरुपयोग		१५०
नेवा भाय्या वृहद् सूचि		६७	आत्म-केन्द्रित व्यक्ति गणेश व०		१५१
तथागतया उदान		६७	कविता	हर्षरत्न	१५२
निर्वाण	भि० गदीशकाश्यप	६८	महाशील	भि० बुद्धघोष	१५३
भारता लागी बौद्ध-धर्मया सेवा राहुल		६६	अपिसु ? (कविता)	भगवती प्रसाद	१५४
स्वागत ! (कविता)	सत्यमोहन	१०१	भाषाया छुं लँ	आदिबन्नाचार्य	१५५
ऋषी पतनया शिलां धाल, सरस्वती		१०२	महामाया देवी	अ० माधवी	१५७
स्वांया पुन्ही	भ० आनन्द कौ०	१०६	नारी समाजयात बुद्धं छुबिल ?		१५८
प्रतिक्षा (कविता)	इश्वरानन्द	१०७	अभिनन्दन पौ		१५६
सुमेधं-तथागत-सुदर्शन	१०८	मंगल छुक्रियात धाई		१६१
भगवानया दिन चर्या	भि० धर्मरत्न	११२	अपरियन्त मानवता वाद		१६२
सहयायगुया सहश्रगुण	बुद्धघोष	११४	अछूत कन्या-भिक्षुनी शक्या०		१६६
छत्त मानवक	देव	११७	तंपि स्वहसित (कविता)		१६७
सत्संगतं भिनावई	धर्मप्रभा	११६	तृतीय संगीति	भि० अमृ०	१६८
आह्वान (कविता)	आशाराम	१२०	पापं गन वचेजू ?	सुदर्शन	१७१
लंकाय् बुद्ध-धर्म प्रवेश	केशवलाल	१२१	धर्मला पापला ?	समंग	१७३
शरणका ! (कविता)	धर्मरत्न	१२३	कल्याण धर्म	भि० बुद्धघोष	१७४
सम्राट अशोकया धार्मिक खेष्टा व			कामना	चैतन्यमुनी व०	१७५
अन्तिम स्मारक	सुबोधानन्द	१२४	बुद्ध सु ?	धर्मरत्न यमि	१७६
बैशाख स्वांया पुन्हीया सन्देश		१२७	मय्तुलचाया प्रति (कविता)		१७७
बैश्य	लालधन	१२७	चित्तयागति	भि० धर्मवंस	१७८
केमा महारानी बौद्ध-धर्म प्रवेश		१२८	आ: जीवने (कविता)	गुणस्याय्मी	१७९

लेख	लेखक	पौल्या	लेख	लेखक	पौल्या
सुखगन ?	गणेश बहादुर	१८०	जन्मदि—	“हयथित”....	२१२
गना वंगुअपवन (कविता)....	चीरिक भाई	१८१	प्रभात स्तुति—	शान्ति मिश्र....	२१३
धम्म सोण्ड जुजु	भि० चुन्द....	१८२	कट्टर मानया गोलमाल शील	लालधन	२१८
धम्मपद		१८४	समाज	नयन	२२१
भगवान बुद्धया .. जागृति....		१८४	जीवन या खुवावि धाःगुलि हाःगु कुमार		२२३
बुद्ध वचनामृत.....		१८५	आधुनिक युगे विरक्त त्यागी भवया छुंमू मडु०		१२३
भिक्षु संघ व समाज सेवा.....		१८६	तृतीय संगीति—	भि० अमृतानन्द	१२६
मनसाय (कविता)	सूर्यबहादुर....	१८८	सत्या सत्य सीहेदे-	छत्रराज	१२८
समाज व भिक्षु जीवन	अश्वघोष	१८६	पासा (कविता)	फणीन्द्ररत्न—	१३०
तृतीय संगीति	भि० अमृतानन्द	१६२	अनाथ पिण्डिक—	सुदर्शन—	१३१
छुजुलहां	जमंग	१६५	द्योया सृष्टि—	गुह्य सायूमि	२३३
अपिसु (कविता)	भगवती प्रसाद ...	१६७	हाल कन कनया लोभ वर्णवज्र व०		२३४
आधुनिक युगे विरक्त त्यागी भावया छुंमू मडु		१६७	मचा	बसुधा	२३५
नापं वन (कहानि)	दिठ्यदास ...	२००	बुद्ध धर्मया रुपरेखा	मणिहष	२३६
सत्ययागु मत	‘कुमार’	२०१	प्रतिज्ञा—	कुमारी प्रमोळा	२४२
धर्माभ्यासया न्यामृअङ्ग	लालधन	२०२	मायबिलिचिगु दन्त कथा ...	गजरत्न	२४३
मां सेवाय् देह त्याग	अग्गधम्म—	२०४	अग्रश्रावक अर्थात् सारीपुत्र व महा-		
बुद्धवचना मृत		२०६	मौद्र लयायन चरित्र	भि० अमृतानन्द	२४५
भारते बौद्ध धर्मया पुनरुद्धारक	भि० महानाम	२१०			

२००८, कार्तिक २० गते ज्वीगु महोत्सव

महाशय,

आगामी नवम्बर ६ तारिक, १६५१ (कार्तिक २० गते, २००८) मुख अष्टमी खुनु सुथे श्री भगवान बुद्धया प्रधान शिष्यपि श्री सारिपुत्त व महामौगल्लान अरहन्तपिनि पवित्र अस्थिधातु नेपाल कान्तिपुर शहरे थ्यंक हइगु खँ छिकपिसं सियाहे दिलज्जी ।

नेपाल नरेश श्री ५ महाराज धिराज गौचरे भाया धातुया स्वागत या भाइ । अस्थिधातु साधारणतः नेपाले १० न्हु १२, न्हु ति च्वनी ।

थुजागु सुअवसरस छिकपि छलपोलपित निमन्त्रण याय्दुगु जिमि अहोभाग्य खः । आशादुकि छिकपि छलपोलपि थ्व ऐतिहासिक महोत्सवस उपस्थित जुया नेपालो जनताया दृष्टी सद्भावना द्दे याना भगवान् बुद्धया शान्ति संदेश फैलैयाना दी ।

कृपया छिकपिनि छलपोलपिनि पाखें गोह्य वइपिदु पूर्व सूचना बिया दीगु कष्ट यानादिसँ ।

सूचना बीगु थाय्—

मन्त्री—सारिपुत्त-मौगल्लान पवित्र धातु

स्वागत समिति,

श्रीघः विहार, नघ त्वा, कान्तिपुर, नेपाल ।

भवदीय

अमृतानन्द

मन्त्री—स्वागत समिति

श्री अग्रश्रावक अस्थिधातु नेपालै

विज्याकेगु विषये नेपा सरकारया

मन्त्री मण्डले पास जूगु नियम ।

सम्बत २००८, साल भाद्रपद ४, गते खुन्हु जूगु मन्त्री-मण्डलया निर्णय :—

श्री भगवान बुद्धया प्रधान शिष्यपि सारी पुत्र व मोग्गल्यायन अरहन्त पिनिगु पवित्र अस्थि धातु । थ्व धातु नेपाले विज्याकेगु विषये प्रस्ताव मन्त्री-मण्डले पेश जुया खँ छरु फल जूगु बखते क्वे च्वंगु प्रबन्ध सहित स्वीकृत जुल ।

- १ कलकत्तां धातु नेपा विज्याकेत व लित यंकेत झी सरकार यागु हवाई जहाज बीगु ।
- २, श्री ५, महाराज धिराजं हवाई अड्डास धातु यात स्वागत याना विज्यायगु ।
- ३, धातु यात तौँप यागु सलामि व गार्ड अफ् आनर सहित स्वागत यायगु ।
- ४, धातु तयेगु व दर्शन याकेगु स्थान विलियर्ड-बैटक सिंहदरवारं यायगु ।
- ५, धातु च्वनीगु उक्त थासे पालो पहरायागु उचित प्रबन्ध याना बीगु ।
- ६, महाबोधि सभाया तरफं झाइपि १२, ह्य प्रतिनिधि तयत व मेपि ८।१० ह्य पाहुना पित तक सरकारया तरफं नेगु तोनेगु च्वनेगु या बन्दोबस्त यायगु ।
- ७, थुगु ज्याया निर्मित माःगु खर्चया लागीं सरकारया तरफं ५०००। दां बीगु ।
- ८, धातु स्वागतया लागीं माःगु बन्दोबस्त भिक्षु अमृतानन्द मन्त्री धातुस्वागत समिति, श्रीघः विहार, काठमाण्डु, नेपाल या तरफं यायगु ।*

*[क्वे च्वंगु ८, गू नियम निल्लाति न्ह्योवं निर्ये पासयाना तः गुलि गुगुं-नियम आःहाले बदले जुया वनीगुनं सम्भवदु । सं०]

धर्मोदय ग्रन्थमाला

१ धम्मपदट्टकथा ३॥) सजिबद्ध	४॥)	१२ नेपाल भाषा शब्द-संग्रह	१८५
२ ज्ञानमाला	१७५	१३ गृही विनय	१
३ बुद्ध-जीवनी	१)	१४ धर्म व विनय	१३६
४ त्रिरत्न-वन्दना	१०४	१५ जातक माला भाग—१	१५०
५ बुद्धोपदेश सह भजनमाला	१२८	१६ धम्मपद १७०, सजिबद्ध	१६८
७ हनागा	१३६	१७ नुगः	११४
८ धर्मचक्र सुत्र	१३६	१८ महाचीन यात्रा	२)
९ हेमस्त हँ ! हँ !	१३२	१९ गौतम बुद्ध (नाटक)	१४०
१० परित्राण	१२५	२० मिलिन्द प्रश्न (हिन्दी)	६॥)
११ म्मीमचा (द्वितीय भाग)	१३६	२१ लोक नीति (प्रेशे)	

धर्मोदय सभा यात दान वःगु सफू

१ बुद्धोपदेश	१२५	५ बुद्धगुण (अप्राप्य)	
२ महाजय मङ्गल पाठ	१५०	६ अनुत्तर विजय	१६४
३ विशुद्ध ज्ञान दर्शन (अप्राप्य)		७ महा सतिपट्टान	१२०
८ कुचाल कुव्यवहार सुधार (अप्राप्य)			

सः

थौं कन्हे म्मीगु नेपाल भाषाया सफू नं वीरगंज नेपाल राष्ट्रीय विद्यापीठं परीक्षाया पाठ्यक्रमे तःथे थाय् थासे मेमेगु स्कूल, पाठशालाया पाठ्यक्रमे नं तल धाःगु खँ ताय् दु, थ्व खँ थौं कन्हेया समय यात लोग व म्मीगु जातिया सजीवताया प्रमाणं खः, उकिं म्मीथासं पिहाँ वःगु क्वे च्वंगु सफू मध्ये नं गगुं सफू पाठ्यक्रमे लाःगु छःसा कृपा पूर्वक छगू सूचना बिया दीसा फुइ त्योंगु सफू याकनं हे मेगु संस्करण याय् ।

(१) म्मी मचा (प्रथम)	(६) पद्य निकुञ्ज
(२) म्मी मचा (द्वितीय)	(१०) हृदय कुसुम
(३) गौतम बुद्ध	(११) सुगत सौरभ
(४) खुपु बाखं चा	(१२) सी स्वां
(५) हृदय कथा	(१३) ख्वबि
(६) वध्रुवाहन	(१४) निबन्ध छपुचः
(७) अक्षर ध्वनि	(१५) बाखं पुचः
(८) न्हूगु स्वां	(१६) हनागा

निवेदकः—

चित्तधर उपासक 'हृदय'
न्यत, तुं छें, कान्तिपुर, नेपाल ।

पिहाँ बल !

पिहाँ बल !!

पिहाँ बल !!!

सकसियां व्वनेत आय् बुया च्वंगु सफू

मिलिन्द-प्रश्न

(हिन्दी अनुवाद)

अनुवाद याम्ह :—

त्रिपिटकाचार्य भिक्षु जगदीश काश्यप एम० ए०

पिकाम्ह :—

भिक्षु महानाम, मन्त्री, धर्मोदय सभा

यदि धात्थें हे बौद्ध-धर्मया बारे सकल प्रकारया शंका समाधान याय् यःसा तथा बौद्ध धर्मया बारे पुरा-पुरा ज्ञानलाभ याय्गु मन्दुसा लिपा नुगः मञ्जिका च्वने म्वाक थौं हे छगू भिके याना बा न्याना व्वना दिसँ लुमंका तथा दिसँ भौंया अभावं यान सफू आपा छापे जूगु मद्दु ।

मू० ६॥) जक

सफू दईगु थाय्—

श्रीध विहार

नःषः त्वा

कान्तिपुर,

नेपाल ।

धर्मोदय कार्यालय,

नं० ४, रामजीदास जेटिया लेन,

बडा बजार, कलकत्ता—७

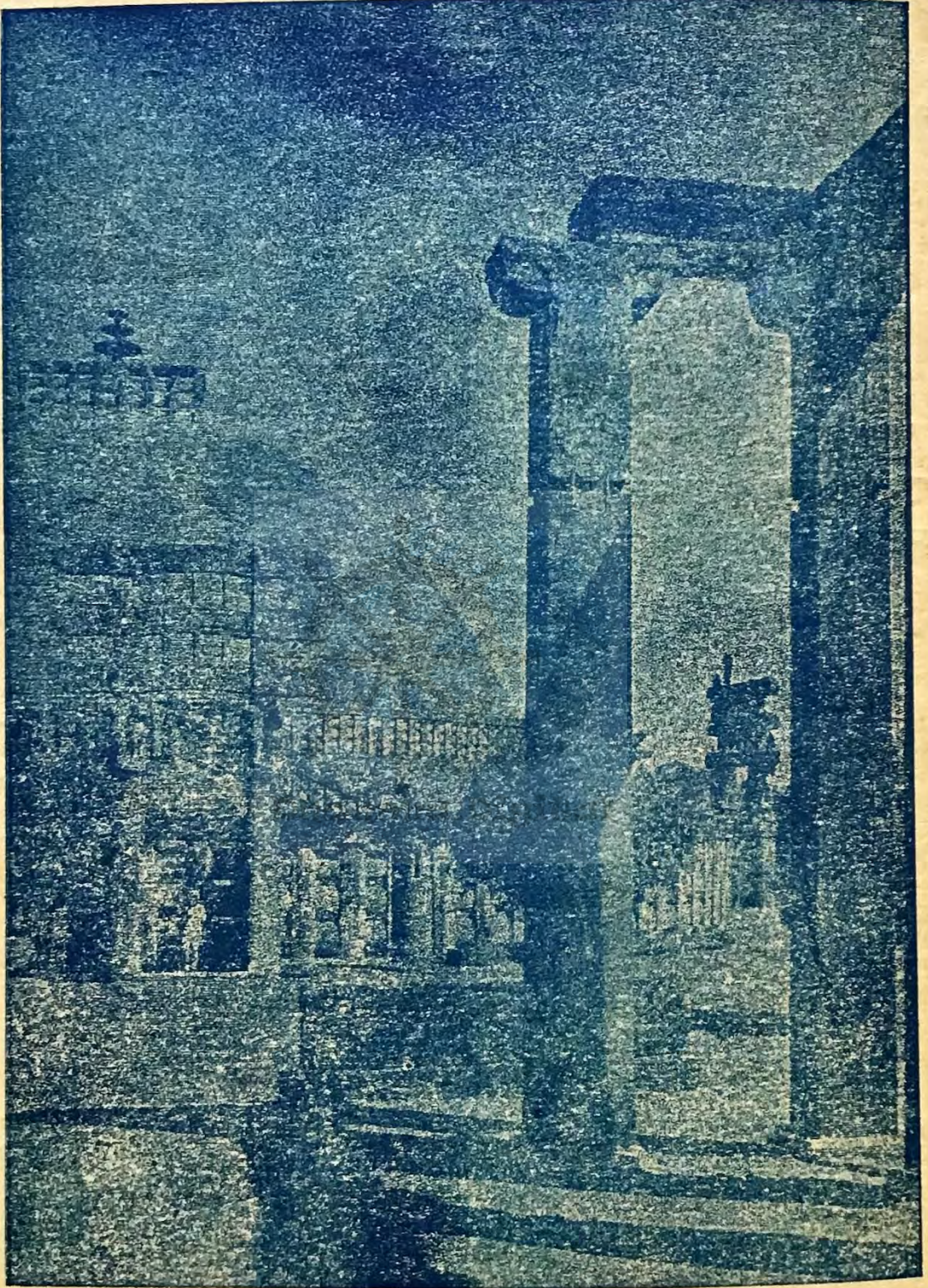
छगू सूचना

कापःलाका न्यानादिसँ । देशया ध्यबा देशे हे तथादिसँ । बल्लाःगु, बाँलाःगु हरेक किसिमयागु थन तैयार जू । आडर बियादीला, तैयारी कयादीला छिकिपिनि यत्थे । किफायत दामं ठोक व फुटकर थन बिक्रि जू । बेपारीतेत विशेष सुविधा दु ।

बेखारत धर्मरत्न उपासक

कपडा र कपडा जुत्ता कार्यालय (रजिस्टर्ड), टेबहाल,

(उत्तर पूर्व कुना) काठमाडौं, नेपाल ।

सांचीयागु धातु स्तूप ।

Printed and published by Bhikkhu Mahanama, Secretary, Dharmodaya Sabha
at General Printing Works Ltd 83, Old China Bazar Street, Calcutta.